Szkolne schroniska

MINISTERSTWO
WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

SZKOLNE SCHRONISKA WYCIECZKOWE

XII

ROK 1938

WARSZAWA 1938

SKŁAD GŁÓWNY:
„NASZA KSIĘGARNIA“ — UL. ŚW. KRZYSKA 18

Zakł. Graf. „NASZA DRUKARNIA" W-wa, Sienna 15, tel. 675-93

ZARZĄDZENIE MINISTRA WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

z dnia 10 maja 1938 r. (nr. II. W — 3944/38)

w sprawie utrzymywania i korzystania ze Szkolnych Schronisk Wycieczkowych.

(Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z r. 1938 Nr. 5)

Celem rozbudzenia i rozwinięcia wśród młodzieży szkolnej ruchu turystyczno-krajoznawczego Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego organizuje z „Funduszu szkolnych domów wycieczkowych" szkolne schroniska noclegowe i domy wycieczkowe, jako punkty oparcia dla wycieczek i wędrówek młodzieży szkolnej.

Wykaz szczegółowy schronisk znajduje się w Informatorze, wydawanym corocznie przez Ministerstwo.

Szkolne schroniska noclegowe organizowane są przede wszystkim w budynkach szkolnych szkół wszelkich typów, poza tym pewna liczba schronisk mieści się w domach wycieczkowych specjalnie na ten cel zbudowanych lub budynkach Tawarzystw, popierających turystykę w ogóle, a turystykę młodzieży w szczególności.

Schroniska noclegowe w budynkach szkolnych, bursach i internatach pozostają pod nadzorem i opieką dyrekcyj względnie kierownictw szkół. Dyrektorzy i Kierownicy szkół mogą wciągnąć do współpracy młodzież szkolną, powierzając administrację schronisk dobrze spełniającej swe zadanie organizacji samorządowej szkolnej, szkolnemu kołu krajoznawczemu lub drużynie harcerskiej.

Schroniska mieszczące się w domach wycieczkowych i turystycznych pozostają pod opieką właścicieli tych domów lub towarzystw.

Obowiązki Dyrektorów i Kierowników szkół, jako opiekunów i kierowników schronisk oraz warunki na jakich można korzystać ze szkolnych schronisk wycieczkowych określają regulaminy ogłoszone, jako załączniki do niniejszego zarządzenia.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Równocześnie traci moc obowiązującą Instrukcja w sprawie utrzymania i korzystania ze Szkolnych Schronisk Noclegowych z dnia 7 marca 1934 r. nr. I. W. F. 2130/31.

Podsekretarz Stanu

(—) JERZY FEREK BŁESZYŃSKI

Załącznik I do nr. II. W — 3944/38.

REGULAMIN
DLA KIEROWNIKÓW SCHRONISK

1. *Szkoły i budynki, w których znajdują się szkolne schroniska noclegowe, powinny być w okresie wycieczkowym oznaczone specjalnymi tablicami informacyjnymi,* umieszczonymi w sposób widoczny u wejścia do budynku oraz przynajmniej w dwu oknach frontowych. Obok tablic informacyjnych należy również umieszczać, w miarę możliwości plakaty propagandowe oraz ogłoszenia z adresami stowarzyszeń i osób, które podejmą się bezinteresownie udzielać wycieczkom i pojedyńczym turystom szkolnym informacyj, ewentualnie także pomocy i ułatwień w zwiedzaniu miejscowości i okolicy.

2. Schroniska zaopatrzone są w łóżka i w leżaki z materacami (niektóre w sienniki) oraz w koce, poduszki i bieliznę pościelową, ponadto w miednice i wiadra do mycia.

3. *W okresie wakacyj letnich, kiedy szkoła jest nieczynna, schronisko powinno być stale przygotowane i urządzone do przyjęcia wycieczek i wędrującej młodzieży;* łóżka powinny być ustawione w izbach szkolnych i zaścielone materacami i kocami, poduszki (sienniki) napełnione sianem lub słomą. W izbie należy, po wyniesieniu ławek, pozostawić tylko te meble szkolne (ławki i stół), które mogą być użyteczne korzystającym ze schronisk.

W ciągu roku szkolnego gdy szkoła jest czynna, ze schronisk korzystać można tylko w godzinach wolnych od nauczania. W związku z tym inwentarz schronisk należy przechowywać tak, aby można było każdej chwili z niego korzystać, a więc o ile możności, w pobliżu tej izby, która ma być użyta jako schronisko noclegowe.

4. W okresie zimowym, o ile schronisko nie jest wykorzystywane do sportów zimowych, *inwentarz schroniska należy zabezpieczyć przed zniszczeniem.* Łóżka należy złożyć w miejscu suchym, koce zaś (sienniki i pościel, jeśli schronisko je posiada) starannie wytrzepane i przesypane środkiem dezynfekcyjnym (naftaliną) należy przechowywać w skrzyniach lub koszach plecionych specjalnie na ten cel zakupionych.

Cały inwentarz schroniska należy wpisać do specjalnego zeszytu, jako do książki inwentarzowej schroniska.

Załącznik II do nr. II. — W 3944/38.

REGULAMIN
DLA KORZYSTAJĄCYCH ZE SZKOLNYCH SCHRONISK WYCIECZKOWYCH

1. Do korzystania ze schronisk mają prawo:

a) *dziatwa i młodzież szkolna,* odbywająca wycieczki w grupach pod kierownictwem nauczycieli lub kierowników organizacyj wychowawczych szkolnych,

b) *drużyny i zespoły wędrowne uczniów (uczennic) oraz pojedyńczy uczniowie, odbywający wycieczki piesze, wioślarskie, narciarskie, kolarskie i t.p.*

c) *nauczyciele,* towarzyszący wycieczkom młodzieży szkolnej oraz *zespoły wycieczkowe* nauczycielskie.

O ile lokal schroniska jest wolny, mogą z niego korzystać wycieczki zespołowe młodzieży pozaszkolnej, nauczyciele, studenci *szkół akademickich i członkowie towarzystw turystycznych,* odbywający wycieczki turystyczne w grupach lub pojedyńczo.

2. *Korzystający ze schronisk obowiązani są przedstawić kierownikowi szkoły względnie gospodarzowi schroniska odpowiednią legitymację* (legitymację uczniowską, zaświadczenie dyrekcji szkoły, legitymację nauczycielską, akademicką lub turystyczną).

3. *Wycieczki, liczące powyżej 10 uczestników, powinny zamawiać noclegi wcześniej (8 — 14 dni przed przybyciem) drogą wymiany korespondencji.* Zamówienie należy kierować do dyrekcji względnie kierownictwa szkoły, w której mieści się schronisko. Dyrekcje względnie kierownicy szkół odpowiadać będą tylko na telegramy, listy i karty pocztowe z zapłaconą odpowiedzią. Przy zamawianiu miejsc w schronisku należy podać: nazwisko kierownika wycieczki, liczbę i płeć uczestników, szkołę i miejscowość, z której wycieczka pochodzi, dzień, ewentualnie godzinę przybycia. O przyjęciu wycieczki do schronisk decyduje kolejność zgłoszenia.

4. *Wycieczki,* liczące mniej niż 10 uczestników (niczek) *oraz wędrujący pojedyńczo uczniowie zgłaszają się o nocleg u kierownika szkoły względnie gospodarza schroniska bezpośrednio po przybyciu do danej miejscowości, nie później jednak jak przed godziną 21.* Po tej godzinie mogą być przyjmowani do schronisk tylko ci, którzy uprzedzili kierownika szkoły względnie gospodarza schroniska o późniejszym przybyciu.

5. Przy rozmieszczaniu wycieczek w schroniskach należy *młodzież żeńską umieszczać oddzielnie od męskiej.* W schroniskach, składających się z jednej izby noclegowej, przyjmowanie jednocześnie obu płci jest niedopuszczalne.

6. *Po przybyciu do schroniska kierownik wycieczki (także i osoba pojedyńcza, korzystająca ze schroniska), obowiązany jest wypełnić szczegółowo druk sprawozdawczy,* znajdujący się na miejscu.

7. Opłata za jeden nocleg wynosi od 20 groszy do 1 zł. od osoby, w zależności od wyposażenia schroniska.

Opłatę za nocleg uiszczać należy z góry wieczorem dnia poprzedzającego nocleg względnie w przeddzień opuszczenia schroniska.

Wpływy z opłat 20 gr. za nocleg przeznaczać należy wyłącznie na rzecz służby schroniska. Wpływy z opłat wyższych dyrekcja (kierownictwo) szkoły lub osoba zarządzająca schroniskiem obraca na wynagrodzenie służby, zakup słomy, opłacanie należności za wodę, elektryczność, gaz, zakup lub uzupełnienie inwentarza.

W tym wypadku wpływy z opłat za noclegi należy notować w książeczce dochodów i rozchodów schroniska.

8. *Z tego samego schroniska korzystać można zasadniczo nie dłużej niż trzy noce z rzędu.* Dłuższy pobyt jest dozwolony tylko wówczas, gdy do schroniska nie zgłosiła się żadna inna wycieczka szkolna oraz gdy zarząd lokalu wyraził na to swą zgodę. *Schroniska noclegowego nie wolno używać jako domu kolonijnego.*

9. *W obrębie schroniska nie wolno używać maszynek spirytusowych, naftowych lub innych mogących spowodować pożar.* Posługiwać się należy w miarę możności latarkami elektrycznymi, jak najbardziej unikać ze względu na niebezpieczeństwo pożaru świateł otwartych, zbędnego palenia świec, zapałek i t. p. Źródła światła (świeca, lampa naftowa) umieszczać w miejscu możliwie bezpiecznym. Ze względów bezpieczeństwa oraz ze względów higienicznych *palenie tytoniu w pomieszczeniach noclegowych jest surowo wzbronione.*

10. W schroniskach, w których warunki na to pozwalają mogą być organizowane *stacje posiłkowe.* Z kuchni znajdującej się w budynku, korzystać mogą wycieczki i młodzież wędrująca tylko za zezwoleniem gospodarza schroniska na warunkach z nim omówionych.

11. *Korzystający ze schroniska obowiązani są do zachowania wymaganej przez otoczenie ciszy, do szanowania budynku i inwentarza lokalu, a za wszelkie uszkodzenia muszą wypłacić odpowiednie odszkodowanie.* W szczególności przestrzegać należy wzorowej czystości i zachowania porządku, o który dbać musi każdy uczestnik wycieczki, gdyż w schroniskach nie

ma specjalnej służby pokojowej. Do korzystających ze schronisk należy: zaścielanie i uporządkowanie łóżka, przewietrzenie, a nawet, gdy potrzeba, wymiecenie sali. Łóżek nie należy użytkować jako ławek lub stołków, unikać, o ile możności, umieszczania na nich plecaków, walizek, płaszczy i t.p. Nie wolno kłaść się na łóżku w obuwiu. Nie wolno opuścić schroniska bez uprzedniego doprowadzenia sali, łóżek, sprzętu i naczyń, z których się korzystało, do wzorowego porządku.

12. *Po godzinie 22, nie wolno w schronisku śpiewać lub hałasować, światła należy o tej godzinie pogasić,* aby potrzebującym snu zapewnić spokój. Jeżeli noclegujący ruszają o świcie, powinni baczyć, by pozostałym śpiącym w schronisku nie przerywać snu.

13. *Ze skargami i życzeniami zwracać się należy do dyrekcji* (kierowników szkół) bądź gospodarzy schroniska, względnie do odnośnych Inspektoratów Szkolnych bądź Kuratoriów Okręgów Szkolnych.

14. Korzystający ze schroniska obowiązani są przestrzegać jak najściślej postanowień niniejszego regulaminu. Za porządek i odpowiednie zachowanie się uczestników wycieczki odpowiedzialni są w pierwszym rzędzie kierownicy wycieczek.

I

SCHRONISKA

I LITERATURA PRZEWODNIKOWA

WARSZAWA

Schroniska szkolne

Państwowe gimnazjum im. St. Batorego,— ul. M y ś l i w i e c k a 6, tel. 9-24-22. Tel. schroniska 8-85-19. Schronisko ma oddzielne pomieszczenie. Łóżka z materacami i pościelą. Kuchenka gazowa. Ogrzewanie centralne. Oddzielne sale dla dziewcząt. — 110 łóżek
Opłata za nocleg: 1. dla młodzieży szkolnej za pierwszą noc 1 zł., za następne po 75 gr.; 2. dla dorosłych po 1 zł. 50 gr. za każdą noc (w miesiącach zimowych tylko za uprzednim zgłoszeniem i dopłatą za opał).

I-sza Miejska Szkoła Rękodzielnicza, — ul. K a z i m i e r z o w s k a 60, t. 8-08-00. Schronisko jest czynne cały rok. Łóżka z materacami i pościelą. Schronisko udziela noclegów na daną noc albo młodzieży męskiej, albo tylko żeńskiej. Uczestnicy wycieczek mogą otrzymać na miejscu wyżywienie. — 40 łóżek
Opłata za nocleg: 1. dla młodzieży szkolnej 30 gr. z własną bielizną pościelową, 60 gr. z pościelą schroniskową za każdą noc; 2. dla dorosłych 1 zł. z pościelą schroniskową za każdą noc.

Publiczna szkoła powszechna nr. 188, — ul. G r ó j e c k a 93, tel. 9-07-76. Schro- — 40 łóżek

nisko jest czynne cały rok. Posiada leżaki z pościelą. Opłata za nocleg: 1. dla młodzieży szkolnej 30 gr. z własną bielizną pościelową, 60 gr. z pościelą schroniskową za każdą noc; 2. dla dorosłych 1 zł. z pościelą schroniskową za każdą noc.

Schronisko i internat dla kursów nauczycielskich i inspektorskich przy ul. Marszałkowskiej 4, V piętro (tel. 921-54) — kierowniczka p. I. Rudnicka. — 50 łóżek

Szkoły, organizujące wycieczki do Warszawy, winny uprzednio zwrócić się listownie do dyrekcyj (kierowników) szkół, przy których czynne są szkolne schroniska wycieczkowe, celem zapewnienia uczestnikom wycieczki noclegów. Ponieważ liczba miejsc w tych schroniskach w okresie letnim jest niedostateczna, uprzednie zapewnienie uczestnikom noclegów jest konieczne.

Informacyj udziela i wycieczkami opiekuje się — **Związek Propagandy Turystycznej** m. st. Warszawy, Plac Teatralny róg Wierzbowej listownie lub telefonicznie (nr. tel. 635-60).

Schroniska społeczne

Gospoda dla młodzieży przyjezdnej w gimnazjum pod wezwaniem św. Wojciecha, — ul. W. Górskiego (Hortensji 2). — 30 miejsc
Zamówienia na 2 tygodnie przed zamierzonym wyjazdem zgłaszać do Dyrekcji gimnazjum. Opłata za łóżko z pościelą 1.60 gr. za pierwszą noc, za następne po 70 gr., ze swoją bielizną pościelową (poszewka, prześcieradło, podpinka z agrafkami) po 50 gr. za noc.

Miejskie schronisko wycieczkowe m. st. Warszawy w szkole powsz. nr. 100, — ul. Leszno nr. 109. Czynne cały rok, mieści się w dwu salach. Opłata za nocleg dla wycieczek szkolnvch 75 gr., dla nieszkolnych 1 zł. 25 gr. Zgłoszenia do Sekcji Kultury Zarządu miejskiego m. st. Warszawy Koszykowa 9 lub bezpośrednio do kierownika szkoły, tel. 607-45. — 60 łóżek

Schronisko wycieczkowe Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, — ul. Nowy Świat 19, m. 3, tel. 6-42-50. — 30 łóżek
Przyjmuje wycieczki szkolne, oświatowe i opiekuje się nimi. Opłata za łóżko z pościelą za pierwszą noc 1 zł. 50 gr., następne 1 zł., dla wycieczek szkolnych 1 zł. od osoby.

Bursa Związku Nauczycielstwa Polskiego, — Wybrzeże Kościuszkowskie 35 (wejście od ul. Smulikowskiego 1). — 100 miejsc
Przyjmowane są wycieczki nauczycielskie, prowadzone przez nauczycieli — członków Związku Nauczycielstwa Polskiego. Opłaty za noclegi wynoszą: 75 gr. za nocleg bez pościeli; nocleg z pościelą 2 zł. za pierwszą noc, 1 zł. za każdą następną.
Uczestnicy wycieczek korzystać mogą z pełnego lub częściowego wyżywienia. Całodzienne utrzymanie wynosi około 2 zł. 50 gr.

Hotel Emigracyjny na Powązkach (od dn. 1 sierpnia 1938 r. ul. Chocimska nr. 5) — administrowany przez Syndykat Emigracyjny Sp. z o. o. (Warszawa, Chocimska 5).
Przyjmuje wycieczki, uczestników zjazdów i słuchaczy kursów, zapewniając im niedrogie i czyste pomieszczenie wraz z ewent. całodziennym utrzymaniem. Na życzenie wypożycza dla celów wycieczkowych własne autobusy za niską opłatą. Na miesiąc przed przyjazdem zamówić noclegi.

Miejski Dom Turystyczny, — ul. Starynkiewicza 7 (tel. 669-74)). — 260 miejsc
Noclegi w pokojach z bieżącą zimną i gorącą wodą. Opłaty: 1 zł. wycieczki młodzieży, — inne do 3 zł.

Przewodniki i monografie

OGÓLNE:

Ilustrowany przewodnik po Warszawie i okolicy. Dr. M. O r ł o w i c z. Wyd. III. Wyd. Inst. Wyd. Biblioteka Polska. Warszawa, 1937, str. 172 ilustracje i plan miasta.

Mały przewodnik po Warszawie. R. F l e s z a r o w a i A. J a n o w s k i. Wyd. Pol. Tow. Krajozn. Warszawa, 1930, str. 55.

Przewodnik po Warszawie — pod redakcją Dr. R. D a n y s z F l e s z a r o w e j i J. K o ł o d z i e j c z y k a. Wyd. Pol. Tow. Krajoznawczego — oddziału Warszawskiego. Rok 1938, str. 300 i plany.

3 dni w Warszawie. Przewodnik. T. S a w i c k i. Wyd. Pol. Tow. Księg. Kol. „Ruch" S. A. Warszawa, 1927.

Jak zwiedzać Warszawę. — Związek Propagandy Turystycznej r. 1936.

Warszawa. Dr. T. P r z y p k o w s k i. Wyd. Minist. Komunikacji, str. 20 i ilustracje.

SZCZEGÓŁOWE: — po Rezydencjach Królewskich, kościołach, cmentarzach, ogrodach i t. p.:

Łazienki Królewskie. L. N i e m o j e w s k i. Przewodnik z katalogiem obrazów. 1922 r.

Pałac Łazienkowski w Warszawie. K a r w i c k i.

Przewodnik po Zamku Królewskim w Warszawie. Wydany nakładem Dyrekcji Państwowych Zbiorów Sztuki Min. W. R. i O. P. 1930.

Przewodnik po Zamku Królewskim w Warszawie. K a z i m i e r z B r o k l. Nakł. Ministerstwa W. R. i 0. P., r. 1936, str. 61, ilustracje i plan.

Katedra św. Jana. T r o j a n o w s k i W i n c e n t y. Przewodnik artyst. — Warszawa, 1923, P. T. Krajoznawcze.

Przewodnik po cmentarzach warszawskich. Dr. O r ł o w i c z M i e c z y s ł a w. Warszawa, 1921. P. T. Krajozn.

Przewodnik po Powązkach. S e m p o ł o w s k a S t e f a n i a. Wyd. 3. Warszawa, 1934. Nakł. Nasza Księgarnia, str. 70, 1 plan.

Krótki przewodnik po parku Paderewskiego w Warszawie. Dr. R. K o b e n d z a. R. 1930, str. 51.

Przewodnik po Ogrodzie Botanicznym Uniwersytetu Warszawskiego. Dr. B. H r y n i e w i e c k i i dr. R. K o b e n d z a. Warszawa, 1932. Nakładem Ogrodu Botanicznego Uniwersytetu Warszawskiego.

RÓŻNE:

Łazienki. Zamek — w cenie po 10 gr. **Teatr Wielki i Narodowy, Sejm i Senat, Cytadela, Bielany** — po 5 gr. Do nabycia w Sekcji Oświaty Pozaszkolnej Wydziału Oświaty i Kultury ul. Koszykowa nr. 9.

Grochów Przedmurze Warszawy — w dawniejszej i niedawnej przeszłości. J ó z e f P o l i ń s k i. Nakł. Tow. Przyjaciół Grochowa, Warszawa, 1938 r., str. 294—XXX, 122 ilustr.

MONOGRAFIE:

Warszawa. A. J a n o w s k i. Wyd. Polskie R. Wegnera „Cuda Polski", Poznań, 1930, str. 189.

Warszawa. A. L a u t e r b a c h. — Inst. Bibl. Polskiej.

Warszawa. Dr. T. P r z y p k o w s k i. Wyd. Minist. Komunikacji, str. 18, ilustracje i planik miasta.

OKOLICE WARSZAWY — str. 68.

WOJEWÓDZTWO BIAŁOSTOCKIE

Schroniska szkolne

AUGUSTÓW — Szkolne schronisko wycieczkowe Kurator. Okr. Szkolnego Wileńskiego. Schronisko położone jest nad rz. Nettą (kanał Augustowski) i mieści się w specjalnie na ten cel wzniesionym budynku, który służy zarazem jako przystań wioślarska szkolna. Łóżka z pościelą. — 60 łóżek
Opłaty za noclegi: dorośli — 1 zł., nauczyciele 75 gr., młodzież szkolna 50 gr. Wycieczki ponad 10 osób: nauczycielskie po 50 gr., uczniowie po 30 gr., inni po 75 gr. Za pościel dopłata jednorazowo 30 gr. Wyżywienie na miejscu. Zgłoszenia kierować do Dyr. państw. gimnazjum w Augustowie.

BIAŁOWIEŻA:
1. **Szkolne schronisko wycieczkowe w 7-kl. publ. szkole powsz.** (łóżka z materacami). — 40 łóżek
2. **Schronisko Dyrekcji Lasów Państwowych** — Kierownictwa Parku Narodowego — 2 duże sale schroniskowe na terenie parku pałacowego. Łóżka siatkowe z pościelą, krany z wodą i umywalnie, elektryczne oświetlenie i centralne ogrzewanie. — 200 łóżek
Opłaty za noclegi: na salach zbiorowych nocleg z pościelą 1 zł. 20 gr. od osoby, dla wycieczek szkolnych z pościelą 60 gr., bez pościeli 30 gr. Noclegi w pokojach zbiorowych 1 zł. 50 gr. od osoby, dla wycieczek szkolnych 1 zł., w pokojach gościnnych (1—2 osobowych) 3 zł. od osoby. Wstęp do Parku Narodowego, Muzeum Puszczańskiego oraz rezerwatu Żubrzego po 50 gr. od obiektu i osoby. Razem 1 zł. 50 gr. od osoby, dla wycieczek szkolnych po 20 gr. razem 60 gr. Wyżywienie w Kasynie przysposobienia wojskowego Leśników, całodzienne utrzymanie dla wycieczek szkolnych 2 zł. 70 gr., obiad 1 zł. — dla wycieczek prywatnych utrzymanie całodzienne 3.30 gr., obiad 1.20 gr.

BIAŁYSTOK — Państw. gimn. im. Kr. Zygmunta Augusta, — ul. Kościelna 9. Łóżka z materacami i pościelą. Opłaty za noclegi: dorośli 1 zł., nauczyciele 75 gr., młodzież szkolna 50 gr. (Schronisko czynne od lipca r. b.). — 20 łóżek

BIELSK PODLASKI — Bursa gimn. państw. im. T. Kościuszki, prowadzona przez Koło Rodzicielskie przy tymże gimn., — ul. Mickiewicza 123. Bursa może być wykorzystana w okresie feryj letnich i zimowych. Opłata za nocleg wraz z całodziennym utrzymaniem 1.50 zł. — 30 miejsc

DROHICZYN NAD BUGIEM (pow. Bielsk Podlaski. Stacja kol. Siemiatycze, poczta w miejscu). Internat gimn. państw. im. J. I. Kraszewskiego może być wykorzystany w czasie feryj letnich i zimowych. 20 łóżek z materacami. — 40 miejsc
Szkolna przystań wioślarska państw. gimn.; łóżka z materacami i schron na kajaki. — 20 łóżek
Wycieczki szkolne mogą znaleźć pomieszczenie w okresie feryj letnich w internacie gimn. ks. Biskupa Pińskiego, koszty noclegu i wyżywienia około 1.50 zł. dziennie. Łóżka z materacami. Nad Bugiem schron na kajaki. — 20 łóżek

DRUSKIENIKI — Publ. szkoła powsz. ul. Piłsudskiego nr. 3. Łóżka z materacami. Opłaty za noclegi: dorośli — 20 łóżek

1 zł., nauczyciele 75 gr., młodzież szkolna 50 gr. Wycieczki ponad 10 osób: nauczycielskie 50 gr., uczniowie po 30 gr., dorośli 75 gr.

GRODNO — Państw. gimn. im. Adama Mickiewicza, ul. Akademicka 10, wejście przez bramę i dziedziniec gimn. Łóżka z pościelą. Czynne przez cały rok. Opłaty za noclegi: dorośli 1 zł., nauczyciele 75 gr., młodzież szkolna 50 gr. Wycieczki (ponad 10 osób) naucz. — 50 gr., młodzież szkolna 30 gr., dorośli 75 gr. Za pościel (dwa prześcieradła) dopłata jednorazowo 25 gr. W zimie za opał i światło dodatkowo 25 gr. za nocleg. Wyżywienie na miejscu. Zgłoszenia do Dyrekcji gimn. — 30 łóżek

JEZIORY — (25 km. od Grodna, st. kol. na miejscu, nad brzegiem jeziora Kań-Białe). Dom-willa osiedle szkolne państw. gimn. męskiego im A. Mickiewicza w Grodnie. Opłata za nocleg: wycieczki nauczycielskie 50 gr., uczniowie 25 gr. — 20 łóżek

ŁOMŻA — Bursa państw. szkoły przemysłowo-leśnej, ul. Stacha Konwy nr. 15. Miejsc w czasie roku szkolnego i feryj zimowych 30 (tylko dla chłopców). W czasie feryj letnich 80 (dla chłopców i dziewcząt). Nocleg z całodziennym utrzymaniem 2 zł.

MORGOWNIKI — pod **NOWOGRODEM ŁOMŻYŃSKIM** — (poczta i st. kol. Nowogród Łomżyński). — Dom wakacyjny Koła Rodzicielskiego przy państw. gimn. ż. im. M. Konopnickiej w Łomży — (tylko dla dziewcząt). — 60 miejsc

MYSZYNIEC — 7 kl. publ. szkoła pow. — ul. Reymonta. — 20 łóżek

OSTROŁĘKA — Państw. gimn. im. Kr. St. Leszczyńskiego. — Łóżka z materacami. — 10 łóżek

SERWY (pow. Augustowski st. kol. Augustów). — Dom wakacyjny Min. W.R. i O.P. — użytkowany na kursy i kolonie letnie (50 miejsc). Schronisko mieści się w dwu salach. Łóżka z pościelą.
Zgłoszenie o przydział do domu na kursy i kolonie kierować do K. O. S. Wileńskiego. Opłata za noclegi: dorośli 1 zł., nauczyciele 75 gr., młodzież szkolna 50 gr.; wycieczki zbiorowe: nauczycielskie od osoby 50 gr., uczniowskie 30 gr. — 50 miejsc

Schroniska społeczne

ŁOT — (jezioro pod Druskienikami). Schronisko im. gen. Litwinowicza T-wa Przyj. Druskienik. — 8 łóżek

SUWAŁKI — Dom Turystyczny Zrzeszenia Suwalczan, ul. Kościuszki nr. 79. Dom czynny cały rok. Ceny od 1.30 gr. do 50 gr. Wycieczki 65 i 40 gr. — 20 łóżek
Dom skanalizowany, elektryczność, posiłki, środki lokomocji, informacje dotyczące wycieczek po Suwalszczyźnie.
Po uprzednim porozumieniu się listownym wycieczki należy zgłaszać przynajmniej na dziesięć dni naprzód przesyłając znaczek na odpowiedź oraz 25% zadatku.

WIGRY (gm. Huta, pczt. Stary Folwark st. kol. Suwałki lub p. o. Płociczno).— Schronisko Pol. Tow. Krajoznawczego „Nad Wigrami". Adresować do Zarządu Oddziału PTK w Suwałkach (Kościuszki 79). Miejsc ogółem 60 — z czego połowa zarezerwowana dla młodzieży szkolnej. Opłata za nocleg dla wycieczek młodzieży szkolnej po 25 gr., inni 1 zł. — Wyżywienie całodzienne można otrzymać na miejscu 2 zł. 50 gr. — 3 zł. 50 gr. — 30 łóżek
W sąsiedztwie schroniska drewnianego schronisko murowane o 13 po-

kojach 2 i 3 osobowych. Kanalizacja, wanny, elektryczność, telefon.

SCHRONISKA P. ZW. KAJAKOWEGO

Niemnowo — nad Kanałem Augustowskim	8 łóżek
Wołkuszek — j. w.	10 łóżek
Dębowo — j. w.	8 łóżek

Cena noclegów w tych schroniskach: dorośli 1 zł., młodzież 50 gr. z bielizną pościelową.

Przewodniki i monografie

OGÓLNE:

Ilustrowany przewodnik po woj. białostockim. Dr. M. Orłowicz. Wyd. Białostockiego Zw. Pop. Turystyki, r. 1937, str. 477, mapa województwa.

Wycieczki wzdłuż Podlasia Białostockiego i w okolice m. Białegostoku. J. Frankowski i J. Kromin. Nakł. Oddziału Białostockiego PTK, r. 1936, str. 7.

Przewodnik po Polsce w 4 t. Tom I — Polska półn.-wschodnia. Wyd. Zw. P. Tow. Turystycznych. Skład Główny — Nasza Księgarnia, r. 1935. Str. 276 — 16 map i 4 plany miast.

Województwo białostockie. I. Krajobraz. — Białystok, 1930. Nakładem Tow. Opieki nad sztuką, kulturą i pomnikami przyrody. — Str. 45.

Województwo białostockie. Przeszłość i zabytki, Białystok 1929. Nakł. Tow. Opieki nad sztuką, kulturą i pomnikami przyrody. — Str. 50.

W dorzeczu Narwi. Świątkowski W. Łomżyńskie i sąsiednie powiaty. — Warszawa, 1927.

Suwalszczyzna i okolice nadniemeńskie. Świątkowski W. Warszawa, 1926, str. 53.

Puszcze Polskie. F. Ossendowski. Wyd. z cyklu „Cuda Polski" R. Wegnera. Poznań r. 1935.

SZCZEGÓŁOWE:

Pojezierze Augustowsko Suwalskie. Henryk Kodź, Adam Wisłocki i Józef Witek. Przewodnik krajoznawczy i turystyczny. Augustów, 1937, str. 326, ilustracje i mapy.

Informator — przewodnik po Augustowie i okolicy. Henryk Kodź. Nakł. Magistratu m. Augustowa, 1933.

Augustów — Suwałki. Dr. M. Orłowicz. Wyd. Minist. Komunikacji. 10 str., ilustracje i mapka.

Białystok. Goławski Mieczysław. Przewodnik po mieście i okolicy. Z ilustr. i planem miasta. Białystok, 1933. Oddz. Biał. Pol. Tow. Krajoznawczego. Str. 138.

Białowieża. Jan Karpiński. Wyd. Minist. Komunikacji. Str. 12 i ilustracje.

Białowieża. Jan Kloska. (Krótki przewodnik) — PTK Warszawa, 1933.

Puszcza Białowieska i Park Narodowy w Białowieży. — Jan Karpiński. Kraków, r. 1930. Wydawnictwo Dyrekcji Lasów Państwowych w Białowieży, str. 30.

Przewodnik po Puszczy Białowieskiej. Szymański Wiktor. Wilno, 1930. Księg. Stow. Naucz. Pol., str. 48.

Ilustrowany przewodnik po Białowieży i Puszczy Białowieskiej. Dr. M. Orłowicz i J. Karpiński. Nakł. Woj. Zw. Pop. Turyst. Odbitka z przew. po województwie. Białystok, 1937 r. Str. 60.

Wycieczka do Parku Narodowego w Białowieży. J. Paczoski. Wydawn. Polskiego Towarzystwa Botanicznego.

Druskieniki i okolice. Opr. Inż. T. Kulesza. Przewodnik turystyczny. Wyd. Tow. Przyjaciół Druskienik, r. 1935, str. 190, ilustracje i mapy.

Grodno. Jodkowski Józef. Wilno, 1922. Nakł. księg. Zawadzkiego, str. 118.

Grodno. Praca zbiorowa Kółka historyków I gimn. koed. Grodno, 1929, str. 96.

Grodno i okolica. Jeziora Augustowskie. Suwalszczyzna. — Przewodnik turystyczny. Grodno, 1934. Komisja turystyczna przy Zarządzie miejskim, str. 29 i mapka.

Krótki przewodnik po Kurpiach. Chętnik A. Warszawa, 1932. Nakł. Oddz. Warsz. P. T. Krajoznawczego.

Ziemia Kurpiów. Inż. R. Macura. Wyd. Minist. Komunikacji. 14 str., ilustracje i planik miasta.

Kościół i parafie w Nowogrodzie. Chętnik Adam. Nowogród n. Narwią. P. T. Krajoznawczego, 1927.

Przewodnik po Wigrach. Dr. Brzosko-Zielińska Maria i Mieczysław Łojewski. 1933. str. 90.

WOJEWÓDZTWO KIELECKIE

Schroniska szkolne

BODZENTYN — (pczt. Bodzentyn, st. kol. Łączna) — Publ. szkoła powsz. — Łóżka z materacami. — 30 łóżek

CZĘSTOCHOWA — Publ. szkoła powsz. nr. 14, — ul. Waszyngtona 62. — Łóżka z materacami. Opłata za nocleg 30 gr. — 40 łóżek

KIELCE — 7-kl. publ. szkoła powsz. im. M. Konopnickiej, — ul. Tad. Kościuszki 5. — Łóżka z materacami, — posiłki w kuchni szkolnej. — Opłata za nocleg 40 gr. — 40 łóżek

P. Tow. Krajoznawcze — Oddział w Kielcach, ul. Leonarda 4 udziela informacyj i opiekuje się wycieczkami. Listy w tych sprawach na 3 dni naprzód należy kierować do Prezesa Oddziału p. E. Massalskiego w Kielcach p. adr. Państwowe Pedagogium ul. Leśna.

OPATÓW — (st. kol. Ostrowiec n. Kamienska nr. 2, — ul. Mickiewicza 80. — 20 łóżek

OPATÓW — (st. kol. Ostrowiec n. Kamienną) — 7-kl. publ. szkoła powsz., — ul. Kościelna 2.

PIEKOSZÓW — (st. kol. w miejscu) 3-kl. publ. szkoła powsz. Łóżka z materacami. Opłata za nocleg 30 gr. — 20 łóżek

SANDOMIERZ — 7-kl. publ. szk. powsz. męska, — ul. Mickiewicza. Łóżka z materacami. — 30 łóżek

SKAŁA POD OJCOWEM — (pczt. w miejscu, st. kol. Olkusz) — 7-kl. publ. szkoła powsz., — ul. Dworska. — 20 łóżek

SŁUPIA NOWA — (pczt. Słupia Nowa przez Bodzentyn. Dojazd szosą od st. kol. Ostrowiec. Bud. na ukończeniu). **Schronisko Ministerstwa W. R. i O. P.** Mieści się w specjalnie wzniesionym budynku. Dom skanalizowany. Łóżka z pościelą. — 60 łóżek

SOSNOWIEC — Państw. Liceum Pedagogiczne męskie, — ul. Wawel 1. Łóżka z materacami — posiłki w kuchni internatu. — 40 łóżek

UJAZD — (pow. opatowski, poczta Iwaniska, st. kol. Ostrowiec, odległość 33 km. od st. kol. wąskotorowej Bogorja 13 km. lub Iwaniska 2 km.) — 3-kl. publ. szkoła powsz. — 20 łóżek

ZŁOTY POTOK Janów, (poczta Julianka, st. kol. Złoty Potok) — 7-kl. publ. szkoła powsz. Janów, ul. Częstochowska. Łóżka i miejsca na siennikach — ogółem 50 miejsc. — 20 łóżek

Schroniska społeczne

IŁŻA — Schronisko w Domu fund. Kard. Zb. Oleśnickiego. Nocleg 50 gr. — 6 łóżek

MĄCHOCICE — (gm. Dąbrowa, poczta Kielce, skrytka pocztowa nr. 222). Pryw. dzierżawa. Pensjonat. Schronisko czynne cały rok. Na miejscu wyżywienie. — 60 miejsc

OJCÓW — Schronisko szkolne i wycieczkowe P.T. Krajoznawcz. Oddziału Krakowskiego w willi pod Kazimierzem. Przy schronisku restauracja. Dla wycieczek ulgi (tel. nr. 9). Opłata za nocleg dla wycieczek szkolnych 30 gr., z kocem 50 gr. Łóżka od zł. 1.10 i 1.50. — 30 łóżek

SANDOMIERZ:

1. **Dom wycieczkowy Polskiego Tow. Krajoznawczego,** — ul. im. St. Żeromskiego 6. Nowocześnie urządzony budynek, wodociąg i kanalizacja, łóżka z pościelą. Wanna. Wycieczki otrzymują zniżki. — 30 łóżek

P. Tow. Krajoznawcze — Oddział w Sandomierzu udziela informacji i opiekuje się wycieczkami.

2. **Schronisko L. M. K.** nad Wisłą, — nocleg gr. 50. — 10 łóżek

SUCHEDNIÓW — Dom Harcerski im. St. Ostrowskiego, — ul. Bodzentyńska nr. 67. Zimą 10 osób, latem 40 osób — na słomie względnie siennikach. — 40 miejsc

ŚW. KATARZYNA — Schronisko pod firmą Kieleckiego Oddziału Pol. Tow. Krajoznawczego. Willa pp. Dziaczkowskich pod Łysicą. — Opłata 1.50 do 2.50 zł. — 29 miejsc

WĄCHOCK — Schronisko Oddziału Starachowickiego P. Tow. Krajoznawczego w klasztorze. Gospodarz — ks. Edw. Chrzanowski. Opłata 50 gr. Informacji udziela p. Mucha, apteka przy Klasztorze. — 15 łóżek

ZŁOTY POTOK (Góry Gorzkowskie) — Schronisko Oddziału Częstochowskiego P. T. Tatrzańskiego. Otwarte cały rok. Opłata 1 zł. — 25 miejsc

ZAWICHOST — Schronisko Koła Związku Rezerwistów, — ul. Szkolna nr 17. Opłata — od 50 gr. do 2.50 gr. Wycieczki otrzymują zniżki. Informacje — Biuro Zarządu Miejskiego. — 6 łóżek

Przewodniki i monografie

OGÓLNE:

Piesze szlaki turystyczne w górach Świętokrzyskich. Część I. Kielce — Łysica — Św. Krzyż — Ostrowiec — Ćmielów — Opatów — Sandomierz. Opis drogi i mapa. Kielce 1929. Nakł. Oddz. Kieleckiego, Opatowskiego i Sandomierskiego P. Tow. Krajoznawczego, str. 8.

Kraina Stefana Żeromskiego. M. Hubicka — E. Massalski. Nakł. Oddziału Kieleckiego P.T.K. 1928.

Sandomierskie (Góry Świętokrzyskie). Al. Patkowski. Wyd. „Cuda Polski" — R. Wegnera. Poznań, 1937 r.

Powiat kozienicki. Inż. Jan Szmid. Nakł. Oddziału P.T.K. w Pionkach, r. 1936, str. 45 i ilustracje.

Puszcza Kozienicka. Szmid J. inż. Położenie. Szlaki turystyczne. Z 8-ma ilustracjami i 2-ma mapami. 1933. Nakładem Oddziału Pol. Tow. Krajozn. w Pionkach, str. 24.

Z przeszłości Zagłębia Dąbrowskiego i okolicy. Kantor-Mirski Marian. Sosnowiec. Wyd. Tow. Nauk. Zagł. Dąbr. 1931.

PO GÓRACH ŚWIĘTOKRZYSKICH:

Łysogóry. Sylwester Kowalczewski. Przewodnik krajoznawczy. Nakł. Kieleckiego Oddziału P.T.K., 1937, str. 95.

Przewodnik po Łysogórach. T. Dybczyński. Warszawa, 1924. P. T. Krajoznawczego, str. 228.

Góry Świętokrzyskie. Al. Patkowski. Wyd. Min. Komunikacji, str. 14, ilustracje i mapka.

PO SANDOMIERZU:

Ilustrowany przewodnik po Sandomierzu i okolicy z planem miasta. Pietraszewski J., r. 1930, str. 47.

Przewodnik po Sandomierzu z dokładnym planem miasta. Ks. J. Rokoszny. Wyd. 3. Sandomierz, 1936. Księg. Chodakowskiej, str. 72.

Przewodnik po katedrze sandomierskiej. Górski Edward ks. dr. Sandomierz, 1935, str. 40.

Sandomierz. A. Patkowski. Wyd. Minist. Komunikacji, str. 14, ilustracje i planik.

RÓŻNE:

Chęciny i okolice. S. Kowalczewski. Kielce, 1934.

Częstochowa. T. Łazarski. Wyd. Minist. Komunikacji, str. 14, ilustracje i planik.

Iłża. M. Borkowska i St. Wysocki. Przewodnik ilustrowany. Wyd. P. T. Krajoznawczego — oddziału w Starachowicach, r. 1937, str. 45 — ilustracje.

Jasna Góra i jej pamiątki. Łaziński Aleksander O. Przewodnik dla pielgrzymów i zwiedzających. — Częstochowa, 1930, str. 222.

Przewodnik po Jasnej Górze. O. Łaziński Al. Wyd. 2. Nakł. o.o. Paulinów. Częstochowa, 1936, str. 80.

Kielce i Chęciny. Edm. Massalski. Wyd. Min. Komunikacji, str. 10, ilustracje i planik.

Kielce i okolica. Sylwester Kowalczewski. Przewodnik krajoznawczy. Kielce 1935. Wyd. pow. Zw. Nauczycielstwa Polskiego w Kielcach, str. 113.

Ojców i jego okolice. Stączek St. Kraków, 1928. P. T. Krajozn., str. 45.

Ilustrowany plan Ojcowa i okolicy. Wyd. P. T. Krajoznawczego — oddziału Krakowskiego.

Opatów, jego dzieje i zabytki. Stefan Kotarski. Opatów, 1932. P. T. Krajoznawcze.

Pieskowa Skała i jej okolice. Dr. J. Zawadzki. Wyd. II. Warszawa, 1932. Nakł. S. A. Pieskowa Skała, str. 95.

Przewodnik po Wąchocku z ilustr. Wysocki Stanisław inż. Starachowice, 1935. Wyd. P. Tow. Krajoznawczego Oddział w Starachowicach, str. 35.

Wycieczka do Buska, Stopnicy i Solca. Dybczyński T. Warszawa, 1928. P. Tow. Krajoznawcze, str. 45.

WOJEWÓDZTWO KRAKOWSKIE *)

Schroniska szkolne

KRAKÓW — Miejski Dom Wycieczkowy. — Oleandry 4. Telefon 181-80. — 218 łóżek

Wybudowany z inicjatywy i przy poparciu Min. W.R. i O.P. z przeznaczeniem dla młodzieży szkolnej.

Budynek posiada 13 wielkich i 6 mniejszych sal sypialnych, salę jadalną, świetlicę, obszerny halle na każdym piętrze, umywalnie z bieżącą wodą ciepłą i zimną, natryski, wanny, centralne ogrzewanie i obszerne tarasy.

Opłata za nocleg dla młodzieży szkół powszechn. i zawodowych dokształcających po 80 gr. za dobę od osoby, dla młodzieży szkół średnich i licealnych po 1 zł. od osoby za dobę.

W okresie od dn. 20 czerwca do końca kwietnia od wszystkich wycieczek 80 gr., każda następna noc 50 gr.

Dom Wycieczkowy otwarty jest przez cały rok. Wszelką korespondencję i przekazy pieniężne należy wysyłać pod adresem: Miejski Dom Wycieczkowy — Kraków Oleandry 4. Biuro zarządcy otwarte jest dla stron od 8-ej do 21-ej, w niedziele i święta od 9-ej do 11-ej oraz od 17-ej do 19-ej.

Wycieczki zgłaszać należy do zarządu Domu Wycieczkowego przynajmniej na 14 dni przed przyjazdem do Krakowa według następującego wzoru:

---

*) Schroniska górskie — str. 83. Przewodniki górskie — str. 93.

....
nazwa szkoły wzgl. organizacji................., *dnia*..........l..........*193*.....

Zgłaszam wycieczkę obejmującą .... *osób, w tym młodzież żeńska* .... *osób, opieka żeńska* .... *osób, młodzież męska* .... *osób, opieka męska* .... *osób.*

Przyjazd nastąpi ..../......... *od strony* ....

o godzinie .... *, odjazd nastąpi w kierunku* ....

dnia .... *o godzinie* ....

Zaliczkę po 50 gr. od osoby wyślemy po otrzymaniu pozytywnej odpowiedzi, na którą dołącza się znaczek na .... *gr.*

....

dokładny podpis i adres

Zgłoszenia, odpowiadające powyższemu wzorowi, jako niewymagające żadnych uzupełnień, będą załatwiane na pierwszym miejscu. Zaliczkę w wysokości 50 gr. od uczestnika należy przekazać po otrzymaniu pozytywnej odpowiedzi. Wycieczka może tylko wtedy liczyć na noclegi, jeśli otrzyma zawiadomienie, że noclegi dla niej zarezerwowano.

W porze letniej przestrzega się przed przybyciem do Krakowa bez uprzedniego zapewnienia sobie noclegów. Korespondencję załatwia się odwrotnie.

Kosztorys wycieczki obliczony na jedną osobę i na jeden dzień pobytu w Krakowie, łącznie ze wstępami, noclegami i wyżywieniem wynosi 3.50 — 4.50 zł.

Śniadania dla wycieczek wydaje się na miejscu, obiadów dom nie wydaje.

Komunikacja tramwajowa nr. 1 z dworca do Rynku, skąd tramwajem nr. 4. Na życzenie dla zadatkowanych wycieczek wysyła się na dworzec kolejowy o ściśle oznaczonej porze bezpośredni wagon tramwajowy lub autobus. Wycieczki korzystają w tym wypadku z opłat ulgowych za przewóz — 10 gr.

Administracja Domu Wycieczkowego udziela wszelkich informacyj, dotyczących zwiedzania Krakowa oraz przyjmuje zamówienia na przewodników.

Szkolna Komisja Wycieczkowa nie pośredniczy w korespondencji z Domem Wycieczkowym, zgłoszeń przeto o noclegi w Domu Wycieczkowym nie należy kierować za jej pośrednictwem, lecz wprost pod adresem: Kraków—Oleandry 4.

Szkolna Komisja Wycieczkowa przy Kuratorium Okręgu Szkolnego Krakowskiego. Publ. szk. powsz. im. K. Ujejskiego, — ul. Żółkiewskiego 15, przyjmuje wycieczki szkolne i opiekuje się nimi w czasie od 10 maja do 10 lipca każdego roku. Wszelką korespondencję, zgłoszenia i przekazy pieniężne należy wysyłać pod adresem:

Kierownictwo Szkoły, Komisja Wycieczkowa, Kraków, Żółkiewskiego 15, tel. 101-11. Tamże biuro Komisji otwarte dla stron między 13 a 14 i 20 a 21 oprócz niedziel i świąt.

Komisja Wycieczkowa zaopiekuje się temi wycieczkami, które dopełnią następujących warunków:

1) Wycieczkę należy zgłosić do Komisji W. listem poleconym na 14 dni przed jej przyjazdem do Krakowa. Zgłoszenia uskutecznia się przesłaniem zadatku w wysokości 50 gr. od każdego uczestnika wycieczki i znaczka 80 gr. na pisemną odpowiedź. Bez zadatku zgłoszeń nie uwzględnia się pod żadnym warunkiem. Zadatek przepada, jeżeli wycieczka na oznaczony czas albo też wcale nie przyjedzie.
2) Zgłaszając wycieczkę, należy podać: a) ilość młodzieży z wyszczególnieniem płci, b) dzień (datę) i godzinę przybycia wycieczki do Krakowa.
3) Wycieczka pokrywa zadatkowane zamówienie.
4) Wycieczka może przyjechać do Krakowa, jeżeli otrzyma pisemne zawiadomienie od Komisji W. o jej przyjęciu.
5) Noclegi urządza się w czystych budynkach: na łóżkach z materacami i siennikach. Prześcieradeł do łóżek, koców i prześcieradeł do sienników nie dostarcza się. Kosztorys wycieczki, obliczony na jedną osobę za jeden dzień pobytu w Krakowie, łącznie ze wstępami wynosi około 4 — 5 zł. Cena noclegu: 60 gr. łóżko, 40 gr. siennik.
   Aprowizacją Komisja W. się nie zajmuje, wskazuje jedynie adresy jadłodajni.
   Schronisko Szkolnej Komisji wycieczkowej posiada 40 łóżek z materacami i 80 sienników. Czynne tylko w okresie od 10 maja do 10 lipca.

Polski Związek Turystyczny ul. Lubicz 4 (naprzeciwko Dworca Kolejowego) — ośrodek obsługi turystycznej.

Informacji szczegółowych udziela bezpłatnie.

BIECZ — (pow. gorlicki). Publ. szk. powsz. żeńska im. kr. Jadwigi. Łóżka z materacami. — 20 łóżek

BUKOWINA — (pow. nowotarski). Publ. szkoła powsz. Łóżka z materacami. Opł. za nocleg 30 gr. — 20 łóżek

JABŁONKA — (pow. nowotarski, poczta w miejscu, st. kol. Czarny Dunajec) — 5-kl. publ. szkoła powsz. (Gęste Domy 46). — 20 łóżek

JELEŚNIA — (pow. żywiecki — poczta i st. kol. w miejscu). Publ. szkoła powsz. Łóżka z materacami. Opłata za nocleg 30 gr. — 20 łóżek

JORDANÓW — 7-kl. publ. szkoła powsz. im. św. Jana Kantego. — 10 łóżek

JURGÓW — nad Białką — Szkolny dom wycieczkowy (pow. nowotarski z Nowego Targu szosą 23 km., z Poronina — 60 łóżek

przez Bukowinę 15 km., z Klimkówki przy szosie Zakopane — Morskie Oko przez Brzegi 8 km.).

Wybudowany przez Ministerstwo W. R. i O. P. w r. 1934, posiada 7 pokojów sypialnych na 75—100 miejsc, pokoje dla wychowawców i dla służby, świetlicę, kuchnię, infirmerię, umywalnię z ustępami. Dom wykorzystywany jest na kursy letnie i zimowe oraz jako schronisko wycieczkowe. Dom jest zagospodarowany, administruje domem: p. J. Silanowa, kierowniczka publicznej szkoły powszechnej w Jurgowie, poczta w miejscu. Łóżka z materacami. Wyżywienie można otrzymać na miejscu.

Opłata za nocleg: dla młodz. szkolnej i nauczycieli po 50 gr. (bez pościeli), turyści po 1 zł. (za pościel dopłata).

KALWARIA ZEBRZYDOWSKA — (p. i st. kol. w miejscu) — 7-kl. publ. szk. powsz. — 20 łóżek

KROŚCIENKO NAD DUNAJCEM — (p. w miejscu, najbliższe st. kol.: Nowy Targ i Stary Sącz) — 7-kl. publ. szk. powsz.,— ul. Jagiellońska nr. 232. Łóżka z materacami. — Opłata za nocleg 30 gr. — 40 łóżek

KRYNICA WIEŚ — (poczta Krynica Zdrój, — st. kol. Krynica Zdrój, przystanek kol. w miejscu). — Publ. szkoła powsz. — Łóżka z materacami. — 20 łóżek

Biuro turystyczne Ligi Popierania Turystyki. Nowe Łazienki, tel. 262. Udziela informacji i opiekuje się wycieczkami.

LIPNICA MAŁA — (poczta Lipnica Wielka na Orawie, st. kol. Czarny Dunajec) — Publ. szkoła powsz. im. św. Józefa, nr. domu 147. — 10 łóżek

LIPNICA WIELKA — na Orawie, pow. nowotarski (poczta w miejscu, st. kol. Czarny Dunajec) — w **Przywarówce** u stóp Babiej Góry. Schronisko Tow. Przyjaciół młodzieży państw. gimn. im. św. Jana Kantego w Poznaniu. Dla wycieczek szkolnych stale zarezerwowanych 15 miejsc. — Opłata za nocleg 20 gr., z pościelą 50 gr. — 15 miejsc

MAKÓW — 7-kl. publ. szkoła powsz. — 20 łóżek

MANIOWY — (poczta Harklowa, st. kol. Nowy Targ) — 5-kl. publ. szk. powsz. — 20 łóżek

MILÓWKA — (poczta i st. kol. w miejscu — p. żywiecki) — Publ. szk. pow. — 10 łóżek

MSZANA DOLNA — 7-kl. publ. szk. pow. męska. — 20 łóżek

MUSZYNA — (poczta i st. kol. w miejscu — pow. nowosądecki) — 7-kl. publ. szkoła powsz. — Rynek 370. — 10 łóżek

NOWY SĄCZ — Państw. gimn. I im. Jana Długosza, — ul. Długosza 5. — 20 łóżek

NOWY TARG — 7-kl. publ. szkoła powsz. męska, — pl. Słowackiego nr. 17. Łóżka z materacami. Opłata 30 gr. — 30 łóżek

PIWNICZNA — (poczta i st. kol. w miejscu) — 7-kl. publ. szkoła powsz. — Rynek. — 20 łóżek

PORĄBKA — (pow. bielski 7½ km. od Kęt). Publ. szkoła powsz. Łóżka z materacami. — 20 łóżek

RABKA-ZDRÓJ:

1. **7-kl. publ. szkoła powsz.** — Łóżka z materacami. — 20 łóżek
2. **Dom kolonijny** K. Okr. Szkolnego Poznańskiego. — 34 łóżka

ROŻNÓW — (pow. nowosądecki, poczta Gródek nad Dunajcem) 3-kl. publ. szk. powsz. — Łóżka z materacami. — 20 łóżek

RYTRO — (poczta i st. kol. w miejscu — pow. nowosądecki). — Publ. szk. pow. — 20 łóżek

SROMOWCE NIŻNIE — (Pieniny) (poczt. Krościenko, najbliższe st. kol.: Nowy Targ lub Stary Sącz) — Szkolny Dom Wycieczkowy Śląski. Łóżka z pościelą. Opłata za nocleg: młodzież szkolna 50 gr., dorośli 1 zł. — 80 miejsc

SROMOWCE WYŻNIE — (Pieniny) — Dworek Cisowy Zw. Harcerstwa Pol. Opłata 20 gr. — 20 miejsc

SZCZAWNICA — (pow. nowotarski) — 7-kl. publ. szkoła powsz. Łóżka z materacami. — 30 łóżek

SZCZYRK — (poczta w miejscu, st. kol. Wilkowice—Bystra), — 7-kl. publ. szk. powsz. w Szczyrku Dolnym. — 20 łóżek

TARNÓW — Państw. gimn. III im. A. Mickiewicza, ul. Nowy Świat 24. Łóżka z materacami. Opłata 30 gr. — 30 łóżek

W Tarnowie — oprowadza po mieście, udziela informacyj i ułatwia zwiedzanie fabryki w Mościcach sekcja przewodników - harcerzy. Zapotrzebowanie należy zgłaszać, najlepiej na 3 dni naprzód, w czasie nauki szkolnej pod adresem — **Prof. Emil Jakubiec**, państw. gimn. II, a w czasie feryj do zarządu szkolnego schroniska wycieczkowego w państw. gimn. III. O informacje można się zwracać również do **Oddziału Polskiego Tow. Krajoznawczego**, ul. Batorego 5.

WITÓW — (poczta Chochołów, st. kol. Podczerwone — pow. nowotarski) — 3-kl. publ. szkoła powsz. — 10 łóżek

ZAKOPANE:

1. **Dom Turystyczny Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego** im. ks. J. Stolarczyka (pod zarządem Stowarzyszenia Urzędników Państwowych Rz. P.) Zakopane 1 — ul. Chałubińskiego (obok pomnika), tel. 13-78. (Kierownik p. Br. Kozłowski). Dom uznany jako Szkolne Schronisko Wycieczkowe. Ogólna ilość miejsc 120, w tym szkolnych 40 łóżek. Opłaty za noclegi dla młodzieży szkolnej 1 zł. (z pościelą). Ze swoją bielizną pościelową 50 groszy. Dom całkowicie odnowiony. We wszystkich pokojach ciepła i zimna woda bieżąca. Łazienka, 3 natryski-prysznice, umywalnie, nowoczesne wygody. Obfita, tania i smaczna kuchnia. Wszelkie ułatwienia i informacje przy organizacji wycieczek w góry i okolice, zaprowiantowaniu w drogę, dostarczeniu środków lokomocji i t. p. bezpłatnie. — 120 miejsc
2. **7-kl. publ. szk. powsz.** (nowy budynek). Łóżka z materacami. Opłata za nocleg 30 gr. — 20 łóżek

Biuro turystyczne Ligi Popierania Turystyki — ul. Kościuszki — tel. 11-46. Udziela informacji i opiekuje się wycieczkami.

ŻEGIESTÓW-wieś — 1-kl. publ. szk. pow. — 10 łóżek

ŻYWIEC — Państw. gimn. im. M. Kopernika, — ul. Słowackiego 2. — 20 łóżek

Schronisko ma oddzielne pomieszczenie na parterze budynku szkolnego, zaopatrzone w światło elektryczne i umywalnie, pojemność: 45 — 50 osób, — ponadto 30 sienników napełnionych słomą.

Opłata za nocleg: dla młodzieży 30 gr., dla nauczycieli i członków tow. turystycznych 50 gr.

Schroniska społeczne

KOŚCIELISKO — poczta w miejscu, st. kol. Zakopane.
„Nasz dom“ — dom wakacyjny Koła Rodzicielskiego przy gim. im. Marsz. J. Piłsudskiego w Bydgoszczy. Wycieczki mogą korzystać w razie wolnych miejsc.

MSZANA DOLNA — Obóz YMCA, „Beskid“.

ROKICINY MAŁOPOLSKIE, (st. kol. Chabówka). Domy wakacyjne „Dwór“ i „Zofiówka“ Zgromadzenia S.S. Urszulanek Polskich — przyjmują bez ograniczeń zimą i latem wycieczki szkolne.

SZCZAWNICA NIŻNA — Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Nowym Sączu). Poczta w miejscu, st. kol. Nowy Targ lub Stary Sącz. — 43 miejsc

ZAKOPANE:

1. **Willa na Antołówce** — Zgromadzenia S.S. Urszulanek. Wycieczki szkolne młodzieży żeńskiej mogą korzystać od kwietnia do czerwca włącznie.
2. **Dworzec Tatrzański** Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, — ul. Krupówki, tel. Zakopane nr. 13-39. 100 miejsc

Przewodniki i monografie

PO KRAKOWIE I OKOLICY:

Kraków, przewodnik dla zwiedzających miasto i okolice. Karol Estreicher, ze 103 rycinami i planem miasta. Kraków, 1931. Nakł. Tow. Miłośników historii i zabytków Krakowa, str. 286. ilustacje i plan miasta.

Przewodnik po Krakowie i okolicy. Nakł. Pol. Zw. Turystycznego — 1928, str. 86, plan miasta i ilustracje.

Ilustrowany przewodnik po Krakowie. Wyd. Chrześcijańskiego Frontu Gospodarczego. Kraków, r. 1931, str. 130.

Ilustrowany przewodnik po Krakowie i okolicy. K. Limanowski. Kraków, 1937, str. XVI—136 i plan.

Wśród pamiątek Krakowa. Przewodnik po Krakowie. Turowska Irena, (odb. Polska zachodnia, ilustr. dziennik śląski). Katowice, 1936 r., str. 275.

Dwa dni w Krakowie. Józef Hellstein. Wyd. Polskiej Agencji Reklamy. Poznań, 1929, str. 131.

Przewodnik po żydowskich zabytkach Krakowa. Bałaban Majer. Kraków, 1935. Nakł. Stow. „Solidarność" B'rei B'rith, str. 125 + VIII.

Kraków i okolice. D' Abancourt H. Przewodnik. Gebethner i Wolff, 1924, str. 250.

Stary Kraków. Klein Fr. Rocznik Krakowski. T. XVII—str. 220.

Najnowszy zwięzły przewodnik po Wawelu. Trepka Józef Nekanda. Katedra, Zamek Królewski. Kraków, 1924, str. 48.

Przewodnik po katedrze wawelskiej, skarbcu i grobach królewskich. Tetmajer Włodzimierz i Kruszyński Tadeusz ks. dr. Kraków, 1924.

Katedra krakowska. A. Borawski. Kraków, 1921. Nakł. P. T. Krajoznawczego, str. 89.

Jak zwiedzać Kraków. Dobrowolski i Tomaszkiewicz. Kraków, 1930, str. 115.

Kraków. Dr. J. Dobrzycki. Wyd. Minist. Komunikacji, str. 18, ilustr. i planik miasta.

Szlak turystyczny w okolicy Krakowa. Leszczycki St. Kraków, 1930. Nakł. P. T. Krajoznawczego.

Przewodnik narciarsko-turystyczny po okolicach Krakowa. Dr. Stanisław Leszczycki. Kraków, 1934. Nakł. Tow. Krzewienia Narciarstwa, str. 43.

Okolice Krakowa. Dr. St. Leszczycki. Wyd. Minist. Komunikacji, str. 14, ilustracje i mapka.

Bielany. Tomkowicz Stanisław. Bibl. Krak. nr. 36.

Mogiła Kościuszki. Konczyńska Wanda. Kraków.

Kalwaria Zebrzydowska. Szablowski. Kraków, 1933.

Wieliczka. Słowik Jan. Nowy ilustrowany opis salin wielickich. Wieliczka. Kraków, 1927, str. 80.

Wieliczka. Opr. kier. Żupy solnej w Wieliczce. Wyd. Minist. Komunikacji, str. 11 i ilustracje.

Wieś Mogiła. Łuszczkiewicz Władysław. Bibl. Krak. nr. 10.

RÓŻNE:

Przewodnik turystyczny kolejowy. 2 zeszyty. Nakł. biura dla spraw turystycznych Dyr. Okr. Kolei Państwowych w Krakowie, r. 1934.

Przewodnik po uzdrowiskach polskich. Saysse-Tobiczyk. Tom I. Polska południo - zachodnia. Nakł. Książnicy-Atlas, r. 1931, str. 93.

Tarnów i jego okolice. Zdzisław Simche (przy współpracy d-ra Mariana Bielatowicza i d-ra Wiktora Ormickiego). Nakł. gminy Tarnowa. Kraków, 1931, str. 303.

Przewodnik po Tarnowie. Rappaport Zygmunt i dr. Rozwadowski Miecz. Tarnów, 1929. Księg. Z. Jelenia, str. 55.

Ziemia Bocheńska. Fischer Stanisław. Krótki przewodnik turystyczny. Bochnia, 1930.

Jasielskie Zagłębie naftowe. Strzetelski Jerzy inż. Borysław, 1929. Nakł. Izby Pracy.

Myślenice — szkic monografii geograficznej. T. Prus Wiśniewski. Myślenice, 1930. Nakł. autora.

Fabryka Państwowych Związków Azotowych w Mościcach. Kraków, 1930.

Żywieczczyzna. Inż. Wł. Kawecki. Wyd. Minist. Komunikacji, str. 14, ilustr. i mapka.

Będziemyśl i Klęczany. Ks. J. Wołek-Wacławski. Rys historyczno - etnograficzny, str. 213. Jaworów, r.1937. Nakł. autora.

WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE

Schroniska szkolne

KAZIMIERZ DOLNY — (st. kol. Puławy). Szkolne schronisko wycieczkowe przy szkole powsz. nr. 2, róg ul. Lubelskiej i Szkolnej. Schronisko ma oddzielne pomieszczenie (telefon nr. 6, sprzęt sportowy do użytku wycieczek). Wyżywienie można otrzymać na miejscu. Łóżka z materacami i pościelą. Opłaty za nocleg: łóżko z pościelą 50 gr. ponadto dopłata za światło od całej wycieczki w zależności od zużycia od 20 gr. do 1.50 gr. — 70 łóżek

Uczestnicy wycieczek ze swoją bielizną pościelową (2 prześcieradła i poszewka) płacą 30 gr. Zgłoszenia na 7 dni przed przyjazdem.

LUBLIN:

1. **Schronisko przy 7-kl. publ. szkole powsz. nr. 9,** przy ul. Strażackiej nr. 7. Schronisko posiada oddzielne pomieszczenie i jest czynne cały rok. Zgłoszenia wycieczek należy kierować pod adresem — Zarząd Miejski w Lublinie, Oddział Oświaty i Kultury, Rynek nr. 1. Opłata za nocleg 50 gr. Uczestnicy wycieczek ze swoją bielizną pościelową (2 prześcieradła i poszewka, płacą 30 gr., grupom wycieczkowym doliczana będzie dopłata za światło i wodę w wysokości 1 zł. a w okresie zimowym za opał. — 50 łóżek
2. **Schronisko przy bursie Międzyszkolnej,** — ul. Kapucyńska 1 (dawniej internat przy Państw. gimn. im. Hetm. Zamoyskiego). W ciągu roku szkolnego 6 łóżek z siennikami i pościelą, w okresie wakacyjnym 60 łóżek. Opłaty: za łóżko z pościelą 70 gr. od osoby, bez pościeli 30 gr., za kąpiel natryskową 30 gr. Wycieczki o informacje mogą się zwracać do Oddziału Oświaty i Kultury Zarządu m. Lublina (tel. 24). — 60 łóżek

NAŁĘCZÓW — 7-kl. publ. szkoła powsz. — 20 łóżek

PUŁAWY:

1. **Schronisko przy publ. szkole pow. nr. 2,** — ul. Polna. — 30 łóżek
2. **Schronisko dla wycieczek wodnych w budynku szkolnej przystani wioślarskiej,** na lewym brzegu Wisły, poniżej mostu. 10 łóżek z materacami i pościelą. — 10 łóżek

   Zgłoszenia wycieczek wodnych należy kierować do Dyrekcji państw. gimn. im. ks. A. Czartoryskiego w Puławach. Opłata za nocleg 50 gr.

Schroniska społeczne

KAZIMIERZ DOLNY:

1. **Szkolne schronisko wycieczkowe**— w willi „Zofiówka" pod zarządem p. Zofii Radoszyńskiej — przy ul. Puławskiej nr. 34 (odległość od śródmieścia około 2 km). Opłaty: łóżko z siennikiem bez pościeli 30 gr. za nocleg, z pościelą 50 gr. Na miejscu kuchnia: śniadanie 40 gr., obiady od 70 gr. do 1 zł., kolacje od 40 gr. — 50 miejsc
2. **Schronisko** w willi „Wanda", przy

ul. Plebanka 9 w śródmieściu, własność p. Tadeusza Ulanowskiego — przeznaczone dla wycieczek szkolnych. Nocleg bez pościeli 30 gr., z pościelą 50 gr.

ZAMOŚĆ — Sejmikowy dom noclegowy (obok Kolegiaty, blisko dworca kolejowego). Dla wycieczek szkolnych opłaty za nocleg ulgowe (50 proc.). Łóżko na sali ogólnej przy opłacie ulgowej 50 gr. — w oddzielnych pokojach 1 zł., za pryczę bez pościeli 15 gr.

Przewodniki i monografie

OGÓLNE I RÓŻNE:

Przewodnik po Polsce w 4 t. Tom II. Polska płn.-wschodnia. Nakł. Zw. P. Tow. Turystycznych, r. 1937. Skład główny — Nasza Księgarnia — Warszawa, ul. Świętokrzyska 12, str. 524, 8 planów i 17 map.

Lubelskie. Świątkowski W. — W-wa, 1928 — str. 140.

Ziemia Lubartowska. Śliwina Wanda J. i Tkacz Ferdynand. — Lubartów, 1928, str. 146.

Podlasie. Świątkowski W. W-wa, 1929, str. 100.

Wycieczka szlakiem unitów na Podlasiu. Frankowski J. (Kodeń, Janów Podlaski, Leśna, Biała Podlaska). Warszawa, 1927. Pol. Tow. Krajoznawcze, str. 39.

Powiat siedlecki. Józef Mikulski. Ziemia, wody, człowiek. Wyd. w Siedlcach w r. 1935 .

Siedlce. Moniewski Tadeusz. 1929. Wyd. Muzeum Ziemi Podlaskiej, str. 67.

Chełm. Kaz. Czernicki. Przeszłość i pamiątki. Nakł. Zwierciadło. Chełm 1936, str. 136.

PO LUBLINIE:

Ilustrowany przewodnik po Lublinie w opracowaniu zbiorowym. Lublin, 1931. Wyd. staraniem Oddziału Pol. Tow. Krajoznawczego, str. 123.

Przewodnik po Lublinie i jego okolicach. Cholewiński W. Wyd. 3. Lublin, 1929, str. 66.

Lublin. Dr. St. Wojciechowski. Wyd. Min. Komunikacji, str. 18, ilustracje i planik miasta.

PO KAZIMIERZU, NAŁĘCZOWIE I JANOWCU:

Wycieczka do Kazimierza i Puław (przewodnik). Dr. T. Dybczyński. Warszawa, 1926. Pol. Tow. Krajozn. str. 27.

Kazimierz nad Wisłą i jego zabytki. Łomiński L. ks. — Lublin, 1926.

Kazimierz Dolny i jego zabytki. S. Kołodziejczyk. Nakł. mag. m. Kazimierza, r. 1933, str. 30.

Nałęczów i okolice. Cholewiński Witold. Lublin, 1934 r., str. 96.

Z historii Kazimierza Dolnego i jego okolic. J. Niemojewski. r. 1936. Nakł. P. Tow. Krajoznawczego, str. 39.

Kazimierz — Puławy. M. Masłowski. Wyd. Min. Kom., str. 14, ilustracje i mapka.

Przewodnik po Janowcu. Chrzanowski Wł. ks. 1930.

PO ZAMOŚCIU:

Zamość, ordynacja Zamoyskich i powiat zamoyski. Chlebowski Br. Zamość. Z. Pomarański i S-ka, str. 26.

Zamość, gród kanclersko-hetmański. Pieszko Michał M. Zamość, 1928. Wyd. Oddziału powiatowego Związku Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych w Zamościu.

Z historyczno-architektonicznych wędrówek po Zamościu. Pieszko Michał. Zamość, 1930.

Przewodnik po Zamościu i okolicy. Pieszko Michał. Nakł. P. Tow. Krajoznawczego w Zamościu, 1934 r., str. 100.

WOJEWÓDZTWO LWOWSKIE *)

Schroniska szkolne

LWÓW — **Szkolne schronisko wycieczkowe** ul. Ormiańska 23, I p., czynne cały rok. — 50 łóżek
Schronisko umieszczone w specjalnie na ten cel oddanym przez Zarząd m. Lwowa lokalu. Łóżka z materacami i pościelą. Opłata za nocleg 50 gr.
Zgłoszenia kierować do Kuratorium O. S. Lwowskiego. Wycieczki mogą korzystać ze schroniska dopiero po otrzymaniu zawiadomienia z Kuratorium o zarezerwowaniu miejsc.
Dowolna zmiana terminu przyjazdu i odjazdu wycieczki jest niedopuszczalna.

DROHOBYCZ — 7-kl. publ. szkoła powsz. im. St. Konarskiego, — ul. Zawale 14.— Łóżka z materacami. — 30 łóżek

DUKLA — (poczta Dukla, st. kol. Iwonicz) 7-kl. publ. szkoła powsz. męska ul. Mickiewicza 108. — 20 łóżek

GRÓDEK JAGIELLOŃSKI „Zastawie“ — publ. szkoła powsz, koed. im. Marszałka J. Piłsudskiego. — 20 łóżek

KROSNO — Państw. gimn. im. M. Kopernika ul. ks. Piotra Skargi nr. 567. — (schronisko ma oddzielne pomieszczenie). — 20 łóżek

*) Schroniska górskie — str. 83. Przewodniki górskie — str. 93.

LESKO — (st. kol. Lesko-Łukawica) 7-kl. publ. szkoła powsz. męska im. Marsz. J. Piłsudskiego, ul. Kościuszki. Łóżka z materacami. — 20 łóżek

TURKA NAD STRYJEM — 7-kl. publ. szkoła powsz. męska, ul. Kościuszki 17 — 10 łóżek

USTRZYKI DOLNE — 7-kl. publ. szkoła powsz. koedukacyjna im. Marsz. J. Piłsudskiego, — ul. Marsz. J. Piłsudskiego. Łóżka z materacami. — 20 łóżek

Schroniska społeczne

LWÓW — Schroniska Tow. Szkoły ludowej:
1. **Bursa im. Boberskiej** — ul. Poniatowskiego 11 — (dla dziewcząt). — 25 miejsc
2. **Bursa Grunwaldzka** — ul. Sobieskiego 3 — (dla chłopców). — 40 miejsc

P. Tow. Krajoznawcze — Oddział we Lwowie opiekuje się wycieczkami zamawiając kwatery, wyżywienie, przewodników. Adres: Lwów, ul. Bourlarda 5.

BORYSŁAW — Schronisko Zarządu Fundacji Chrześcijańskiej Gminy miasta Borysławia w Zakładzie Opieki Społecznej im. Marsz. J. Piłsudskiego. Pomieszczenie na 60 osób (pościel, umywalnie). Opłata za nocleg 20 gr.
Z lokalu korzystać mogą bezpłatnie wycieczki szkolne w miesiącach: maju, czerwcu, wrześniu i październiku, po uprzednim zgłoszeniu się do Zarządu. W lipcu i sierpniu lokal zajęty na kolonie letnie.

MIKOŁAJÓW NAD DNIESTREM — (od Lwowa 45 klm.) — Przystań wioślarska Akademickiego Związku Sportowego we Lwowie. Schronisko. — 20 miejsc

Przewodniki i monografie

PO LWOWIE:

Ilustrowany przewodnik po Lwowie. Orłowicz M. Lwów, Książnica-Atlas, str. 284.

Lwów, przewodnik orientacyjny. Nakł. gminy m. Lwowa, 1930, str. 52.

Lwów, przewodnik dla zwiedzających miasto. Medyński Aleks. Nakł. autora, r. 1938, str. 214, ilustracje i plan miasta. Księg. A. Krawczyński.

Zabytki miasta Lwowa. Zubrzycki-Sas Jan dr. prof. Lwów, 1928, str. 143.

Architektura Lwowa. Kunke Emil. Przewodnik dla poznania stylów, oglądanych na zabytkach miejskich. Lwów, 1935, str. 8.

Katedra Ormiańska i jej otoczenie. Kajetanowicz ks. dr. Przewodnik, wyd. II rozszerzone. Lwów, 1930.

Ilustrowany przewodnik po cmentarzu Łyczakowskim. Medyński Aleks. Lwów, 1937, str. 118.

Przewodnik po cmentarzach lwowskich, Łyczakowskim i Janowskim. Maria Baczyńska. Lwów, 1937, str. 25, 2 plany.

Przewodnik po cmentarzu Obrońców Lwowa. Lwów, 1934, str. 52.

Krótki przewodnik narciarski po okolicach Lwowa. Dr. Adam Zieliński. Kraków, 1934. Nakł. Tow. Krzewienia Narciarstwa, str. 28.

Lwów. R. W. Wyd. Minist. Komunikacji, str. 12, ilustracje i plan miasta.

Lwów. Wasylewski Stanisław. Poznań, 1931. Wyd. Wegnera „Cuda Polski".

RÓŻNE:

Przewodnik po Polsce, w 4 t. Tom II. Polska poł.-wschodnia. Wyd. P. Tow. Turystycznych, r. 1937. Skład główny — Nasza Księgarnia — Warszawa, Świętokrzyska 12, str. 524, 8 planów i 18 map.

Przewodnik po Borysławiu. Wraz z mapką ulic i planem. Borysław, 1933. Nakł. i druk. Naftowa T.S.L., str. 16.

Turysta w Zagłębiu Naftowym. Przewodnik po Borysławiu i okolicy. Opracował inż. Józef Wojnar. 1936. Nakł. Oddziału P.T.T. w Drohobyczu, str. 128.

Królewskie Wolne miasto Drohobycz. Mściwujewski Mścisław. 1929. Drohobycz, str. 34.

Jarosław, jego przeszłość, zabytki. Orłowicz Mieczysław dr. Lwów, Książnica-Atlas, 1921, str. 140.

Przewodnik po Krośnie i okolicy. Krukierek Józef. Nakł. autora, r. 1936, str. 89.

Powiat Leski. (Kraina Szybowisk). Wyd. Minist. Komunikacji, str. 10, ilustracje i mapka.

Zamek w Łańcucie. Dr. Józef Piotrowski. Zwięzły opis dziejów i zbiorów. Lwów, 1933/32.

Ilustrowany przewodnik po Przemyślu. Orłowicz Mieczysław, dr. Przemyśl, 1917, str. 160.

Rozłucz, jako letnisko. Dr. Miecz. Piotrowicz. Nakł. Koła pow. walki z gruźlicą w Turce nad Stryjem, r. 1936, str. 32.

Przewodnik po Sanoku i Ziemi Sanockiej. Edmund Słuszkiewicz. Nakł. P.T.T. Oddział w Sanoku, 1936. Str. 120, liczne ilustr., mapka orient. i plan m. Sanoka.

Samborszczyzna. Kuczera Al. Ilustr. monogr. m. Sambora, t. I. Nakł. Księg. Nauczycielskiej w Samborze, r. 1935, str. 492.

Ziemia Sanocka. Dr. M. Orłowicz. Wyd. Minist. Komunikacji. 22 str., ilustracje i mapka.

Przewodnik po Truskawcu i okolicach. Cz. I. Nakł. Zarządu Zdrojowiska w Truskawcu, 1930, str. 24.

Przewodnik po Żółkwi. Emanuel Hay. Żółkiew, 1933, str. 20.

Zamki Króla Jana III w Małopolsce Wschodniej. Dr. Łucja Charewiczowa.

Żółkiew. Emanuel Hay. Przewodnik dla zwiedzających. Rzut oka na dzieje grodu Żółkiewskich i Sobieskich. Wyd. 2. Żółkiew, 1936 r., ilustrowany drzeworytami, str. 56 i plan.

Żółkiew i jej zabytki historyczne. St. Marian Szuperski. Żółkiew, 1933. Nakł. autora.

Zamek w Żółkwi. Marian Osiński. Lwów, 1933. Nakł. Tow. Opieki nad Zabytkami Sztuki i Kultury we Lwowie.

WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE

Schroniska szkolne

ŁÓDŹ — 7-kl. publ. szkoła powsz. Nr. 1 im. A. Mickiewicza, — ul. S. Sterlinga 24. Łóżka z pościelą (miejsc dodatkowych na siennikach 50). Opłata za nocleg: 1. dla młodzieży szkolnej 30 gr. z własną bielizną pościelową, 60 gr. z pościelą schroniskową za każdą noc; 2. dla dorosłych 1 zł. z pościelą schroniskową za każdą noc. — 30 łóżek

P. Tow. Krajoznawcze — Oddział w Łodzi opiekuje się przyjezdnymi wycieczkami. Listy na 10 dni przed przybyciem wycieczki adresować do Oddziału Pol. Tow. Tur. Kraj. w Łodzi, ul. Al. Kościuszki 17 (tel. 110-10).

PIOTRKÓW TRYB. — Państwowe Liceum Pedag.. — ul. Stroczyńskiego 1. Łóżka z pościelą, opłata za nocleg 60 gr. Uczestnicy wycieczek, ze swoją bielizną pościelową (2 prześcieradła, poszewka lub śpiwór płócienny) płacą 30 gr. — 20 łóżek

TOMASZÓW MAZOWIECKI—Publ. szk. pow. nr. 1 im. J. Piłsudskiego, — ul. Legionów 36. Łóżka z pościelą. Opłata za nocleg: 1. dla młodzieży szkolnej 30 gr. z własną bielizną pościelową, 60 gr. z pościelą schroniskową za każdą noc; 2. dla dorosłych 1 zł. z pościelą schroniskową za każdą noc. — 20 łóżek

Schroniska społeczne

SULEJÓW NAD PILICĄ — Przystań Ligi Morskiej i Kolonialnej — 10 miejsc noclegowych (bezpłatnie).

Przewodniki i monografie

Z wycieczki po województwie łódzkim. Kruszyński Leon. — Turek, 1929.

Łódź, miasto pracy. Rosset E. Łódź, 1929. Str. 100.

Ilustrowany przewodnik po Pabianicach, Łasku i pow. łaskim. K. Staszewski. P. T. K. Pabianice, 1929, str. 73.

Przewodnik po Piotrkowie Trybunalskim. M. Witanowski. Piotrków, 1923. Str. 100.

Ilustrowane okolice Piotrkowa. M. Rawita Witanowski. Wyd. Głosu Trybunalskiego, r. 1938, str. 60 i ilustracje.

Sieradz. Pogorzelski Walery ks. Włocławek. — Druk. Diec., 1927. Str. 160.

Informator Wieluński. Wilczyński Władysław. Wieluń, 1935, str. 140, mapa, uzupełnienia i poprawki 3 nlb.

WOJEWÓDZTWO NOWOGRÓDZKIE

Schroniska szkolne

MIR — (poczta Mir, najbliższa st. kol. Horodziej, komunikacja autobusowa), — 7-kl. publ. szkoła powsz., ul. Wileńska 47. Opłata za nocleg: — wycieczki nauczycielskie 40 gr., młodzieży szkolnej 20 gr. — 10 łóżek

NIEŚWIERZ — (najbliższa st. kol. Horodziej, stała komunikacja autobusowa). Państw. gimn. im. Władysława Syrokomli, — ul. Syrokomli 17. — Łóżka z materacami. Opłata za nocleg: — wycieczki nauczycielskie 40 gr., młodzieży szkolnej 20 gr. — 20 łóżek

NOWOGRÓDEK — 7-kl. publ. szkoła powszech. nr. 2, róg ul. Słonimskiej i Kolejowej (nawprost dworca). Zgłoszenia przesyłać do Inspektoratu Szkolnego — Zaułek Grodzieński nr. 20 lub bezpośrednio do schroniska, — ul. Słonimska 52. Łóżka z materacami i pościelą. Poza tym schronisko posiada 30 sienników zapasowych dla liczniejszych wycieczek. Za pościel dopłata jednorazowa 25 gr. Opłata za nocleg: nauczycielstwo — 60 gr., młodzież szkolna 40 gr., inne osoby 75 gr., wycieczki powyżej 10 osób: nauczycielskie 40 gr., młodzież szkolna 20 gr., — inni 60 gr. — 30 łóżek

Związek Propagandy Turystycznej Ziemi Nowogródzkiej udziela informacyj i obsługuje turystów i wycieczki. Listy należy kierować pod adresem Biura Informacyjnego Związku w Nowogródku. Dworzec kolejowy; tel. 81.

NAD ŚWITEZIĄ — (21 km. od Nowogródka na drodze Nowogródek — Baranowicze) — poczt. Walówka. Schronisko P. Tow. Krajoznawczego im. Al. Janowskiego. — Zgłoszenia kierować bezpośrednio do schroniska. Miejsc ogółem 32 — w tym łóżek szkolnych 20. Łóżka z pościelą. Opłata dla młodzieży 25 gr. — 20 łóżek

SŁONIM — Państw. sem. nauczyc. męskie, — ul. 3 Maja 37. Łóżka z materacami. Opłata za nocleg: nauczycielstwo 75 gr., młodzież szkolna 50 gr., inni 1 zł. Wycieczki (ponad 10 osób): nauczyciele 50 gr., młodzież szkolna 20 gr., — inni 60 gr. Za pościel dopłata jednorazowa 25 gr. — 20 łóżek

STOŁPCE (nad Niemnem) Państw. gimn. im. T. Hołówki. Łóżka z materacami. Opłata za nocleg 40 gr. — 20 łóżek

Schroniska społeczne

BARANOWICZE — schronisko Oddziału Pol. Tow. Krajoznawczego ul. Kołpinicka. Opłata 50 gr. za nocleg z pościelą. — 60 miejsc

Przewodniki i monografie

Przewodnk po Polsce w 4 t. Tom I Polska półn.-wschodnia. Nakł. Zw. Polskich Tow. Turystycznych. Skład główny Nasza Księgarnia, r. 1935 — 16 map i 4 plany miast.

Nowogródzkie. Numer monograficzny „Ziemi". Rocznik 1935. Nr. 10—12, październik—grudzień.

Nowogródek i okolice. Żmigrodzki Józef inż. Wyd. 3. Nakł. Nowogr. Oddziału P. T. Krajozn. 1931. Str. 116.

Nad błękitnym Niemnem. Larouy Wł. Przewodnik po Nowogródczyźnie Mickiewiczowskiej. Nowogródek, 1934. Nakł. W. Wierniewicz i W. Larouy, str. 79 1 nlb 1 mapa.

Wycieczki Słonimskie. Lorentz Stanisław — Wyd. nakładem Oddziału Słonimskiego Polskiego Tow. Krajoznawczego. Słonim, 1933.

Krótki przewodnik turystyczny po powiatach lidzkim i szczuczyńskim. Przybytko Antoni Grzymała. Nakł. P. Tow. Krajoznawczego Oddziału w Lidzie, r. 1936, str. 30 i mapka.

Pamiątki historyczne Wileńszczyzny i Nowogródczyzny. T. Bujnicki. Nakł. Dziennika Urzędowego Kur. Okr. Szk. Wileńskiego, r. 1935, str. 38.

Zabytki archeologiczne woj. Wileńskiego i Nowogródzkiego. Dr. H. Cetek Hołubowiczowa. Nakł. Dziennika Urzędowego Kur. Okr. Szk. Wileńskiego, r. 1936, str. 40.

Nieśwież. Br. Turogiński. Warszawa, 1937 r., str. 71.

WOJEWÓDZTWO POLESKIE

Schroniska szkolne

BRZEŚĆ NAD BUGIEM:

1. **Państw. gimn. im. Traugutta,** — ul. Dąbrowskiego 8. — Łóżka z materacami. — 20 łóżek
2. **Dom Harcerza,** — ul. Zamoyskiego 48 (nad Muchawcem). — Łóżka z materacami. — 10 łóżek

DAWIDGRÓDEK (pow. Stolin, st. kol.: Łachwa — 22 km. Horyń — 32 km. w porze letniej z Łachwy i Horynia do Dawidgródka statkami) — 7-kl. publ. szkoła powsz., — ul. Słowackiego nr. 1. Łóżka z siennikami. — 20 łóżek

KOBRYŃ — Państw. gimn. im. M. Rodziewiczówny, — ul. Legionów 86—92. Łóżka z materacami. — 10 łóżek

LUBIESZÓW — Publ. szkoła powszechna, ul. Czarnieckiego 23. — 10 łóżek

PIŃSK:

1. **Państw. gimn. im. Marszałka J. Piłsudskiego,** — ul. Kościuszki 45. — Łóżka z siennikami. — 30 łóżek
2. **Szkolna przystań wioślarska** (dla wycieczek wioślarskich). Łóżka z siennikami — dla łodzi dobre schrony. — 30 łóżek

Na parterze mieszczą się obszerne szatnie i schrony na łodzie, na piętrze pomieszczenia schroniskowe.

SAMORZĄDOWE I SPOŁECZNE SCHRONISKA I STACJE TURYSTYCZNE

Schroniska powiatowe utrzymywane są przez Wydziały Powiatowe. Rozmieszczone są w miejscowościach leżących nad rzekami i przeznaczone w pierwszym rzędzie dla turystów wodnych. We wszystkich podanych niżej miejscowościach znajdują się nad brzegami rzek tablice orientacyjne. Wycieczki liczące ponad 10 osób winny zamawiać noclegi na 10—14 dni wcześniej, drogą koresp. z Wydziałem Powiatowym.

Cennik noclegowy:

1) za łóżko lub tapczan, siennik, podgłówek z poszewką, 2 prześcieradła i koc — najwyżej 1 zł.

2) za koc, siennik i podgłówek 50 gr.

Młodzież szkolna korzysta z 50% zniżki w schroniskach obliczonych na 10 lub więcej osób.

Na szlaku wodnym PINA — KANAŁ KRÓLEWSKI — MUCHAWIEC:

Potapowicze, pow. Pińsk, stacja turystyczna 4 miejsc
Glinna, pow. Drohiczyn, stacja turystyczna 4 „
Sieliszcze, pow. Drohiczyn, stacja turystyczna 6 „
Horodec, pow. Kobryń, stacja turystyczna 10 „
Kobryń — stacja turystyczna . . . . . 6 „

Na szlaku wodnym HORYŃ — PRYPEĆ — (STRUMIEŃ):

Wysock, pow. Stolin, stacja turystyczna . . 10 miejsc
Przewóz Łachewski, pow. Łuniniec, schron. 12 „
Koroby, pow. Stolin, stacja turystyczna . . 4 „
Bereżce, pow. Stolin, stacja turystyczna . . 8 „

Na szlaku wodnym PINA — JASIOŁDA — KANAŁ OGIŃSKIEGO — JEZIORO WYGANOWSKIE:

Horodyszcze, pow. Pińsk, schronisko Pol. Zw. Pop. Tur. . . . . 60 miejsc
Merczyce (śluza nr. 1) pow. Pińsk, stacja tur. 4 „
Telechany, pow. Kosów, schronisko . . . 50 „
Jezioro Wyganowskie (stara śluza) pow. Kosów — schronisko . . . . 20 „

Na szlaku wodnym JASIOŁDA — PINA:

Staromłyny, pow. Drohiczyn, stacja tuyst. 6 „
Horodyszcze j. w.

Na szlaku wodnym PRYPEĆ — JEZIORO BIAŁE — KANAŁ BIAŁOJEZIERSKI — KANAŁ KRÓLEWSKI:

Kraska, woj. wołyńskie
Ratno, „ „
Rzeczyca, pow. Kamień-Koszyrski, st. turyst. 10 miejsc
Białe Jezioro, pow. Kobryń, stacja turystycz. 4 „
Sieliszcze j. w.

Na szlaku wodnym TURIA:

Buzaki, pow. Kamień-Koszyrski, stacja tur. 6 „

Na szlaku wodnym STOCHÓD — PRYPEĆ (STRUMIEŃ):

Obzyr Wielki, pow. Kamień-Koszyrski, st. tur. 6 miejsc
Nobel, pow. Pińsk, stacja turystyczna . . 4 „

Na szlaku wodnym STYR — PRYPEĆ (STRUMIEŃ):

Dom Akademika T. R. Z. W. urocz. Majdan 10 „
Stare Ronie — stacja turystyczna . . . 4 „

Na szlaku wodnym HORYŃ — ŁWA:

Koszary Olmańskie, pow. Stolin, stacja tur. 10 „

Na szlaku wodnym STYR STARY — PRYPEĆ:

Łopacin, pow. Pińsk, stacja turystyczna . . 4 „

Ponadto we wszystkich większych miejscowościach będących siedzibami gmin, zarządów miejskich lub szkół, każdy turysta może liczyć na opiekę i życzliwe traktowanie.

Przewodniki i monografie

Polesie, Cz. I. Mondalski Wiktor. Zarys wiadomości ogólnych. Brześć nad Bugiem, 1927.

Polesie. Niezbrzycki Jan. Opis wojskowo-geograficzny i studium terenu. Warszawa, 1931. Wojsk. Inst. Geogr.

Polesie. Moszyński Kazimierz. Warszawa, 1928, str. 470.

Polesie. Ossendowski Ferdynand Antoni. Poznań, 1934. Wydawn. Polskie R. Wegnera „Cuda Polski". — Str. 206.

Polesie. Dr. L. Grodzicki. Wyd. Minist. Komunikacji. Str. 14, ilustr. i mapka.

Polesia Czar. Wyd. Koła Kraj. uczniów państw. gimn. im. Marszałka J. Piłsudskiego w Pińsku. Skład główny — Książnica Polska — S. Bednarskiego w Pińsku.

W poleskiej kniei — j. w.

Przewodnik po Polesiu. Dr. Marczak Michał. (Przewodnik ilustrowany fotografiami ze zbioru Józefa Lubojackiego). Nakł. Oddziału P. Tow. Krajoznawczego w Brześciu nad Bugiem. 1935, str. 159 i mapa.

Przewodnik po Polsce w 4 t. Tom I. Polska półn.-wschodnia. Nakładem Zw. Polskich Tow. Turystycznych. Skład Główny Nasza Księgarnia, r. 1935. Str. 276, 16 map i 4 plany miast.

Województwo poleskie. Dr. Ludwik Grodzicki Szkic turystyczny. Warszawa, 1935. Odbitka z Kalendarza Ziem Wschodnich na r. 1936, str. 36.

Pińsk i jego okolice. Horoszkiewicz R. P. Tow. Krajoznawcze. 1926.

Słów kilka o Pińsku oraz święta, obrzędy i wierzenia ludu polskiego. Pińsk, 1935. Nakład i wydanie Koła Krajoznawczego uczniów gimn. państw. w Pińsku. Skład główny „Książnica Polska" S. Bednarskiego w Pińsku.

Notatki historyczne o niektórych miejscowościach pow. pińskiego. R. Horoszkiewicz.

Powiat stoliński. R. Horoszkiewicz. Wyd. P. T. Krajoznawczego.

Powiat prużański (szkic historyczny). M. Rożanow. Nakł. autora — Prużana.

Poleskie szlaki wodne. M. Korwin Milewski. Wyd. Polskiego Zw. Pop. Turystyki w Brześciu.

Krótki Poleski informator tur.-krajoznawczy. Wyd. P. T. Krajoznawczego — oddziału w Brześciu.

WOJEWÓDZTWO POMORSKIE

Schroniska szkolne

BRODNICA NAD DRWĘCĄ — Miejskie gimn. żeńskie, — ul. Kamionka 18. Łóżka z siennikami i pościelą. — Opłata za nocleg 30 gr. — 20 łóżek

BYDGOSZCZ — Państw. gimn. humanistyczne, — ul. Grodzka 18. Łóżka z materacami. — 20 łóżek

CHEŁMNO — 7-kl. publ. szkoła powsz. nr. 2 (żeńska), — ul. 22 stycznia 4. Łóżka z siennikami. — Opłata za nocleg 30 gr. — Ogółem 40 miejsc. — 20 łóżek

P. Tow. Krajoznawcze — Oddział w Chełmnie opiekuje się przybyłymi wycieczkami. Listy kierować ul. Dworcowa 29 m. 1, p. Bernaczek.

CHOJNICE (od stacji kolej. 2 km.) 7-kl. publ. szkoła powsz. męska — ul. Człuchowska nr. 23-25. Opłata za nocleg 30 gr. — 20 łóżek

P. Tow. Krajoznawcze—Oddział w Chojnicach opiekuje się przybyłymi wycieczkami.

CICHE (pow. lubawski, poczta Ciche, st. kol. Brodnica, Kaługa lub Tama Brodzka) — 3-kl. publ. szkoła powsz. Opłata za nocleg 30 gr. — 30 łóżek

CIECHOCINEK — 7-kl. publ. szkoła powszech. im. Marszałka Józefa Piłsudskiego, — ul. Toruńska. Łóżka z pościelą. Opłata za nocleg: 1. dla mło- — 30 łóżek

dzieży szkolnej 30 gr. z własną bielizną pościelową, 60 gr. z pościelą schroniskową za każdą noc; 2. dla dorosłych 1 zł. z pościelą schroniskową za każdą noc.

CZERSK — 7-kl. publ. szkoła powsz. męska — ul. Szkolna 3. — Opłata za nocleg 30 gr. — 10 łóżek

GDYNIA:

1. **Schronisko w 7-kl. publ. szk. powsz. nr. 1,** przy ulicy 10 lutego. — Schronisko ma stałe pomieszczenie na poddaszu; — w czasie feryj oraz zależnie od potrzeby urządza się pomieszczenia w izbach lekcyjnych. Łóżka z materacami. Opłata za nocleg 50 gr., posiłki ewent. utrzymanie na miejscu. — 130 łóżek
2. **Schronisko w Internacie Szkoły Żeńskiej Przysposobienia Zawodowego** przy ul. Morskiej 77. Łóżka z materacami, wyżywienie na miejscu, natryski. Cena noclegu wraz z pościelą 1 zł. — 40 łóżek

GDYNIA - CHYLONIA — 7-kl. publ. szkoła powsz. (nowy budynek). Opłata za nocleg 30 gr., posiłki na miejscu. — 20 łóżek

GDYNIA - OKSYWIE — 7-kl. publ. szkoła powsz. — Opłata za nocleg 30 gr., posiłki na miejscu. — 20 łóżek

GOLUB — 7-kl. publ. szkoła powsz. — przy ul. Zamkowej. — Opłata za nocleg 30 gr. — 10 łóżek

HEL — Publ. szkoła powsz., przy ul. Wiejskiej 81. Opłata za nocleg 30 gr. Łóżka z materacami. — 20 łóżek

INOWROCŁAW — Szkoła roln. Wielkopolskiej Izby Rolniczej, — ul. św. Mikołaja 8. Schronisko może być wykorzystywane w okresie od kwietnia do października. Schronisko posiada 30 łóżek z materacami i siennikami oraz 30 sienników zapasowych, pomieścić zatem może 60 osób. Opłata za nocleg: łóżko 50 gr., miejsca na siennikach 20 gr. — 60 osób

JASTARNIA-BÓR — Nadmorska kolonia wakacyjna — Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego. (Tel. nr. 33). Odległość od stacji kolejowej 1½ kilometra. — W czasie od maja do 15 czerwca i od 16 sierpnia do końca września pozostaje do dyspozycji wycieczek. W okresie feryj letnich służy jako dom wypoczynkowy dla młodzieży szkolnej. Budynek posiada oświetlenie elektryczne, kanalizację oraz wodę bieżącą. — Opłata za nocleg 50 gr. — 110 łóżek

KARTUZY — 7-kl. miejska szkoła powsz. przy ul. 3-go Maja 14. — Schronisko stałe, może pomieścić 120 osób, posiada 40 łóżek z materacami i 80 sienników. Opłata za nocleg 50 gr., posiłki na miejscu. — 40 łóżek

KARWIA (pow. morski, poczta Krokowo, w sezonie letnim Karwia) 1 kl. publ. szkoła powsz. Opłata za nocleg 30 gr. — 15 łóżek

KRUSZWICA — 7-kl. publ. szkoła powsz. im. Jana Kasprowicza, — ul. Jana Kasprowicza 4. — Opłata za nocleg 30 gr. — 30 łóżek

ORŁOWO MORSKIE — 6-kl. publ. szkoła powsz. — Opłata za nocleg 30 gr. — 10 łóżek

OSTRZYCE (pow. kartuski, poczta Goręczyno, st. kol. Wieżyca). — Publ. szkoła powsz. — Zgłaszać się w razie nieobecności nauczyciela do sołtysa.— Opłata za nocleg 30 gr. — 10 łóżek

PELPLIN — Publ. szkoła powsz. Łóżka z materacami. — Opłata za nocleg 30 gr. — 20 łóżek

PUCK — Publ. szkoła powsz. Łóżka z materacami. — Opłata za nocleg 30 gr. — 20 łóżek

ŚWIECIE — 7-kl. publ. szkoła powsz., — ul. Sienkiewicza 3. — Opłata za nocleg — 10 łóżek

30 gr. — Posiłki na miejscu, — natryski.

TORUŃ:

1. **Męska Szkoła Wydziałowa,** — Plac św. Katarzyny 8 (najbliżej do Schroniska ze stacji kol. Toruń-miasto). — Łóżka z materacami. Opłata za nocleg 30 gr. — można skorzystać z natrysków szkolnych. — 20 łóżek

2. **Przystań wioślarska Szkół średnich państw. gimn. im. Kopernika.** — Zaułek Prosowy Nr. 1. Schronisko dla kajakowców. Łóżka z materacami i pościelą (w budowie). — 20 miejsc

P. Tow. Krajoznawcze — Oddział w Toruniu opiekuje się przybyłymi wycieczkami. Listy należy adresować na tydzień przed przyjazdem pod adr. Zarządu Oddziału. Toruń, Ratusz, Rynek Staromiejski.

TUCHOLA — Państw. gimn. Łóżka z materacami. Opłata za nocleg 30 gr. — 20 łóżek

TCZEW — Szkolna przystań wioślarska na Żuławach ze schroniskiem wycieczkowym dla młodzieży. Posiada dwie sypialnie, świetlicę, kuchnię, schron na łodzie i kajaki oraz użytkowe poddasze. Miejsca zamawiać pod adresem: Dyr. państw. gimn. męskiego w Tczewie. — Opłata za nocleg 30 gr. — 20 łóżek

W sprawie wycieczek wodnych do Gdańska udziela się informacyj na przystani.

WEJHEROWO — 7-kl. publ. szkoła powsz. przy ul. OO. Reformatów 16. Łóżka z materacami, ewent. pościelą. — Opłata za nocleg 30 gr. — 20 łóżek

Starostwo Morskie, ref. turystyki w Wejherowie — udziela informacji z zakresu turystyki.

WIELE — (pow. chojnicki, poczta Wiele, st. kol. Karsin, — w pobliżu jezioro Wdzydze) — Publ. szkoła powsz. przy ul. Szkolnej nr. 5. Opłata za nocleg 30 gr. — 20 łóżek

WIELKA WIEŚ — (pow. morski) — 3-kl. publ. szkoła powsz. Łóżka z materacami. Opłata za nocleg 30 gr. — 20 łóżek

WŁOCŁAWEK — Publ. szk. powsz. nr. 7, ul. Stodolna (Plac Staszica 1). Łóżka z pościelą. Opłata za nocleg: 1. dla młodzieży szkolnej 30 gr. z własną bielizną pościelową, 60 gr. z pościelą schroniskową za każdą noc; 2. dla dorosłych 1 zł. z pościelą schroniskową za każdą noc. — 20 łóżek

P. Tow. Krajoznawcze — Oddział we Włocławku opiekuje się wycieczkami. Listy należy kierować pod adr. Oddziału P. Tow. Krajoznawczego we Włocławku, ul. Słowackiego 1a, na kilka dni przed terminem przyjazdu.

ŻARNOWIEC — (pow. morski st. kol. Krokowo) — 2-kl. publ. szkoła powsz. Opłata za nocleg 30 gr. — 20 łóżek

Schroniska społeczne

BORKOWO koło KARTUZ — Schronisko-stanica harcerska Chorągwi Pomorskiej Z. H. P. — Cena noclegu: 50 gr.— 1.65 zł. Utrzymanie na miejscu. — 60 miejsc

BYDGOSZCZ — Schronisko Polskiego Towarz. Krajoznawczego, Nowy Rynek 1-II — łóżka z materacami i 30 miejsc na siennikach. Opłata za nocleg: od 50 gr. do zł. 1.50. — 50 miejsc

BIURA INFORMACYJNE:

1. **P. Tow. Krajoznawcze** — p. Wiszniewski. ul. Sienkiewicza 23.
2. **Związek Popierania Turystyki** — ul. Jezuicka Nr. 1.

CHARZYKOWO — (6 km. od Chojnic ośrodek żeglarski — nad jeziorem Łukomie). Przystań Chojnickiego Klubu Żeglarskiego. — 120 miejsc

GDYNIA:

1. **Obóz Emigracyjny,** ul. Morska. Miejsc na 1400 osób. Cena noclegów:

po 1 zł. do 1.30 gr. od osoby. Otwarty przez cały rok. Obowiązkowo zamawiać noclegi listownie przynajmniej na 10 dni przed przybyciem.

2. **Internat przy gimn. żeńskim SS. Urszulanek,** przy Szosie Gdańskiej, przyjmuje wycieczki szkolne w czasie wakacyj.

3. **Hotel turystyczny — Ligi Popierania Turystyki, — ul.** Rybacka 1. Miejsca noclegowe na salach ogólnych na łóżkach z pościelą. Cena za nocleg: młodzież szkolna 1 zł., inni 1.50 gr.

Dla osób i wycieczek przybywających do Gdyni na jeden dzień (bez noclegu) a szukających miejsca gdzie możnaby złożyć bagaż, umyć się i przez parę godzin wypocząć cena zatrzymania się: młodzież szkolna 30 gr., inni 50 gr. Zamówienia na kwatery — **Biuro turystyczne L. P. T.** — Gdynia, ul. Starowiejska 54, tel. 38-00.

Gdyński Związek Propagandy Turystycznej, ul. Waszyngtona 15, — Komisariat Rządu, ref. turystyki, ul. św.-Jańska, udziela informacyj z zakresu turystyki.

GRUDZIĄDZ — Schronisko Pol. Tow. Krajoznawczego, — ul. Forteczna 19. (Łóżka, sienniki, pościel). Opłata 1 zł., dla młodzieży 50 gr. — 28 łóżek

P. Tow. Krajoznawcze—Oddział w Grudziądzu opiekuje się przybyłymi wycieczkami. Listy wysyłać, przynajmniej na 3 dni przed przyjazdem, do Prezesa oddziału P. Tow. Krajoznawczego ks. Wł. Łęgi w Grudziądzu, ul. Słowackiego 4.

ŁĘGNOWO — nad Brdą. Schronisko P. Z. Kajakowego. Łóżka z pościelą. Cena 1 zł., młodzież 50 gr. — 10 łóżek

TORUŃ:

1. **Schronisko Pol. Tow. Krajoznawczego** ul. Legionów 24. — 65 miejsc
Gospodarz: p. Rękosiewicz. Schronisko czynne cały rok. Opłata dla uczniów szkół powsz. 60 gr., szkół średn. 80 gr. Dla osób dorosłych zł. 1.50, dla członków P. T. K. 1 zł. Śniadania i kolacje na miejscu. Prysznice zimne i ciepłe.

2. **Ośrodek sportów wodnych Miejskiego Komitetu W. F. i P. W. — ul.** Nadbrzeżna nad Wisłą. — 30 miejsc sypialnych, pomieszczenie na 160 kajaków. Cena noclegu dla dorosłych zł. 1—1.50, dla młodzieży 50 gr. Schronisko otwarte od 15.IV—15.X.

ZUR — nad Czarną Wodą. Schronisko Klubu Kajakowego „Wda" na terenie elektrowni. Łóżka z pościelą. Cena 1 zł., młodzież 50 gr. — 10 łóżek

Przewodniki i monografie

OGÓLNE:

Przewodnik ilustrowany po woj. pomorskim. Dr. M. Orłowicz. Książnica Atlas, str. 555.

Przewodnik po Borach Tucholskich. K. Karasiewicz. 1922, str. 26.

Wycieczka na Pojezierze Brodnickie. Przewodnik. Kołodziejczyk J. Warszawa, 1930. P. T. Krajzn., str. 15.

Dolina Dolnej Wisły. D. Rajmund Galon. Przewodnik krajoznawczy. Bibl. Bałtycka. Nakł. Instytutu Bałtyckiego. Toruń, 1935 r. Str. 111, ryc. 33, 3 mapki.

Przewodnik po Szwajcarii Kaszubskiej. Al. Majkowski. Warszawa, 1924. P. Tow. Krajoznawcze, str. 112.

Przewodnik ilustrowany po ziemi Kaszubskiej (od Chojnic do Starogardu po morze). Dr. M. Orłowicz, str. 182.

Powiat chojnicki. Wycech Czesław. Ziemia, ludzie, przeszłość, życie gospodarcze i społeczne. Nakł. P. T. Krajoznawczego. Oddział Chojnicki, r. 1936, str. 296.

Powiat świecki, jako teren letniskowo-turystyczny. A. Roemer — W. Rydzykowski. Informator, nakład. Tow. Kom. letniskowo-turystycznej Wydziału Powiatowego w Świeciu. Str. 46 i mapa pow.

Morze i Pomorze. Smoleński Jerzy. Poznań. Wyd. Polskie R. Wegnera „Cuda Polski", str. 174.

Ilustrowany przewodnik po Inowrocławiu i Kujawach. Kopeć Karol. (Kruszwica — Strzelno — Trzemeszno — Mogilno — Pakość). Plan miasta Inowrocławia w podziałce 1 : 500. Wydano staraniem Polsk. Tow. Krajozn. Oddziału Kujaw. Zachodn. w Inowrosławiu, r. 1933. Str. 171.

O Kujawach i Inowrocławiu. Panieńska Teresa. — Inowrocław. — 1929. — Str. 40.

Nad wodami Warty, Gopła i jezior Kujawsko-Wielkopolskich. Świątkowski W. Warszawa, 1930. Str. 176.

Przewodnik po Inowrocławiu i Kujawach. Waszak Stanisław. Kruszwica. Strzelno. Pakość z 29 ilustr.

i planem Inowrocławia. Inowrocław, 1933. Nakł. Zbigniewa Knasta. Str. 155.

Gopło i Kruszwica. W ł a d y s ł a w S p e r c z y ń s k i. — Poznań, 1923. Str. 38.

Letniska i uzdrowiska Pomorza. Inż. T. H o r n i c k i. Informator letniskowo-krajoznawczy. Nakł. Toruńskiej Delegatury L. P. T., r. 1937.

Szlak wodny Brdy — trójbarwna mapa turystyczno-krajoznawcza 1 : 200.000. Inż. T. H o r n i c k i, r. 1937.

PO WYBRZEŻU I GDYNI:

Przewodnik po polskim wybrzeżu Bałtyku i po Ziemi Kaszubskiej. P a l i ń s k i P i o t r.

Brzegiem Bałtyku. K a r c z e w s k i S t a n i s ł a w. Przewodnik geologiczny po polskich brzegach Bałtyku. Warszawa, 1926. Gebethner i Wolff.

Przewodnik po polskim wybrzeżu. Staśko J. Nakł. Pol-Tow. Księgarni Kolejowych „Ruch", str. 217.

Przewodnik po Gdyni, wybrzeżu i Szwajcarii Kaszubskiej. Wyd. Gdyńskiego Związku Propagandy Turystycznej, opracował mg. B o l e s ł a w K o s e l n i k. Gdynia, 1931, str. 169.

Gdynia. B. P o l k o w s k i. Wyd. Minist. Komunikacji, str. 14, ilustracje i plan miasta.

Port gdyński, jego urządzenia i handel zamorski. Z a k r z e w s k i W ł a d y s ł a w i K o s e l n i k B o l e s ł a w. 37 ilustr., plan portu. Gdynia, 1934. Nakł. Władysław Zakrzewski, str. 112.

Gdynia i wybrzeże. H. D ą b r o w s k a, B. K o s e l n i k, W. Z a k r z e w s k i. Przewodnik ilustrowany. Nakł. Gdyńskiego Zw. Prop. Tur., r. 1932, str. 82 i 2 mapki.

PO MIASTACH POMORSKICH:

Ilustrowany przewodnik po Bydgoszczy. Dr. S t. Ł a b ę d z i ń s k i. Nakł. księgarni J. Idzikowskiego. Str. 36.

Mały przewodnik po Bydgoszczy, — wydany nakładem Tow. Miłośników Bydgoszczy.

Bydgoszcz. F i d l e r K o n r a d i M o z o l e w s k i J ó z e f. Przewodnik krajozn. Wyd. P. T. Kraj. oddziału Bydgoskiego. Str. 148 i plan miasta.

Przewodnik ilustrowany po Chełmnie i Świeciu. Dr. M. O r ł o w i c z, str. 24.

Przewodnik po Chełmnie. G r a b o w s k i J a n inż. Toruń, 1929, str. 32.

Krótki przewodnik po Chełmnie. J. N i e d r z w i c k i. Wyd. nakł. Tow. przyjaciół miasta Chełmna 1932, str. 64.

Chojnice i okolica. L. K l i m a. Wyd. Ligi Pop. Turystyki, str. 16 i ilustracje.

Przewodnik po Grudziądzu. Inż. J a n G r a b o w s k i. Toruń, 1929, str. 31.

Przewodnik ilustrowany po Grudziądzu. Dr. M. O r ł o w i c z, str. 27.

Przewodnik ilustrowany po Grudziądzu i okolicy. Ks. W ł. Ł ę g a. P.T.K. Oddział w Grudziądzu, 1925, str. 68.

Grudziądz. Ks. W ł. Ł ę g a. Wyd. Minist. Komunikacji, str. 8, ilustracje i planik miasta.

Kościerzyna i okolice. Przewodnik ilustrowany. Wyd. Kółka Krajoznawczego Państw. sem. nauczycielskiego w Kościerzynie, 1932, str. 100.

Nowy ilustrowany przewodnik po Pelplinie. F r y d r y c h o w i c z R o m u a l d ks. Wyd. 2. Pelplin, 1929, str. 164.

Puck. Najstarszy gród nad zatoką Pucką. Nąkł. Tow. upiększania miasta, 1934 r., str. 64.

Toruń, jego dzieje i zabytki (przewodnik). M. S y d o w a. Toruń, 1929, str. 125.

Toruń — najciekawsze osobliwości z dawnych i nowych czasów. M. S y d o w i J. L a n d o w s k i. Nakł. J. Landowski, r. 1933, str. 85 i ilustracje.

Toruń, stolica Pomorza. K n o t h e Z y g m u n t inż. Przewodnik po mieście. Toruń. Inst. Bałtycki, str. 124 (z mapkami).

Toruń. Dr. M. O r ł o w i c z. Wyd. Minist. Komunikacji, str. 18, ilustr. i planik miasta.

Toruń. M i e c z y s ł a w Z i ó ł k o w s k i. Ilustrowany przewodnik - informator z praktycznym planem zwiedzania. Nakł. Oddziału Polskiego Tow. Krajozn. Toruń, 1935.

Monografia i przewodnik ilustr. po Toruniu. Nakł. pomorskiej druk. roln., str. 84 i plan miasta.

RÓŻNE:

Ciechocinek. D e m b i c k i I g n a c y, r. 1930.

Ilustrowany przewodnik po Włocławku i okolicy. P. C z a r n e c k i. Włocławek, 1931. Nakł. Kom. Region. Str. 47.

Przewodnik ilustrowany po Włocławku. J a n k o w s k i S t. Włocławek, 1922.

WOJEWÓDZTWO POZNAŃSKIE

Schroniska szkolne

BISKUPIN — (pow. żniński, dojazd ze Żnina kolejką powiatową 60 gr., dla wycieczek 30 gr., lub autobusem do Gąsawy, skąd pieszo 2 klm.). Publ. szkoła powsz. — łóżka z siennikami. Opłata 30 gr. — 20 łóżek

GNIEZNO — 7-kl. publ. szkoła powsz. im. św. Jana, ul. św. Jana nr. 2a. — 40 łóżek

KALISZ — Przystań wioślarska państw. gimn. im. Kościuszki. Park miejski 8. Łóżka z pościelą, posiłki u woźnego. W budynku, na piętrze schronisko, na parterze szatnie, schrony na łodzie, basen wioślarski. Opłata za nocleg: 1. dla młodzieży szkolnej 30 gr. z własną bielizną pościelową, 60 gr. z pościelą schroniskową za każdą noc; 2. dla dorosłych 1 zł. z pościelą za każdą noc. — 10 łóżek

LISKÓW — (st. kol. Opatówek). Schronisko czasowo umieszczone w publ. szkole powsz. w Koźminku(odl. 5 km.). — 50 miejsc

POZNAŃ:

1. **Państw. gimn. im. I. Paderewskiego,** róg Składowej i Wałów Zygmunta Augusta. — Łóżka z materacami — schronisko stałe, czynne cały rok. Opłata za nocleg 50 gr. i 1 zł. zależnie od tego, czy z pościelą. Posiłki otrzymywać można u woźnego. — 55 łóżek
2. **7-kl. publ. szkoła powsz. nr. 15 im. Ewarysta Estkowskiego,** ul. Wielkie Garbary 26. — Schronisko, utrzymywane przez Wydział Szkolny Zarządu Miejskiego. Opłata za nocleg: 50 gr., 75 gr. i 1 zł. Posiłki otrzymać można u woźnego. — 100 osób

BIURA INFORMACYJNE:

1. **P. Tow. Krajoznawcze** — ul. Śniadeckich 60, tel. 73-12.
2. **Związek Popierania Turystyki** — ul. Mickiewicza 31, tel. 85-59.

ŻNIN — 7-kl. publ. szkoła powsz. Łóżka z materacami. Opłata za nocleg 30 gr. — 30 łóżek

Schroniska społeczne

OSTRÓW LEDNICKI — (poczta Dziekanowice, pow. gnieźnieński, st. kol. Lednogóra, odległość 3 km.). Schronisko pod firmą Oddziału Gnieźnieńskiego P. Tow. Krajoznawczego **na wyspie jeziora Lednickiego.** — 30 miejsc

Przewodniki i monografie

OGÓLNE:

Przewodnik po Wielkopolsce. Jan Kilarski. Cz. I (obejmuje obszar woj. poznańskiego w granicach do 31.III.38). Poznań. Ks. św. Wojciecha, str. 338, ilustracje i plan.

Ilustrowany przewodnik po Poznańskim. Dr. Orłowicz Mieczysław. Lwów, 1921. Książnica Atlas, str. 180.

Zabytki Wielkopolskie: Ilustr. przewodnik po Poznaniu i Wielkopolsce. — Nakł. Marcina Derdy. Poznań, 1929. Str. 277.

Wielkopolska. J. Smoleński. Poznań. Wyd. Polskie R. Wegnera „Cuda Polski". 1930. Str. 157.

Przewodnik po Pałukach — Żnin. Zakł. Wydawnicze.
Ziemia Średzka. L. Gomolec. Środa, 1935.

PO POZNANIU:

Przewodnik po Poznaniu. Kilarski J. — Książnica-Atlas. 1928 — Str. 95.

Przewodnik po Poznaniu. Ruciński. — Poznań. Księg. św. Wojciecha, 1929. Str. 208.

Wycieczki dookoła Poznania. J. Kilarski, T. Smoluchowski. Poradnik dla młodzieży. 1930. Nakładem Decernatu W. F. przy magistracie m. Poznania.

Przewodnik po farze poznańskiej. Zwolski Tadeusz. Nakł. kap. Kol. Poznańskiej, r. 1936, str. 39.

Poznań. J. Kilarski. Wyd. Minist. Komunikacji, str. 14. Ilustracje i planik miasta.

SZCZEGÓŁOWE:

Biskupin. J. Kostrzewski. Wyd. Minist. Komunikacji, 6 str. i mapka.

Biskupin, zatopiona wieś prasłowiańska z przed 2.500 laty. J. Kostrzewski. Nakł. Instytutu prah. U. P., r. 1936, str. 19.

Gniezno. Dr. M. Orłowicz. Krótki przewodnik. Nakł. Minist. Komunikacji, r. 1937, str. 16, ilustracje.

Ilustrowany przewodnik po Gnieźnie i okolicy. Nakł. Księg. W. Lebiedzińskiego. Gniezno, 1929, str. 58.

Przewodnik po katedrze gnieźnieńskiej. Skonieczny Mieczysław, ks. Gniezno, 1935. Nakł. i druk. J. B. Lange. Str. 32.

Przewodnik po pamiątkach Gniezna. Ks. T. Trzciński. Ks. św. Wojciecha, 1937 r.

Przewodnik po Muzeum w Gołuchowie. Dr. Nikodem Pajzderski. — Poznań. Księg. św. Wojciecha, 1929, str. 43.

Przewodnik po Kaliszu. Wł. Kwiatkowski, r. 1932, str. 78, ilustr. i plan miasta.

Przewodnik ilustrowany po Kaliszu i jego okolicach. M. Szachówna. Kalisz, 1927. Nakł. Drukarni Wydawniczej — str. 209.

Gołuchów i Kalisz. J. Kilarski. Wyd. Minist. Komunikacji, str. 14, ilustracje i planik.

Przewodnik po zabytkach Wielkopolskiego m. Koła. I. Ziębowicz. Nakł. gaz. Kolskiej. Koło, 1937 r.

Kórnik i Rogalin. J. Kilarski. Wyd. Minist. Komunikacji, str. 14, ilustracje i mapka.

Zamek Kórnicki i jego zbiory. Grycz Józef. 1921. Nakł. Bibl. Kórnickiej. Str. 25.

Ilustrowany opis Leszna i Ziemi Leszczyńskiej. Świderski Bolesław dr. — Leszno, 1929. Str. 354.

Sieraków nad Wartą. Grzybowski Kazimierz. Zarys geogr. - histor. Nakł. autora, r. 1935, str. 145, ryciny i mapy.

Zaniemyśl. Ks. Ewaryst Nawrocki: Księg. św. Wojciecha, 1937 r.

Kolegiata w Środzie. J. Kilarski. Księg. św. Wojciecha, 1937 r.

WOJEWÓDZTWO STANISŁAWOWSKIE*)

Schroniska szkolne

DELATYN — 7-kl. szkoła powsz. (budynek główny), ul. Główna 54. — 20 łóżek

JAREMCZE — Szkolne schronisko wycieczkowe mieści się w domu wycieczkowym, „Doboszanka" (koło wiaduktu kolejowego). Czynne cały rok. Miejsc ogółem 100. Łóżka szkolne z materacami i siennikami. Opłata za nocleg dla młodzieży szkolnej 50 gr. Wyżywienie można otrzymać na miejscu. Przy domu plaża i korty tenisowe. Adresować: Dom wycieczkowy „Doboszanka", Jaremcze. — 40 łóżek

JAWORÓW (poczta Kosów, najbliższa st. kol. Kuty). 3-kl. publ. szkoła powsz. Łóżka z materacami. — 20 łóżek

KOSÓW — (najbliższa st. kol. Kuty, także przez Zabłotów lub Kołomyję) — 7-kl. publ. szkoła powsz. żeńska — Rynek. Łóżka z materacami. — 30 łóżek

KUTY — (st. kol. w miejscu, autobusem z Kołomyi) — 7-kl. publ. szkoła powsz. męska, — ul. Śniatyńska 4. — Łóżka z materacami. — 20 łóżek

MIKULICZYN — Publ. szkoła powsz. nr. 2. — 20 łóżek

*) Schroniska górskie — str. 83. Przewodniki górskie — str. 93.

NADWÓRNA — 7-kl. publ. szkoła powsz. żeńska, ul. Kościuszki. Opłata za nocleg 30 gr. — 20 łóżek

NIŻNIÓW — 7-kl. publ. szkoła powsz. — 10 łóżek

SKOLE — 7-kl. publ. szkoła powsz. żeńska, — ul. Kościelna 16. — Łóżka z materacami. — 30 łóżek

STANISŁAWÓW — 7-kl. publ. szkoła powszechna żeńska im. Klementyny Hoffmanowej, — ul. Szopena 1. — 20 łóżek

ZIELONA — (poczta Pasieczna, st. kol. Nadwórna). 2-kl. publ. szkoła powsz. (dom nr. 481). — 10 łóżek

ŻABIE-ILCIA — (poczta Żabie, st. kol. Worochta, odległość 32 km. lub autobusem z Kosowa), — 3-kl. publ. szkoła powsz. w „Żabiu-Ilcia". Łóżka z materacami. Opłata za nocleg 30 gr. — 30 łóżek

ŻABIE-SŁUPEJKA — (poczta Żabie, najbliższa st. kol. Worochta). — Publ. szkoła powsz. Łóżka z materacami. — 20 łóżek

Przewodniki i monografie

PO WOJEWÓDZTWIE I STANISŁAWOWIE:

Przewodnik po Polsce w 4 t. Tom II Polska poł.-wschodnia. Nakł. Zw. P. Tow. Turystycznych, r. 1937.

Przewodnik ilustrowany po województwie stanisławowskim. D ą b r o w s k i R o m u a l d inż. Stanisławów, 1930. Str. 180 i mapa.

Stanisławów i jego pamiątki. S t. G a y k o w s k i. Nakł. Księg. R. Jasielskiego w Stanisławowie. Str. 32.

WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE*)

Schroniska szkolne

BIERUŃ NOWY — Publ. szkoła powsz. Schronisko w oddzielnym budynku, czynne cały rok. Łóżka z pościelą. Opłata za nocleg: młodzież szkolna 50 gr., dorośli 1 zł. — 30 miejsc

BRENNA — (pow. cieszyński, poczta w miejscu, st. kol. Skoczów — odległość od stacji 14 km.). Publ. szkoła powsz. nr. 2. Łóżka z pościelą. Opłata za nocleg: młodzież szkolna 50 gr., dorośli 1 zł. — 20 miejsc

CIESZYN — Publ. szk. powsz. nr. 2, plac Kościelny. Łóżka z pościelą. — Opłata za nocleg: młodzież szkolna 50 gr., dorośli 1 zł. — 25 miejsc

ISTEBNA — (st. kol. Głębce, odległość od stacji 10 km.). Publ. szk. powsz. — Opłata za nocleg: młodzież szkolna 50 gr., dorośli 1 zł. — 20 miejsc

---

*) 1. Wycieczki szkolne przyjeżdżające na teren Katowic należy zgłaszać na 2 tygodnie przed przyjazdem do Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego, Wydziału Oświecenia Publicznego w Katowicach. W zgłoszeniu należy podać ilość osób, płeć, dzień i godzinę przyjazdu, czas pobytu i program zwiedzeń. Wszelkich informacyj i pomocy w zorganizowaniu wycieczek pozaszkolnych do Katowic i na teren woj. Śląskiego udziela Zw. Prop. Turystyki Woj. Śląskiego. Katowice, ul. Pocztowa 2.
2. Schroniska górskie — str. 83.
3. Przewodniki górskie — str. 93.

KATOWICE:

1. **Szkolne schronisko wycieczkowe w gmachu Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych,** — ul. Krasińskiego 3. Czynne cały rok. Opłata za nocleg: 60 gr. dla młodzieży, 1.10 gr. dla dorosłych. — 60 miejsc
Zgłoszenia kierować należy do Sekretariatu Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w Katowicach. Schronisko otwarte cały rok.

2. **Publ. szkoła powsz. nr. 4 im. Skargi,** — ul. Dąbrówki. Łóżka z pościelą. Opłata za nocleg 60 gr. dla młodzieży i 1 zł. 10 gr. dla dorosłych. — 50 miejsc

KONIAKÓW — (pow. cieszyński, st. kol. Głębce, odl. 12 km. lub Zwardoń, odl. 10 km.). Publ. szk. powsz. Łóżka z pościelą. Opłata za nocleg: młodzież szkolna 50 gr., dorośli 1 zł. — 20 miejsc

SKOCZÓW — Szkoła powsz. nr. 2. Łóżka z pościelą. Opłata za nocleg: młodzież szkolna 50 gr., dorośli 1 zł. — 20 miejsc

USTROŃ — 7-kl. publ. szkoła powsz. nr. 1. Łóżka z pościelą. Opłata za nocleg: młodzież szkolna 50 gr., dorośli 1 zł. — 20 miejsc

WAPIENICA — (pow. bielski). Publ. szkoła powsz. Schronisko otwarte w okresie feryj. Łóżka z pościelą. Opłata za nocleg: młodzież szkolna 50 gr., dorośli 1 zł. — 15 miejsc

WISŁA — 7-kl. publ. szkoła powsz. nr. 1. Schronisko ma częściowo stałe, oddzielne pomieszczenie. Łóżka z pościelą. Czynne cały rok. Opłaty za noclegi: młodzież szkolna 50 gr., dorośli 1 zł. — 40 miejsc

WISŁA (CZARNY) — Publ. szk. powsz. nr. 2. Schronisko czynne w czasie feryj letnich i zimowych. — Łóżka z pościelą. — Opłata za nocleg: młodzież szkolna 50 gr., dorośli 1 zł. — 10 miejsc

WISŁA (GŁĘBCE) — Publ. szk. powsz. nr. 4. Schronisko czynne w czasie feryj letnich i zimowych. Łóżka z pościelą. — Opłata za nocleg: młodzież szkolna 50 gr., dorośli 1 zł. — 15 miejsc

Liga Popierania Turystyki w Wiśle (obok dworca kol.), tel. 110. Udziela informacji i opiekuje się wycieczkami.

Schroniska społeczne

BIELSKO — Bursa im. Ign. Paderewskiego, ul. Starobielska 3 (schronisko prywatne). Opłata za nocleg 1 zł. Schronisko otwarte przez cały rok. — 100 miejsc

BRZEZIE — st. kol. Rybnik. Osiedle szkolne Zgromadzenia S.S. Urszulanek w Rybniku przyjmuje wycieczki szkolne w czasie wakacyj.

ISTEBNA - ZAOLZIE — Schronisko Organizacji Przysposobienia Kobiet do Obrony Kraju im. Michaliny Mościckiej, położone na szlaku Istebna — Barania Góra. St. kol. — Wisła. Adres: Istebna. Schronisko P. W. K., telefon nr. 6. Dostępne dla wycieczek turystycznych i kursów narciarskich w ciągu całego roku, za wyjątkiem okresu feryj letnich. Opłata za nocleg dla wycieczek szkolnych 50 gr. od osoby. — Całodzienne utrzymanie — 3 zł. — 60 miejsc

KATOWICE — Dom wycieczkowy - Stołownia „Przelot". Spółdzielnia z odp. udział. ul. Mickiewicza 16, tel. 321-03. (centrum miasta). Ceny noclegów od 60 gr. do 2 zł. 50 gr. Stołownia na miejscu. Całodzienne utrzymanie. — 80 łóżek

Przewodniki i monografie

Przewodnik po woj. śląskim. Stan. Berezowski. Wyd. Instytutu Śląskiego. Katowice, r. 1937, str. 447, ilustracje, mapy i plany.

Przewodnik ilustrowany po województwie śląskim. Dr. M. Orłowicz. Książnica-Atlas, 1924. Str. 186.

Przewodnik po Ziemi śląskiej. Mikulski.

Przewodnik po Cieszynie i okolicy. Dr. Jan Galicz. Cieszyn, 1932 r., str. 55, plan miasta.

Informator na miasto Katowice. Zborowski Antoni, r. 1935, str. 135 i plan miasta.

Województwo śląskie 1918 — 1928, praca zbiorowa pod redakcją dr. L. Ręgorowicza, dr. M. Dworzańskiego i M. Tułacza. Katowice, 1928. Str. 348.

Śląsk. Morcinek Gustaw. Poznań. Wyd. R. Wegnera „Cuda Polski", 1933, str. 182.

WOJEWÓDZTWO TARNOPOLSKIE

Schroniska szkolne

BILCZE ZŁOTE — (pow. borszczowski, poczta w miejscu, st. kol. Jezierzany — Piłatkowce), — 7-kl. publ. szk. pow.	40 miejsc
BRZEŻANY — Państw. gimn., — ul. Kr. Jadwigi 3.	20 łóżek
BUCZACZ — Państw. gimn., — ul. Słowackiego 19. — Łóżka z materacami.	20 łóżek
KRĘCIŁÓW — (pow. skałacki, poczta Touste, st. kol. Chorostków — odległość od stacji 29 km.). Publ. szkoła powsz. — Schronisko mieści się w domu Podolskiego Tow. Tur. Krajozn., wynajętym na szkołę. Łóżka z materacami. Opłata za nocleg 30 gr.	20 łóżek
KRZYWCZE GÓRNE — (pow. borszczowski, poczta Krzywcze n/Dn. st. kol. Germakówka). 4-kl. publ. szk. powsz. Łóżka z materacami.	20 łóżek
OKOPY ŚW. TRÓJCY — (poczta w miejscu, st. kol. Iwanie Puste). 7-kl. publ. szkoła powsz.	20 łóżek
PODHORCE — (pow. złoczowski, poczta Podhorce koło Złoczowa, st. kol. Ożydów), — 3-kl. publ. szkoła powsz.	20 łóżek
SKAŁAT — (najbliższa st. kol. Borki Wielkie w odległości 21 km.), 7-kl.	20 łóżek

publ. szkoła powsz. męska, — ul. J. Piłsudskiego 23. Łóżka z siennikami.

TARNOPOL — 7-kl. publ. szkoła powsz. męska im. św. Kazimierza, — ul. Lelewela 13. — 20 łóżek

TREMBOWLA — 7-kl. publ. szkoła powsz. męska — przy ul. Mickiewicza 1, róg ul. Słowackiego. — 20 łóżek

UŚCIECZKO — (poczta w miejscu, st. kol. Worwolińce). — 4-kl. publ. szkoła powszechna. — 10 łóżek

ZALESZCZYKI — Państw. sem. nauczycielskie męskie. Łóżka z materacami lub siennikami — częściowo i z bielizną pościelową. Opłata za nocleg 50 i 30 gr. — 50 łóżek

ZBARAŻ — 7-kl. publ. szkoła powsz. im. Skrzetuskiego. — 20 łóżek

Schroniska społeczne

BEREMIANY — (pow. borszczowski nad Dniestrem). Schronisko prywatne otwarte tylko w sezonie letnim, własność bar. Franciszka Heydla, opłata 50 gr. za noc. — 10 łóżek

CZORTKÓW — Schronisko Podolskiego Tow. Turystyczno - Krajoznawczego w baszcie zamkowej. Łóżka z pościelą. Opłata za nocleg dla młodzieży szkolnej 50 gr. — 10 łóżek

KRZYWCZE GÓRNE — (pow. borszczowski) — Schr. Podol. Tow. Turyst.-Krajoznawczego w Tarnopolu — w Zamku — czynne cały rok. Cena noclegu 50 gr. i 1 zł. — 14 miejsc

SKOMOROCHY — (pow. buczacki). — 8 łóżek

1. **Schronisko Podolskiego Tow. Tur.-Krajoznawczego,** otwarte tylko w sezonie letnim, opłata 50 gr.

2. **5 domków campingowych Podolskiego Tow. Tur.-Krajoznawczego.** Opłata 1 zł. 70 gr. — 25 miejsc

ZALESZCZYKI — Schronisko Podolskiego Tow. Turystyczno-Krajoznawczego, dom własny — otwarte cały rok. Cena noclegu 1 zł. i 50 gr. — 60 łóżek

W Hucisku Brodzkim i Suchodołach (pow. brodzki) kilkuosobowe schroniska w miejscowych domach ludowych.

Przewodniki i monografie

OGÓLNE:

Przewodnik po województwie tarnopolskim. K u n z e k T o m a s z. Monografia krajoznawcza. Nakładem Podolskiego Tow. Turyst. Krajoznawcz. w Tarnopolu. R. 1936. Str. 300, ilustracje i mapki.

Podole. T. K u n z e k. Wyd. Minist. Komunikacji. Str. 12, ilustracje i mapka.

Ziemia Podolska. K u n z e k T o m a s z. Opis krajoznawczo-turystyczny województwa tarnopolskiego. Tarnopol, 1935. Nakł. Sekcji popierania turystyki Podolskiego Tow. T. Krajoznawczego w Tarnopolu, str. 48, ilustracje i mapa.

Nasze Podole. K u n z e k T o m a s z. Opis Krajoznawczo-turystyczny wojew. tarnopolskiego. — Tarnopol, 1930.

Przeszłość i zabytki woj. tarnopolskiego. A l e k s a n d e r C z o ł o w s k i i B o h d a n J a n u s z. Poznań, 1926, str. 193, quarto i 78 tablic.

Przewodnik po powiecie buczackim. U r b a ń s k i W i n c e n t y. Buczacz, 1931. Nakł. Oddziału Podol. Tow. Turyst.-Krajozn. Str. 32.

Przewodnik po powiecie borszczowskim. O p a c k i J ó z e f prof. Nakł. Podolskiego Tow. Tur.-Krajoznawczego Oddziału. Borszczów. 1935.

Pow. Kamionka-Strumiłowa. F a l i ń s k i B r. Nakł. Koła Tow. Rozw. Ziem Wschodnich, r. 1935, str. 269.

Przewodnik po pow. radziechowskim. F r. O l i p r a i J u l. R o s s. Nakł. sam. gimn. w Radziechowie.

Przewodnik po Trembowli i powiecie. M i s s o n a K. Wydawnictwo Podolskiego Tow. Turystyczno-Krajoznawczego, 1930, str. 25.

Przewodnik po pow. skałackim. J. O p a c k i. Skałat, 1938 r.

Powiat złoczowski. Inż. Ż m i g r o d z k i K a z i m i e r z. Złoczów, 1929. Nakł. Podolskiego Tow. Tur. Krajoznawczego. Str. 80.

SZCZEGÓŁOWE:

Przewodnik po Brzeżanach i powiecie. Wyd. Podolskiego Tow. Tur. Krajoznawczego.

Przewodnik po Czortkowie i okolicy. Opacki Józef. Nakł. Oddziału Podol. Tow. Turyst. Krajozn. Czortków, 1931. Str. 68.

Przewodnik po jaskiniach w Krzywczu. Wiktor Nechay. Tarnopol, 1933. Podol. Tow. Turyst.-Krajoznawczego.

Zamek w Podhorcach. Kryczyński Wł. Biblioteka Powszechna. Wyd. Zuckerkandla w Złoczowie.

Przewodnik informacyjny po Zaleszczykach i okolicy. Schwarz Józef. Tarnopol, 1931. Wyd. Podol. Tow. Tur. Krajoznawczego. Str. 67.

Zbaraż w przeszłości i teraźniejszości. Henryk Śląski. Opis historyczno-krajoznawczy powiatu. 1934. Nakł. Oddziału Zbaraskiego Podolskiego Tow. Tur.-Kraj. w Tarnopolu. Str. 68.

Dzieje miasta Złoczowa. Dr. Charewiczowa Łucja. Złoczów, 1927. Wyd. P. Tow. Turyst.-Krajoznawczego.

WOJEWÓDZTWO WARSZAWSKIE

Schroniska szkolne

DZIAŁDÓW — Publ. szk. powsz. im. Kr. Wł. Jagiełły. Łóżka z pościelą. (Schronisko czynne od lipca r. b.). — 20 łóżek

ŁOWICZ — Państw. Liceum Pedagogiczne, — ul. Dr. Stanisławskiego 31. Łóżka z pościelą. Opłata za nocleg: 1. dla młodzieży szkolnej 30 gr. z własną bielizną pościelową, 60 gr. z pościelą schroniskową za każdą noc; 2. dla dorosłych 1 zł. z pościelą schroniskową za każdą noc. — 20 łóżek

P. Tow. Krajoznawcze — Oddział w Łowiczu opiekuje się wycieczkami. Listy na tydzień przed przyjazdem kierować do Oddziału P. Tow. Krajoznawczego w Łowiczu. Kościuszki 17.

PŁOCK:

1. **7-kl. publ. szkoła powsz. im Królowej Jadwigi,** ul. Dobrzyńska 17. Łóżka z pościelą. Opłata za nocleg: 1. dla młodzieży szkolnej 30 gr. z własną pościelą, 60 gr. z pościelą schroniskową za każdą noc; 2. dla dorosłych 1 zł. z pościelą schroniskową za każdą noc. — 40 łóżek

2. **Przystań Harcerska nad Wisłą.** Łóżka z pościelą. Schronisko czynne cały rok. Informacji udziela Komenda Hufca Harcerskiego ul. P.O.W. 21. — 20 łóżek

Opłata za nocleg: 1. dla młodzieży szkolnej 30 gr. z własną bielizną pościelową, 60 gr. z pościelą schroniskową za każdą noc; 2. dla dorosłych 1 zł. z pościelą schroniskową za każdą noc.

WYSZOGRÓD — (nad Wisłą). Publ. szkoła powsz. nr. 1,—ul. Niepodległości 11a. Łóżka z pościelą. Opłata za nocleg: 1. dla młodzieży szkolnej 30 gr. z własną bielizną pościelową, 60 gr. z pościelą schroniskową za każdą noc; 2. dla dorosłych 1 zł. z pościelą schroniskową za każdą noc. — 10 łóżek

Przewodniki i monografie

OGÓLNE:

Informacyjno-turystyczny przewodnik po województwie warszawskim, opracowany przez Warszawski Wojewódzki Komitet Regionalny i Pol. Tow. Krajoznawcze. — Oddział Warszawski. Warszawa, 1932, str. 288.

Z biegiem Wisły. Dr. R. Fleszarowa. Wisłą do Torunia. P. T. K. Warszawa, 1933.

Łódką z biegiem Wisły. Grzelak W. W-wa, 1931.

Kajakiem z Warszawy. Wycieczki 1, 2, 3 i 4 dniowe. Podhorska Okołów Maria. — Warszawa, 1935. Główna Księgarnia Wojskowa, str. VI i 196.

Zabytki sztuki, muzea i zbiory woj. warszawskiego. J. Chyczewski. Odbitka z wiadomości turystycznych. Warszawa, r. 1935, str. 32, ilustracje.

PO OKOLICACH WARSZAWY:

Okolice Warszawy. Krajobraz i zabytki. Praca zbiorowa, P. T. K. Warszawa, 1927, str. 56.

Okolice Warszawy. J. Kołodziejczyk. Wyd. Minist. Komunikacji, str. 14, ilustracje i mapka.

Przewodnik geologiczny po Warszawie i okolicy — praca zbiorowa. Warszawa, 1927.

Przewodnik florystyczny po okolicach Warszawy. R. Kobendza i J. Kołodziejczyk. Str. 99.

Przewodnik zoologiczny po okolicach Warszawy. St. Sumiński i Sz. Tenenbaum. — Warszawa, 1921, str. 100.

Wycieczka do Czerska. Al. Janowski. — Warszawa, 1926. P. T. K. — str. 16.

Bielany pod Warszawą. Różycki Feliks, Kobendza Roman, Paszkowski Tadeusz.

Przewodnik dla wycieczek geograficzno-przyrodniczych. Lwów-Warszawa, 1934. Książnica Atlas, str. 55.

Cztery wycieczki po Puszczy Kampinoskiej. J. i R. Kobendzowie. Warszawa, 1929. P. T. K., str. 40.

Wycieczka do Starego Otwocka. Al. Janowski. Warszawa, 1926. P. T. K., str. 16.

Wilanów. E. Łumiński. Warszawa, 1915.

Zbiory wilanowskie. Nakł. Adama Branickiego. Warszawa, 1934, str. 28.

Wycieczka do Żelazowej Woli. Al. Janowski. — Warszawa, 1926. P. T. K. — str. 11.

RÓŻNE:

Arkadia koło Łowicza. Stanisław Seweryn. Nakł. Spółdzielcza Księgarnia Szkolna we Włocławku, r. 1936, str. 99.

Przewodnik krajoznawczo - turystyczny — po działdowskim powiecie. Emilia Sukortowa-Biedrawina. Nakł. P. T. Krajoznawczego — oddział w Działdowie, r. 1937, str. 44, ilustr. i mapka.

Nieborów i Arkadia. M. Szymański. Odbitka z Ziemi, r. 1936, str. 34.

Przewodnik po Łowiczu. A. Bluhm-Kwiatkowski — Łowicz, P. T. K. 1927 — Str. 48.

Łowicz. T. Gumiński. Wyd. Minist. Komunikacji, str. 10, ilustracje i planik miasta.

Przechadzka po Łowiczu. Oczykowski Romuald. Wyd. 2. Łowicz, 1922 r. Księgarnia Rybickiego.

Katedra Płocka. Macieszyna Maria. Wyd. 2. Płock, 1922 r. Tow. Naukowe.

Przewodnik po Płocku. M. i Al. Macieszów. Płock, r. 1922, str. 113, ilustracje i planik miasta.

Płock. J. Jachnis. Wyd. Minist. Komunikacji, str. 10, ilustracje i planik miasta.

Przewodnik historyczny po Pułtusku. W. St. Gawarecki. Pułtuck, 1930, str. 86.

Kolegiata w Pułtusku. Henryk Rybus. Łódź, 1933.

Pułtusk. J. Chyczewski. Wyd. Minist. Komunikacji, str. 10, ilustracje i planik miasta.

Spała i jej okolice. Łomiński Leon ks. — Łódź, 1930.

Inowłódź i Spała. Łomiński Leon ks. Lublin, 1925.

WOJEWÓDZTWO WILEŃSKIE

Schroniska szkolne

BRASŁAW — Gimn. Tow. Szkoły Średniej (przy Dworcu kol.). Opłata za nocleg: wycieczki nauczycieli 50 gr., młodzieży szkolnej 30 gr. 20 łóżek

DZISNA — (najbliższa st. kol. Zahacie 29 km. — lub dojazd do st. kol. Głębokie, skąd latem autobusy do Dzisny). Państw. gimn. im. ks. G. Piramowicza. Opłata za nocleg: wycieczki nauczycieli 50 gr., młodzieży szkolnej 30 gr. 20 łóżek

NAROCZ (jezioro) — Szkolne Schronisko Wycieczkowe Kuratorium Okręgu Szkoln. Wileńskiego. Schronisko położone nad brzegiem jeziora. — Dojazd z Wilna koleją normalną do st. kol. Łyntupy, a następnie bezpośrednio kolejką wąskotorową do st. kol. Narocz, położonej przy samym schronisku. W okresie lata między Wilnem i Naroczą jest stała komunikacja autobusowa. Łóżka z materacami i pościelą. Schronisko posiada duże sale i pokoje. Opłata za noclegi pojedyńczo: 1) nauczycielstwo — 75 gr., 2) młodzież szkolna — 50 gr. i 3) inne osoby — 1 zł. Wycieczki (ponad 10 osób): 1) nauczyciel. — 50 gr., 2) młodzież szkolna — 30 gr. i 3) inne — 75 gr. Za pościel (dwa prześcieradła) dopłata 25 gr. jednorazowo. W zimie za opał dodatkowo po 25 gr. od noclegu. Wyżywienie na miejscu od 2 zł. dziennie. Schronisko wyposażone jest w 10 żaglówek, 40 kajaków i łódź motorową, które wypożyczane są za minimalną opłatą. Zgłoszenia należy przesyłać pod adresem: Szkolne Schronisko Wycieczkowe nad Naroczą, poczta Kobylnik woj. wileńskie. W schronisku zainstalowany jest telefon, poczta Kobylnik nr. 5. 200 miejsc

NAROCZ (nad Naroczanką). Lokal szkoły powsz. Schronisko dla kajakowców i wioślarzy. Opłata: 30 gr. dorośli, 20 gr. młodzież. 10 miejsc

MICHALISZKI (nad Wilią). Lokal szkoły powsz. Schronisko dla kajakowców i wioślarzy. Opłata: 30 gr. dorośli, 20 gr. młodzież. 10 miejsc

TROKI — (poczta Nowe Troki — st. kol. Stare Troki na linii Wilno—Grodno). Ze stacji do Trok 4 km. Z Wilna do Trok stała komunikacja autobusowa (podobnie z Landwarowa). Państwowe Liceum Pedagogiczne,— ul. Szkolna 16. Schronisko pomieszczone w osobnym budynku. — Łóżka z materacami i pościelą. Wyżywienie na miejscu. Opłata za nocleg pojedyńczo: nauczycielstwo 75 gr., młodzież szkolna 50 gr. i inne osoby 1 zł.; wycieczki zbiorowe: nauczycielskie po 50 gr., młodzieży szkolnej po 30 gr. inne po 75 gr. od osoby. Opłata za prześcieradła jednorazowo 25 gr. 30 łóżek

WILNO:

1. **Dom Wycieczkowy Kuratorium** Okr. Szkolnego Wileńskiego. Czynny przez cały rok. Wilno, Ogród Bernardyński, tel. 19-92. Łóżka z materacami 165 łóżek

i pościelą. Wyżywienie na miejscu od 1.50 gr. za dobę. Opłata za noclegi pojedyńczo: 1) nauczycielstwo — 1 zł., 2) młodzież szkolna — 75 gr. i 3) inne osoby 1.25 gr. Wycieczki (ponad 10 osób): 1) nauczycielskie — 75 gr., młodzieży szkolnej — 30 i 50 gr. i 3) inne wycieczki — 1 zł. Za pościel (dwa prześcieradła) dopłata — 30 gr. jednorazowo. W zimie za opał i światło dodatkowo 25 gr. od noclegu.

2. **W okresie od 1 kwietnia do 30 września** czynne jest w Wilnie drugie schronisko w lokalu Państw. Szkoły Rzem. Budowlanych, ul. Kopanicka nr. 5, wyłącznie dla wycieczek. Zgłoszenia należy przesyłać pod adresem poprzedniego schroniska. Opłata: wycieczki naucz. — 50 gr., młodzieży szkolnej — 20 i 30 gr. Za 2 prześcieradła dopłata jednorazowo 25 gr. — 100 miejsc

Szkolna Kom. Wyc. Kuratorium Okr. Szk. Wileńskiego — Wilno, ul. Wolana 10, tel. 29-93 — ułatwia zorganizowanie i przyjęcie wycieczek po Wileńszczyźnie, Nowogródczyźnie i Suwalszczyźnie.

ZUŁÓW — Publ. szk. powsz. (1/2 km. od stacji kol.). Opłaty: wyc. nauczycielskie 50 gr., młodzieży szkolnej 25 gr. Łóżka z pościelą. (Schronisko czynne od lipca r. b.). — 20 łóżek

SCHRONISKA NA SZLAKACH KAJAKOWYCH

Mieszczą się w lok. publ. szk. powsz. — każde schronisko na 10 miejsc. Opłata: 50 gr. osoby pojedyńcze, 25 gr. wycieczki.

Szlak: NAROCZ—WILNO:

Narocz nad Naroczanką.
Żodziszki nad Wilją.
Michaliszki nad Wilją.

Szlak: IGNALINO — POŁUSZA — ŻEJMIANA — WILJA — WILNO:

Połusza (koło Ignalina), pow. Święciański.
Nowe Święciany.
Podbrodzie.
Santoka nad Wilją.

Schroniska społeczne

BRASŁAW — nad jeziorem Brasławskim. Schronisko przy obozie letnim C. I. W. F. — 12 łóżek

NAROCZ — Schronisko Tow. Przyjaciół Naroczy (poczta Miadzioł, tel. nr. 8. st. kol. Narocz, skąd 16 km. końmi — lub autobusem z Wilna). Schronisko o charakterze pensjonatowym, pokoje 1, 2 i 3 osobowe. Przed przybyciem porozumieć się listownie. — 40 miejsc

NAROCZ — Dojazd ze stacji kol. Narocz, 9,5 km. końmi, 6 km. łodzią przez jezioro. Zarządca p. Wincenty Wielki, nauczyciel we wsi Prońki o 2½ km. od schroniska. — 40 miejsc

TROKI — Schronisko Ligi Morskiej i Kolonialnej. Noclegi za zezwoleniem Zarządu. Opłata 3 zł. i 2 zł. — 20 łóżek

Przewodniki i monografie

OGÓLNE:

Wycieczki po województwie wileńskim. Lorentz St. dr. Wilno, 1932. Wyd. nakładem Oddziału Wileńskiego P.T.K.

Przewodnik po Polsce w 4 t. Tom I. Polska półn.-wschodn. Nakł. Zw. Polskich Tow. Turystycznych, r. 1935. Skład Główny Nasza Księgarnia. Str. 276, 16 map i 4 plany miast.

Ziemia Wileńska. Wołłosowicz Stanisław. Kraków, 1925. Nakł. księg. „Orbis", str. 130.

Wilno i Ziemia Wileńska. Wyd. Regj. Komitetu Wojew. w Wilnie, 1929.

Przez jeziora i rzeki Brasławszczyzny. A. Wisłocki. Reportaż z kajakowej wycieczki. Nakł. Księgarni Wojskowej, r. 1934, str. 173, ilustracje.

Historia powiatu brasławskiego. Otton Hedemann. Nakł. wyd. pow. w Brasławiu, r. 1928.

Puszcza Rudnicka. Wł. Korsak. Nakł. Książnicy Atlas, r. 1936, str. 53, ryciny i mapki.

Głębokie. Otton Hedemann. (Szkic dziejów). Wilno, 1935 r. Nakładem P. T. K. — Wilno, r. 1935, str. 58.

Znaszli ten kraj? Pawłowski Henryk. Narocz i okolice. Szkic krajoznawczy. Wilno, 1933. Wydz. Pow. w Postawach, str. 32.

Pamiątki Historyczne Wileńszczyzny i Nowogródczyzny. T. Bujwicki. Nakł. Kur. Okr. Szkoln. Wileńskiego. Wilno, r. 1935, str. 38.

Zabytki archeologiczne województw wileńskiego i nowogródzkiego. Dr. C. Hołubowiczowa. Nakł. Dziennika Urzędowego Kur. Okr. Szkoln. Wileńskiego, r. 1936, str. 40.

Przewodnik narciarski po terenach Wileńszczyzny. Jan Grabowiecki i Konst. Pietkiewicz. Wilno, 1937 r., str. 88.

PO WILNIE I OKOLICY:

Wilno — Przewodnik krajoznawczy. J. Kłos. Wyd. 3. P. T. K. Wilno, 1937, str. 324, ilustracje i plan miasta.

Dwa dni w Wilnie. Prof. Kłos J. — Wilno, 1929. Wyd. P. Touring-Klubu.

Przewodnik po Wilnie. Zahorski Władysław dr. Wyd. 5, poprawione i uzupełnione przez dr. Marię Łewmiańską. Wilno, 1935. Nakł. i druk J. Zawadzki, str. VIII + + 200, 1 plan.

Przewodnik hagiograficzny po kościele antokolskim. ks. Pleban. Wilno, r. 1937, str. 124.

Wilno i bliższe okolice. Lewkowicz Kaz. Krótki przewodnik. Księgarnia J. Tarasiewicza. Wilno, 1936, str. 48.

Okolice Wilna. Jarocki Stanisław. Wilno, 1925. Nakł. Druk. J. Zawadzkiego, str. 77.

Wilno. Jerzy Remer. Poznań, 1934. Wyd. Polskie Wegnera. „Cuda Polski". Str. 212.

Wilno. Dr. St. Lorentz. Wyd. Minist. Komunikacji, 14 str., ilustracje i plan miasta.

WOJEWÓDZTWO WOŁYŃSKIE

Schroniska szkolne

ALEKSANDRYA — (nad Horyniem, st. kol. Wołoszki). 7-kl. publ. szk. powsz. Łóżka z materacami. — 5 łóżek

BEREŻNE — (st. kol. Mokwin). 7-kl. szkoła powsz. Łóżka z materacami. — 5 łóżek

DERAŻNE — (nad Horyniem, st. kol. Klewań), 7-kl. publ. szkoła powsz. im. T. Kościuszki. Łóżka z materacami. — 5 łóżek

KOŁKI — (nad Styrem, st. kol. Wiwerce). Dom Drogowy. Łóżka z materacami. — 5 łóżek

KOSTIUCHNÓWKA (KOŚCIUCHNÓWKA) — (poczta i st. kol. Czartorysk lub Polska Góra). 1-kl. publ. szk. powsz. im. Legionów Polskich. Schronisko ma osobne pomieszczenie w budynku szkoły na I piętrze. Łóżka z siennikami i pościelą. Opłata: 25 gr. za pościel dolicza się 25 gr. — 20 łóżek

KOSTOPOL — 7-kl. publ. szkoła powsz. im. Staszica, ul. Piłsudskiego. Schronisko posiada 30 łóżek - leżaków i 34 sienników. Lokal oświetlony elektrycznością, na miejscu kuchnia, za boiskiem szkolnym rzeka, w pobliżu las. Opłata za nocleg 30 gr. — 30 łóżek

KRZEMIENIEC — Schronisko Liceum Krzemienieckiego. Zgłoszenia przyj- — 42 łóżka

muje Dyrekcja Internatów w terminie 8 dn. przed zamierzonym przyjazdem. Wycieczki liczące mniej niż 10 osób oraz pojedyńczo wędrujące osoby mogą zgłaszać się na nocleg bez uprzedniego zamawiania z zastrzeżeniem, że winni to uskutecznić przed g. 21 u Kier. Internatu Męskiego nr. 1. Opłata od 70 gr. do 1.50 gr.

Schronisko mieści się w 4 pokojach. Łóżka piętrowe. Ponadto leżaki zapasowe. Łóżka z pościelą. Wyżywienie można otrzymać w kuchni internatu. Dla potrzeb wycieczek zainstalowano płytką kuchenkę z kociołkiem na gorącą wodę. Schronisko posiada odpowiednie umeblowanie.

ŁUCK — Państw. gimn. imienia T. Kościuszki. Schronisko ma osobne pomieszczenie. 20 łóżek

OSTRÓG — (nad Horyniem. Miasto Ostróg leży w odległości 12 km. od stacji kol.). Dojazd autobusami. Państw. sem. nauczycielskie im. Komisji Edukacji Narodowej. Schronisko posiada oprócz łóżek i 20 sienników. Lokal oświetlony elektrycznością. Kuchnia do użytku na miejscu. 20 łóżek

NOWY POCZAJÓW — (poczta Poczajów, st. kol. Krzemieniec). 7-kl. publ. szk. powsz. nr. 2. 20 łóżek

RÓWNE — 7-kl. szkoła powsz. im. Mikołaja Kopernika przy ul. Szemplińskiego nr. 7. Łóżka z materacami. Kuchnia do użytku na miejscu. 20 łóżek

STEPAŃ — (nad Styrem), st. kol. Małyńsk. 7-kl. publ. szkoła powsz. Łóżka z materacami. 5 łóżek

SZACK — (poczta Luboml — agencja pocztowa Szack; najbliższa st. kolej. Luboml i Włodawa, odległe o 33 km., dojazd autobusem). 4-kl. publ. szkoła powsz. 20 łóżek

NOWY WIŚNIOWIEC — (poczta w miejscu, st. kol. Krzemieniec — dojazd autobusami). 7-kl. publ. szkoła powsz. Wyżywienie w kuchni szkoły rzemieślniczo - przemysłowej lub szkoły rolniczej. 20 łóżek

Schroniska społeczne

DUBNO — Schronisko turystyczne Zw. Pracy Obywatelskiej Kobiet przy ul. Panieńskiej 13. Schronisko posiada jedno i dwuosobowe pokoje dla wycieczek zbiorowych, garaż dla samochodów. Dla młodzieży i nauczycielstwa opłaty ulgowe.

JANOWA DOLINA — (nad brzegiem Horynia). Schronisko Dyr. Państwowych Kamieniołomów, wraz z przystanią kajakową. Opłata za nocleg 1 zł. Czynne w sezonie letnim. 40 miejsc

KRZEMIENIEC — Schronisko turystyczne Zjednoczenia Organizacyj Społecznych w Krzemieńcu przy ul. Kołłątaja 16. Opłata za nocleg: na salach ogólnych 50 gr., w separatkach dwu osobowych 1 zł. z pościelą. Otwarte przez cały rok. 53 łóżka

Na rzece Ikwie przy **Młynówce** (wieś 5 km. od Krzemieńca) przystań kajakowa i schron.

SCHRONISKA DLA WYCIECZEK WODNYCH

Staraniem Urzędu Wojewódzkiego Wołyńskiego (Wojewódzkiej Komisji Turystycznej wspólnie z Polskim Tow. Krajoznawczym) i przy współdziałaniu Kuratorium Okręgu Szkolnego Łuckiego oraz Wydziałów Powiatowych zorganizowane zostały przy głównych szlakach wodnych Wołynia na okres feryj letnich następujące **schroniska noclegowe dla wycieczek wodnych**, zwłaszcza młodzieży szkolnej.

Rzeka BUG pod Włodzimierzem.

Uściług na 5 osób.

Rzeka TURJA, pow. Kowel.

Kowel, Państw. szkoła mierniczo-drogowa (na 20 osób).
Nesuchoiże, Szkoła powszechna (na 5 osób).
Mielce, Klasztor Prawosławny (na 5 osób).

Rzeka TURIA, pow. Kowel.

Krzemieniec, schronisko Zjednoczenia Organizacyj Społecznych ul. Kołłątaja (stałe), punkt wyjściowy most Królewski o 5 km. od Krzemieńca (schron na kajaki), komunikacja autobusowa (na 6 osób).

Rzeka IKWA, pow. Dubno.

Werba, Dom Prywatny (do 5 osób).
Dubno, Schronisko Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet (stałe i schron na kajaki na 4 osoby).
Młynów, Szkoła Powszechna (do 5 osób).
Targowica, Dom prywatny (do 5 osób).

Rzeka STYR, pow. Horochów.

Beresteczko, Szkoła powszechna (na 5 osób).

Rzeka STYR, pow. Dubno.

Boremel, Szkoła powszechna (na 5 osób).
Targowica, Dom prywatny (do 5 osób).

Rzeka STYR, pow. Łuck.

Łuck, Przystań Wojsk. Klubu Sport. schron na kajaki (4 osoby).
Rożyszcze. Namiot (5 osób).
Sokul, Maj. p. Stępowskiego we dworze (5 osób).
Czartorysk, Dom prywatny (4 osoby).

Rzeka STYR, pow. Sarny.

Stara Rafałówka, Szkoła powszechna (5 osób).

Rzeka HORYŃ, pow. Równe.

Orzów, Zakłady Orzewskie (4 osoby).

Rzeka STYR, pow. Kostopol.

Janowa Dolina, Schronisko stałe Kierownictwa Państw. Kamieniołomów w Janowej Dolinie, schron na kajaki (20 osób).

Rzeka HORYŃ, pow. Sarny.

Wielkie Cepcewicze, Szkoła powszechna (5 osób).
Dąbrowica, Szkoła powszechna (5 osób).

Rzeka SŁUCZ, pow. Kostopol.

Mokwin, Papiernia (4 osoby).

Rzeka SŁUCZ, pow. Sarny.

Tynne, Dom prywatny.
Dorotycze, Szkoła rolnicza (5 osób), (przedm. Sarn.).
Bereżki, Majątek Fundacji Inwalidów Wojen. (5 osób).

Przy każdym schronisku jest ustawiony znak orientacyjny, w schronisku zaś umieszczona mapka szlaku wodnego z wyszczególnieniem osobliwości, znajdujących się w pobliżu niego i sąsiednich najbliższych punktów, gdzie są schroniska oraz przeszkód, znajdujących się na szlaku.

Za wyjątkiem schronisk stałych, które posiadają wszelkie wygody i schrony na kajaki, pozostałe są prowizorycznymi, posiadającymi nader skromne i prymitywne umeblowanie.

Opłaty za nocleg minimalne.

Przewodniki i monografie

Ilustrowany przewodnik po Wołyniu. Dr. M. Orłowicz. Łuck, 1929. Nakładem Wołyńskiego Tow. Krajoznawczego i Opieki nad Zabytkami Przeszłości w Łucku. Str. 380.

Przewodnik po Polsce w 4 t. Tom II. Polska poł.-wschodn. Nakładem Zw. Polskich Tow. Turystycznych, r. 1937.

Miasta Wołyńskie — monografie opracowane pod red. T. Świszczowskiego. Nakładem Zarządu Miejskiego — Łuck, 1937.

Łuck na Wołyniu. Wojnicz Adam. Opis hist.-fizjograf. Łuck, 1922. Str. 86.

Korzec. Jan Endrukajtis. Krótki zarys hist. miasta oraz informacje dla turystów i wycieczek, r. 1936, str. 8.

Kowel i pow. kowelski. Romanowski Tadeusz. Krótki zarys historyczno-geograficzny. Kowel, 1936 r., str. 113.

Mały ilustrowany przewodnik po Krzemieńcu i okolicy. Prace Koła Krajoznawczego im. Wilibalda Bessera Młodzieży Liceum Krzemienieckiego — zesz. I. Krzemieniec, 1932, str. 100.

Przewodnik narciarza po Krzemieńcu i okolicach. Praca zbiorowa. Krzemieniec, 1935. Nakł. Zjednoczenia Organizacyj Społecznych pow. Krzemienieckiego. Str. 63.

Krzemieniec. Praca zbiorowa. Warszawa, 1926. P. Tow. Krajozn. Stron 122.

Ilustrowany przewodnik po Ostrogu. Nakł. Dyrekcji p. gimnazjum w Ostrogu, 1934. Str. 47.

Ilustrowany przewodnik po mieście Równem — wydany z okazji VIII Targów Wołyńskich przez Zarząd Miejski.

GDAŃSK

SCHRONISKA WYCIECZKOWE POLSKIE

Polski dom Akademicki. Ognisko wycieczkowe we Wrzeszczu (Langfuhr), ul. Heresanger nr. 11a. Miejsc 50. Opłata za pierwszą noc 1.25 gr., za następne 75 gr. z pościelą. Dla młodzieży zniżki.

Dom Polski, ul. Wallgasse nr. 16a. Schronisko noclegowe dla wycieczek szkolnych o 60 łóżkach, utrzymywane przez Gminę Polską Związku Polaków. Opłata za noc wzgl. dobę wynosi od ucznia 40 gr.

Dom Harcerski — Gdańsk — Nowy Port (Neufahrwasser) Hindersinstrasse 2. odległość od Gdańska 8 km. Doskonałe połączenie tramwajem (nr. 8) — koleją co pół godziny oraz statkiem od przystani tuż przy Zielonej Bramie. Tramwaj staje tuż przy schronisku, przystanek Hindersinstrasse — Kaserne (koszary).

Od pociągu — stacja Brzeźno — Brösen 5 min. drogi. Od przystani statków (Neufahrwasser) 8 min. drogi.

Łóżek 25, na zamówienie do 45 łóżek. Opłata za pierwszy nocleg zł. 1, — za następne noclegi 50 gr., cena wraz z pościelą.

Na zamówienie herbata; sklep żywnościowy na miejscu.

UWAGA: Do wjazdu na terytorium Wolnego Miasta Gdańska potrzebny jest dowód osobisty z potwierdzonym obywatelstwem polskim względnie legitymacje urzędnicze. — Wycieczki szkolne do wjazdu na teren W. M. Gdańska winny posiadać wykaz zbiorowy, wystawiony przez Dyrekcję danej szkoły, a potwierdzony przez Starostwo wzgl. Zarząd miasta, że wszyscy w wykazie umieszczeni są obywatelami polskimi. Tak sporządzony wykaz w 3 egzemplarzach należy nadesłać na tydzień przed zamierzonym terminem przyjazdu do Centrali Krajoznawczo - Turystycznej przy Związku Polaków w W. M. Gdańsku, Am Olivaertor 2/4, która postara się o pozwolenie na wjazd w Komisariacie Generalnym R. P. i w Senacie W. M. Gdańska.

W mundurkach szkolnych i w mundurach harcerskich wolno przyjeżdżać na teren W. M. Gdańska bez specjalnego zezwolenia.

Zgłoszenia wycieczek należy kierować do **Centrali Krajoznawczo-Turystycznej** przy Gminie Polskiej Związku Polaków w Gdańsku, Am Olivaertor 2/4 (Gmach b. Dyrekcji P. K. P.) co najmniej na tydzień przed zamierzonym wyjazdem, która dostarcza: 1) wykwalifikowanych przewodników po mieście i porcie. 2) schronisk noclegów, hoteli, wskazuje polskie restauracje i t. p. 3) bezpłatnie informacyj o warunkach i kosztach zwiedzania oraz załatwia wszelkie sprawy turystyczne na terenie W. M. Gdańska.

Na Dworcu Głównym (przy wyjściu na prawo) **Biuro Informacyjne** dla spraw wycieczkowych i turystycznych G. P. Z. P.

Biuro dostarcza:

1. Wykwalifikowanych przewodników po mieście i porcie.
2. Schronisk, noclegów, wskazuje polskie restauracje i t. p.
3. Bezpłatnie prospektów i informacyj o warunkach i kosztach zwiedzania Gdańska.

Komisariat Generalny Rzplitej Polskiej mieści się przy Neugarten nr. 27.

Przewodniki

Przewodnik po Gdańsku Macierzy Szkolnej. Gdańsk, 1929.

Ilustrowany przewodnik po Gdańsku. Orłowicz M. dr. Warszawa, 1928. — Pol. Tow. Krajoznawcze.

Przewodnik po Gdańsku i okolicy. Kruszyński T. ks. dr.

Ilustrowany przewodnik po Gdańsku — Wydz. II Ajencji Wschodniej, str. 30.

Okólnik Min. W. R. i O. P. z dnia 29 kwietnia 1932 r. Nr. I WF. 1930/32 w sprawie wycieczek szkolnych do Gdańska.

W związku z licznymi zgłoszeniami wycieczek do Wolnego miasta Gdańska i z pewnymi trudnościami powstałymi w oprowadzaniu tych wycieczek po Wolnym mieście Gdańsku, zarządzam:

1) Wycieczki do Gdańska należy organizować głównie dla młodzieży starszej, uświadomionej co do roli Gdańska i jego stosunku do Polski i umiejącej patrzeć na zabytki architektoniczne tego miasta.

2) Wygląd zewnętrzny oraz zachowanie się uczestników winny być takie, by wobec narodowości obcej nie przynosiły ujmy polskiej młodzieży szkolnej, za co też ponoszą odpowiedzialność organizatorzy wycieczek.

3) Wobec pewnych trudności przy uzyskiwaniu wizy na prawo wjazdu do Gdańska na wykazach zbiorowych nawet z poświadczeniem obywatelstwa polskiego, pożądane jest, by każdy uczestnik wycieczki szkolnej posiadał dowód osobisty z potwierdzeniem obywatelstwa polskiego, co mu ułatwi wjazd na teren wolnego miasta Gdańska.

4) Pożądanym jest, by strój uczestników wycieczek posiadał jak najmniej oznak, przypominających ten lub inny uniform.

KARPATY[1])

SCHRONISKA GÓRSKIE
organizacyj turystycznych i krajoznawczych, w których młodzież szkolna korzysta z opłat ulgowych.

BESKID ŚLĄSKI:

BIAŁY KRZYŻ (Salmopol) (940). Stacja turystyczna Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Białej). Poczta Bystra, stacja kolejowa Wilkowice—Bystra.	20 noclegów
BARANIA GÓRA (925). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Katowicach). Poczta Wisła, stacja kolejowa Milówka lub Wisła, droga jezdna na miejsce.	70 noclegów
BŁATNIA (880). Schronisko Towarzystwa Przyjaciele Przyrody (w Bielsku). Poczta Jaworze, stacja kolejowa Jaworze—Jasienica.	36 noclegów
MAGURA (1095). Schronisko Towarzystwa Beskidenverein (w Bielsku)—„Klementynówka". Poczta Bystra, tel. Bielsko 2449, stacja kolejowa Wilkowice—Bystra.	40 noclegów
RÓWNICA (883). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Od-	120 noclegów

1) Wykaz ułożony w kolejności geograficznej z podziałem na grupy górskie od zachodu na wschód.

działu w Katowicach). Poczta Ustroń, tel. Ustroń 29, stacja kolejowa Ustroń lub Polana, szosa na miejsce.

SALMOPOL (720). Schronisko Towarzystwa Beskidenverein (w Bielsku). Poczta Szczyrk, stacja kolejowa Wilkowice—Bystra. — 22 noclegi

SKRZYCZNE (1180). Schronisko Towarzystwa Wintersportklub (Bielsko). Poczta Szczyrk, stacja kolejowa Wilkowice—Bystra. — 5 noclegów

STOŻEK (975). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Cieszynie). Poczta Wisła, telefon Wisła 8, stacja kol. Wisła. — 118 noclegów

SZYNDZIELNA - KLIMCZOK (1119). Schronisko Towarzystwa Beskidenverein (w Bielsku). Poczta Mikuszowice Śląskie, tel. Bielsko 2010, stacja kolejowa Bielsko. — 60 noclegów

BESKID MAŁY:

KOCIERZ (840). Schronisko ŻTGS „Makkabi" (w Andrychowie). Poczta Andrychów, Piłsudskiego nr. 113, Maks Hammer (tel. Andrychów 4), stacja kolejowa Andrychów. — 20 noclegów

LESKOWIEC (880). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Żywcu). Stacje kolejowe: Wadowice, Mucharz, Skawce, Hucisko lub Lachowice. — 20 noclegów

MAGÓRKA (913). Schronisko Towarzystwa Beskidenverein (Bielsko). Poczta Wilkowice, tel. Bielsko 1500, stacja kolejowa Wilkowice — Bystra lub Bielsko, autobus Straconka. — 60 noclegów

BESKID WYSOKI:

BABIA GÓRA (1080). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Żywcu) „na Markowych Szczawinach". Poczta Zawoja 2, tel. Zawoja 2 nr. 7, stacja kolejowa Maków Podhalański. — 81 noclegów

BABIA GÓRA (1616). Schronisko Turystyczne Spółdzielni „Leśnik" (we Lwowie). Poczta Lipnica Wielka, stacja kolejowa Maków Podhalański lub Jeleśnia. — 32 noclegi

HALA BORACZA (854). Schronisko ŻTTN „Makkabi" (w Bielsku). Poczta Milówka, stacja kolejowa Milówka. — 60 noclegów

LIPOWSKA (1324). Schronisko Towarzystwa Beskidenverein (w Bielsku). Poczta Ujsoły, stacja kolejowa Milówka lub Węgierska Górka. — 39 noclegów

PILSKO (1330). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Żywcu) na „Hali Miziowej". Poczta i stacja kolejowa Jeleśnia, tel. Jeleśnia 8. — 121 noclegów

POLICA (1240). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Jordanowie). Poczta Sidzina, stacja kolejowa Bystra k/Jordanowa. — 16 noclegów

PRZEGIBEK pod MAŁĄ BĘDOSZKĄ (1000). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Bielsku). Poczta Rajcza, stacja kolejowa Rajcza. — 17 noclegów

WIELKA RACZA (1236). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Bielsku). Poczta Zwardoń, stacja kol. Zwardoń, Sól lub Rajcza. — 40 noclegów

ZWARDOŃ (710). Schronisko „Dworzec Beskidzki" Polskiego Towa- — 120 noclegów

rzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Bielsku). Poczta i stacja kolejowa w miejscu, tel. Zwardoń 6.

GORCE I BESKID WYSPOWY:

LUBAŃ (1225). Schronisko Tatrzańskiego Towarzystwa Narciarzy (z Krakowa) — (w budowie). Stacja kolejowa Nowy Targ (noclegi prowizoryczne). — 30 noclegów

STARE WIERCHY (1000). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Rabce). Poczta i stacja kolejowa Nowy Targ. — 16 noclegów

TURBACZ (1140). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Nowym Targu) (w budowie). Poczta i stacja kolejowa Nowy Targ, tel. Nowy Targ 130. — 80 noclegów

WIELKI LUBOŃ (1023). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Rabce). Poczta Rabka, stacja kolejowa Rabka—Zaryte. — 18 noclegów

TATRY:

DOLINA PIĘCIU STAWÓW POLSKICH (1672). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Zakopanem). Poczta i stacja kolejowa Zakopane. — 75 noclegów

HALA GĄSIENICOWA (1500). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Warszawie). Poczta i stacja kolejowa Zakopane, tel. Zakopane 1312. — 170 noclegów

HALA KALATÓWKI (1217). Schronisko Tatrzańskiego Towarzystwa Narciarzy (z Krakowa). Poczta i stacja kolejowa Zakopane, tel. Zakopane 1464. — 60 noclegów

HALA MIĘTUSIA (1280). Schronisko prywatne. Poczta i stacja kolejowa Zakopane. — 16 noclegów

HALA PYSZNA (1350). Schronisko Sekcji Narciarskiej Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (w Zakopanem). Poczta i stacja kolejowa Zakopane. — 70 noclegów

HUCISKA W DOL. CHOCHOŁOWSKIEJ (985). Stacja noclegowa Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Zakopanem). Poczta Kościeliska, stacja kolejowa Zakopane. Noclegów: 20 łóżek. — 120 noclegów

KASPROWY WIERCH (1975). Schronisko kolei linowej na Kasprowym Wierchu. Poczta i stacja kol. Zakopane, tel. Zakopane 1112. — 60 noclegów

KIRY (919). Stacja noclegowa Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Zakopanem), w domu Słowińskiego, u wylotu Dol. Kościeliskiej. Poczta Kościeliska, stacja kolejowa Zakopane. — 8 noclegów

ŁYSA POLANA (1003). Schronisko prywatne i stacja noclegowa Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Zakopanem). Poczta i stacja kolejowa Zakopane. — 15 noclegów

MORSKIE OKO (1400). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Krakowie). Poczta i stacja kolejowa Zakopane, tel. Zakopane 1999. — 112 noclegów

POLANA CHOCHOŁOWSKA (1150). Schronisko Warszawskiego Klubu Narciarskiego. Poczta Kościelisko, stacja kolejowa Zakopane, tel. Zakopane 1260. — 200 noclegów

ROZTOKA (1032). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Krakowie). Adres: — 120 noclegów

Zakopane, skr. poczt. 156, tel. Zakopane 1998, stacja kolejowa Zakopane.

ZAKOPANE (patrz str. 24).

PIENINY (patrz str. 23).

BESKID SĄDECKI:

HALA PRZEHYBA (1175). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Nowym Sączu). Poczta i stacja kolejowa Rytro. — 30 noclegów

JAWORZYNA KRYNICKA (1116). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Krynicy). Poczta i stacja kolejowa Krynica, tel. Krynica 191. — 110 noclegów

BIESZCZADY:

BEREHY GÓRNE (722). Schronisko Karpackiego Towarzystwa Narciarzy (we Lwowie). Adres: folwark; poczta i tel. Dwernik, stacja kolejowa Ustrzyki Dolne. — 10 noclegów

BESKID (850). Schronisko Okręgowego Urzędu WF i PW (we Lwowie). Poczta i st. kolejowa Ławoczne. — 80 noclegów

DOLINA MAJDAŃSKIEGO POTOKU (Malmanstal) (650). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Drohobyczu). Poczta Schodnica k/Borysławia, stacja kolejowa Synowódzko Wyżne. — 23 noclegi

GROMADŻYN (654). Schronisko Sekcji Narciarskiej Związku Strzeleckiego (w Ustrzykach Dolnych). Poczta i st. kolejowa Ustrzyki Dolne. — 15 noclegów

KAZANOWIEC (900). Schronisko Sekcji Narciarskiej „Czarni" (we Lwowie). Poczta i stacja kolejowa Sławsko. — 20 noclegów

KLIMIEC (800). Schronisko Przemyskiego Tow. Narciarzy i TKN. Poczta Tucholka, stacja kolejowa Skole. — 30 noclegów

ŁAWOCZNE (648). Schronisko Sekcji Narciarskiej KPW (we Lwowie), w budynku kolejowym. Poczta i st. kolejowa w miejscu. — 40 noclegów

ŁUPKÓW (624). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Sanoku) w t. zw. „Wartowni" przy tunelu. Poczta i stacja kolejowa w miejscu. — 40 noclegów

PIKUJ (1120). Schronisko Przemyskiego Towarzystwa Narciarzy. Poczta Wysocko Wyżne, stacja kolejowa Sianki. Tel. Sianki 8. — 100 noclegów

POD CIUCHOWYM DZIAŁEM w Orowie (900). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Drohobyczu) i Związku Harcerstwa Polskiego. Adres: dr. M. Dutczyński, poczta Tustanowice, stacja kolejowa Borysław. — 20 noclegów

SIANKI (840). Dom Turystyczny Ligi Popierania Turystyki pod zarządem Przemyskiego Towarzystwa Narciarzy. Poczta i stacja kolejowa w miejscu, tel. Sianki 7. — 200 noclegów

SIANKI (840). Schronisko Okręgowego Urzędu WF i PW w Przemyślu. Poczta i st. kolejowa w miejscu. — 60 noclegów

SŁAWSKO (600). Schronisko Karpackiego Towarzystwa Narciarzy (we Lwowie). Poczta i stacja kolejowa w miejscu, telefon Sławsko 2. — 80 noclegów

SŁAWSKO (600). Dom Turystyczny Ligi Popierania Turystyki. Poczta i stacja kolejowa w miejscu. — 200 noclegów

TROŚCIAN (1230). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego — 30 noclegów

(Oddziału w Drohobyczu) w domku myśliwskim Firmy Bracia Groedel. Poczta i stacja kolejowa Sławsko.

GORGANY:

JALA W DOLINIE ŁOMNICY (750). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału we Lwowie). Stacja kolejowa Brosznów, kolejka leśna na miejsce. — 34 noclegi

PASIECZNY WIERCH. Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Koła w Kałuszu). — 20 noclegów

POD DOBOSZANKĄ (przy Klauzie Zubrynki). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Stanisławowie) w budowie. Zostanie uruchomione w ciągu 1938 r. jako zagospodarowane.

POŁONINA BARANIA pod CHOMIAKIEM (1350). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Stanisławowie). Poczta Tatarów, stacja kolejowa Żeniec, telefon. — 50 noclegów

POŁONINA NIŻNA pod DOBOSZANKĄ (1000). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Stanisławowie). Poczta Zielona k/Nadwórnej, stacja kolejowa Nadwórna lub Jaremcze. — 20 noclegów

POŁONINA PANTYRSKA (1120). Schronisko Przemyskiego Towarzystwa Narciarskiego i TKN nad Przełęczą Pantyrską. Poczta Zielona k/Nadwórnej, stacja kolejowa Nadwórna, kolejka leśna do Rafajłowej. — 24 noclegi

PRZEŁĘCZ RUSZCZYNA (1350). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału we Lwowie). — 24 noclegi

PRZEŁĘCZ WYSZKOWSKA (941). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału we Lwowie). Poczta Wełdzirz, stacja kolejowa Wygoda. — 25 noclegów

RAFAJŁOWA (800). Schronisko Warszawskiego Klubu Narciarzy (w Warszawie). Poczta Rafajłowa, stacja kolejowa Nadwórna, kolejka leśna na miejsce. — 60 noclegów

STERYSZORA (1420). Schronisko Przemyskiego Towarzystwa Narciarskiego. Poczta Zielona k/Nadwórnej, stacja kolejowa Nadwórna, kolejka leśna do Rafajłowej. — 24 noclegi

ŚWICA (930). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału we Lwowie). Poczta Wełdzirz, stacja kolejowa Wygoda, kolejka leśna o 2 km. od schroniska. — 31 noclegi

DOLINA PRUTU I PASMO CZARNOHORY:

KOSTRZYCA (1350). Harcerskie Schronisko Turystyczne. Poczta i stacja kolejowa Worochta. — 70 noclegów

MARISZESKA (1400). Schronisko Karpackiego Towarzystwa Narciarzy (we Lwowie). Poczta i stacja kolejowa Worochta, tel. Worochta 58. — 57 noclegów

POHORYLEC pod POP IWANEM (1742). Schronisko Sekcji Narciarskiej A. Z. S. (w Warszawie). Poczta Żabie, stacja kolejowa Worochta lub Kuty. — 40 noclegów

PRZEŁĘCZ TATARSKA (931). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Stanisławowie). Poczta i stacja kolejowa Tatarów. — 55 noclegów

WOROCHTA (740). „Dworek Czarnohorski", schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Kołomyi). Poczta i st. kolejowa w miejscu, tel. Worochta 14. — 109 noclegów

ZAROŚLAK pod HOWERLĄ (1300). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Stanisławowie). Poczta i stacja kolejowa Worochta, tel. Worochta 4a, kolejka leśna do Foresz czenki. — 160 noclegów

DOLINA CZARN. CZEREMOSZU I PASMO CZYWCZYŃSKIE:

BAŁTAGUL (1269). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Kosowie). Poczta Żabie, stacja kolejowa Worochta lub Kuty, telefon Burkut. — 30 noclegów

BURKUT (880). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Kosowie). Poczta Żabie, stacja kolejowa Worochta lub Kuty, telefon w miejscu. — 42 noclegi

DOLINA POPADYŃCA (1330). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Kosowie). Poczta Żabie, stacja kolejowa Kuty, telefon Burkut. — 30 noclegów

POŁONINA BERCZESKA pod KOPILASZEM (1450). Schronisko Sekcji Narciarskiej Akademickiego Zw. Sportowego (w Warszawie), częściowo zagospodarowane. Poczta Żabie, stacja kolejowa Worochta lub Kuty. — 25 noclegów

BESKID HUCULSKI:

BEREŹNIAK pod SKUPOWĄ (1300). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Kosowie). Poczta Żabie, stacja kolejowa Kuty lub Worochta, tel. Burkut. — 20 noclegów

MASNY PRYSŁUP (1534). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Kosowie). Poczta Żabie, stacja koleiowa Worochta lub Kuty, tel. Burkut. — 16 noclegów

PISTYŃ (400). Stacja Turystyczna Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Kosowie) w Domu Ludowym TSL. Poczta Pistyń, stacja kolejowa Kołomyja. — 10 noclegów

PREŁUCZNY (1520). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Kosowie). Poczta Jasienów Górny, stacja kolejowa Worochta lub Kuty. — 10 noclegów

Przewodniki i monografie

PO BESKIDACH:

Przewodnik po Beskidach Zachodnich i Pieninach z terenami narciarsk. Kaz. Sosnowski. Wyd. III. Tom. I. Krynica — Szczawnica — Rabka. Tom II. Zawoja — Bystra — Wisła. Nakł. księgarni Orbis. Kraków — Dębniki.

Przewodnik narciarski po Beskidzie Wysokim. Wł. Midowicz. Nakł. P. Z. N. Kraków, 1937.

Przewodnik narciarski po Beskidzie Zachodnim. Wład. Midowicz i Augustynowicz. Nakł. Żywiec. P. T. Tatrzańskiego, r. 1929, str. 94.

Przewodnik po Beskidzie Śląskim i Śląsku Cieszyńskim. Galicz Jan dr. — Cieszyn. Nakł. Oddziału Cieszyńskiego Pol. Tow. Tatrzańskiego „Beskid Śląski" — 1931. Str. 256.

Przewodnik po Beskidzie Śląskim i Małym. Zg. Lubertowicz. Bielsko, 1937, str. 219 z mapami szlaków turystycznych.

Krynica, Żegiestów, Muszyna i okolice. Nitribitt Roman i Hetper Zygmunt. Przewodnik turystyczny po Beskidzie Sądeckim i okolicznych górach słowackich. Nakł. P. T. Tatrzańskiego. Lwów, 1929, str. 210.

Babia Góra. Wł. Midowicz. Nakł. P. T. Tatrzańskiego. Żywiec, 1930, str. 46.

Zwardoń i okolica. Wł. Midowicz i St. Merta. Nakł. P. T. Tatrzańskiego, 1931, str. 43.

Krynica. L e w i c k i S t. dr. Nakł. ksiąg. kolej. Ruch. Str. 83.

Ilustr. przewodnik po Wiśle. P o d z o r s k i A. — Wisła. Druk. Ustroń, 1930. Str. 56.

PO PIENINACH:

Ilustrowany przewodnik po Pieninach i Szczawnicy. A l h a - M a r c z a k W i k t o r. Kraków. Nakł. Komitetu, 1927, str. 186, 2 mapki.

Przewodnik po Pieninach. Ks. W a l e r y G a d o w s k i. Wyd. Polski Znicz. Kraków, str. 37.

Park Narodowy w Pieninach. R a p f F e l i k s. Przewodnik turystyczny z ilustr. i mapką. Staraniem i nakładem P. T. Tatrzańskiego Oddziałów „Beskid" w Nowym Sączu i Tarnowie. Kraków, 1933, str. 125.

Pieniny i Ziemia Sądecka. J a n W i k t o r. Wyd. Polskie. R. Wegnera „Cuda Polski". Poznań, 1936.

Pieniny. Prof. F. R a p f. Wydaw. Minist. Komunikacji, str. 6, ilustr. i mapka.

PO TATRACH:

Przewodnik po Tatrach i Zakopanem. T. Z w o l i ń s k i. Nakł. Ks. Zwolińskich w Zakopanem. Wyd. piąte, r. 1936, str. 299 i mapka.

Przewodnik po Tatrach i Zakopanem. M. Ś w i e r z. Nakł. autora, r. 1927, str. 230.

Tatry Wysokie. J. C h m i e l o w s k i i M. Ś w i e r z. Wyd. Sekcji turyst. P. T. Tatrzańskiego, r. 1925.

I. Część ogólna i doliny, str. 118.
II. Przełęcze i szczyty (od Liliowego po Wagę), str. 179.
III. Przełęcze i szczyty (od Wagi po Lodową Przełęcz), stron 175.
IV. Przełęcze i szczyty (od Lodowej po Przełęcz pod Kopą), str. 95.

Dolina Kościeliska w Tatrach. J a n S z o k a l s k i. Przewodnik turystyczny historyczny. Warszawa, 1933, str. 48.

Przewodnik po Podhalu, Spiszu, Orawie i Północnej Słowacji. J a n R e y c h m a n. Główna Księgarnia Wojskowa. Warszawa, 1937, str. XVI i 258, 7 mapek.

Przewodnik ilustrowany po Spiszu, Orawie, Liptowie i Czadeckim. Dr. M. O r ł o w i c z. Książnica Atlas, r. 1921, str. 286.

Szata roślinna Tatr Polskich. Przewodnik geogr. roślinny. Dr. M. S o k o ł o w s k i. Wyd. Muzeum Tatrzańskiego w Zakopanem, r. 1935, str. 207, ryciny i mapy.

Zakopane — Broszura informacyjna. Dr. M. O r ł o w i c z. Nakł. Tymczasowej Komisji Uzdrowiskowej. Zakopane, str. 61.

Zakopane. Z w o l i ń s k i T a d e u s z. Wyd. Zarządu Uzdrowiska. Zakopane, 1931 r.

Zakopane i Tatry Polskie w zimie. T. Z w o l i ń s k i. Przewodnik zimowy. Wyd. księg. Zwolińskich, str. 176 i plan Zakopanego.

Szlaki narciarskie Tatr Polskich. J. O p p e n h e i m. Wyd. P. Z. N. Kraków, 1936.

Wycieczka w Tatry i Pieniny. M. L i m a n o w s k i.

Tatry i Podhale. R a f a ł M a l c z e w s k i. Wyd. „Cuda Polski. R. Wegnera. Poznań, 1935, str. 207, ilustracje i mapy.

Tatry. J. A. S z c z e p a ń s k i. Wyd. Minist. Komunikacji, str. 14, ilustracje i mapka.

Podhale. J a n R e y c h m a n. Wyd. Minist. Komunikacji, str. 14, ilustracje i mapa.

Bukowina Tatrzańska. J a n G a ł d y n. Nakładem Tow. Przyjaciół Bukowiny Tatrzańskiej. Warszawa, 1936 r., stron 24 z ilustracjami.

PO KARPATACH WSCHODNICH I HUCULSZCZYŹNIE:

Przewodnik po Beskidach Wschodnich. H e n r y k G ą s i o r o w s k i. Tom I. Część I. Bieszczady. — Książnica-Atlas. Lwów—Warszawa, 1935, str. 287, 5 mapek.

Tom I. Część II. Gorgany. Książnica-Atlas. Lwów—Warszawa, 1935, str. 240, 2 mapki i 2 panoramy.

Tom II. Pasmo Czarnohorskie. Warszawa—Lwów, 1933. Książnica-Atlas. Str. 560, 4 mapki, 2 panoramy.

Beskid Wschodni. I g o r C z a y k o w s k i. Szlaki turystyczne w dorzeczach Prutu i Czarnej Bystrzycy. Stanisławów—Jaremcze. Księgarnia R. Jasielskiego, str. 78.

Przewodnik historyczno-turystyczny. Szlakiem II Brygady Legionów Polskich w Karpatach Wschodnich. Warszawa, r. 1937. Nakł. W. I. N. O., str. 402, ilustr. i mapki.

Bieszczady. Z. K l e m e n s i e w i c z. Od przełęczy Wyszkowskiej po przełęcz Łupkowską. Przewodnik narciarski po Karpatach i Tatrach. T. III. Polski Związek Narciarski. Lwów, 1934.

Szczytami Karpat (od Worochty do Sianek). Płk. T. Z i e l e n i e w s k i. Warszawa, 1934. Główna Księgarnia Wojskowa.

Gorgany. A. L e n k i e w i c z. Wyd. Minist. Komunikacji. 14 str., ilustracje i mapka.

Przewodnik narciarski po terenach Karpat Wschodnich. D u d r y k M. 1925.

Zima w dolinie Oporu. Dr. A. Z i e l i ń s k i i B i a l i k i e w i c z. Lwów, 1932.

Dolina Oporu. Dr. Z. K l e m e n s i e w i c z. Wyd. Minist. Komunikacji. Str. 14, ilustracje i mapka.

Krótki przewodnik po Huculszczyźnie. Od Hnitesy po Rogozę — zestawił Komitet Redakcyjny. Warszawa, 1933. Gł. Księgarnia Wojskowa. Str. 140.

Huculszczyzna. Dr. A. Z i e l i ń s k i. Wyd. Minist. Komunikacji, str. 14, ilustracje i mapka.

Huculszczyzna, Gorgany i Czarnohora. F. O s s e n d o w s k i. Wyd. „Cuda Polski" R. Wegnera, r. 1936, str. 229.

PRZEBYWANIE WYCIECZEK W PASIE TURYSTYCZNYM POLSKO - CZESKO - SŁOWACKIM [1]).

Okólnik Nr. 75 Min. W. R. i O. P. z dnia 19 maja 1932 r. (1 Pol. — 750/32) w sprawie zbiorowych wycieczek szkolnych w pasie turystycznym polsko - czesko - słowackim.

„Celem ułatwienia i popierania ruchu turystycznego w pasie granicznym została podpisana w Pradze dnia 30 maja 1925 r. Konwencja Turystyczna pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czesko-słowacką (Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 333 z dn. 11.VI. 1926).

Ponieważ dotychczasowa praktyka wykazała, że zarówno nauczyciele jak i kierownictwa szkół nie są o odnośnych przepisach dostatecznie poinformowane, przeto w porozumieniu z Ministerstwem Robót Publicznych zwracam uwagę na formalności, jakie winny być przestrzegane przy organizowaniu wycieczek.

1) W myśl brzmienia art. 5, powołanej Konwencji Turystycznej zbiorowe wycieczki szkolne winny zaopatrzyć się w specjalne legitymacje, wydawane przez właściwe władze administracyjne pierwszej instancji, ważne na przeciąg 6 dni i uprawniające do swobodnego poruszania się w pasie turystycznym.

2) Kierownik wycieczki wykazać się musi legitymacją osobistą Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego lub Polskiego Związku Narciarskiego, zaopatrzoną w fotografię posiadacza i potwierdzoną przez właściwą władzę administracyjną pierwszej instancji miejsca zamieszkania oraz przez właściwy urząd konsularny.

3) Kierownik wycieczki musi nadto posiadać poświadczenie dyrekcji szkoły z listą imienną uczestników wycieczki, potwierdzoną przez władze administracyjne pierwszej instancji miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły.

Kuratorium Okręgów Szkolnych i Wydziałowi Oświecenia Publicznego w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim polecam podać powyższe postanowienia Konwencji do wiadomości kierownictwom wszystkich podległych im szkół".

---

1) Ruch osobowy przez granicę polsko - czesko - słowacką reguluje Okólnik Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 6 lutego 1936 r. Nr. 117 — (2 — 21), publikowany w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dn. 10 lutego 1936 r. Nr. 4, poz. 17.

II

INFORMACJE OGÓLNE

LITERATURA TURYSTYCZNA

a. Przewodniki obejmujące całą Polskę względnie kilka województw:

Informator Wycieczkowy dla szkół i młodzieży szkolnej. Szkolne Schroniska wycieczkowe. Wyd. Ministerstwa W. R. i O. P., r. 1936 — X. Skład główny Nasza Księgarnia, str. 411, ilustracje i mapki.

Ilustrowany przewodnik kolejowy. Dr. M. Orłowicz. Nakł. Minist. Komunikacji.

I. Polska. Część południ.-zachodnia, r. 1926, str. 155, ilustracje i 2 mapy.

II. Polska. Część półn.-zachodnia, r. 1930, str. 229, ilustracje i 2 mapy.

Informacyjno-turystyczny przewodnik po Polsce. Nakł. Tow. Wydawniczego T. I. K. A. Warszawa, r. 1930, str. 288 i mapa Polski.

Przewodnik automobilowy po Polsce. Dr. M. Orłowicz i Inż. R. Morsztyn. Nakł. Automobilklubu Polskiego w Warszawie, r. 1930, str. 211, ilustracje i mapy.

Przewodnik po Polsce w 4 tomach. Wyd. Związku Polskich Tow. Turystycznych. Warszawa.

T. I. Polska półn.-wschodnia, r. 1935, str. 276, 16 map i 4 plany miast.

T. II. Polska południ.-wschodnia, r. 1937, str. 524, 16 map i 8 planów miast.

Szlaki wodne Polski. A. Heinrich. Przewodnik dla kajakowców. Warszawa, 1935 r. Główna Księgarnia Wojskowa.

Informator wodny. M. Podhorska-Okołów. Najpiękniejsze trasy wodne, r. 1936, wyd. M. Mazuś, str. 168.

Dniestr z dopływami: Prut i Czeremosz. St. Szymborski. Przewodnik dla turystów wodnych w 10 częściach. Nakł. Książnicy-Atlas. Lwów, r. 1937.

Wisła. St. Szymborski. Przewodnik dla turystów wodnych. Księgarnia „Atlas". Lwów—Warszawa, 1935 r., str. 20 + 1 mapa i 43 plany w skali 1 : 80.000.

Wisłą od źródeł do morza. Inż. M. Rybczyński. Str. 170 i ilustr. Nakł. Państw. Wyd. Ks. Szkolnych we Lwowie, 1937.

Przewodnik ilustrowany po zdrojowiskach i uzdrowiskach polskich. Nakł. „Ruchu", r. 1928/29, str. 226, ilustracje i mapa zdrojowisk i uzdrowisk.

Przewodnik po uzdrowiskach i letniskach polskich pod red. Cz. Rokickiego. Skł. Gł. Dom Książki Polskiej, r. 1932. Wyd. 5. str. 169, ilustr. i mapa.

Zdrojowiska i uzdrowiska polskie. Przewodnik ilustrowany. Nakł. „Ruchu", str. 178 i ilustracje.

b. Poradniki metodyczne dla organizujących wycieczki:

Metodyka wycieczek krajoznawczych (praca zbiorowa). Nakładem Pol. Tow. Krajoznawczego. Warszawa.

Wycieczki krajoznawcze. Aleksander Janowski. Wskazówki metodyczne. Warszawa. Tow. Wyd. „Ignis" (Wende i S-ka) — Bibl. Zw. Młodzieży Wiejskiej.

Wycieczki krajoznawcze. Dr. Alfred Berg. Spolszczyła H. Grotowska. Warszawa, 1923. Książnica Harcerstwa i Kultury fizycznej.

Wycieczki szkolne. Bykowski L. Zamość. Pomarański i Sp. 1920.

Wycieczki geograficzne. Dr. St. Niemcówna i Dr. M. Polaczkówna. Lwów — Warszawa, 1926. Książnica-Atlas.

Wycieczki i ich organizacja i znaczenie w pracy oświatowej wśród dorosłych. Cz. Jaksa-Bykowski. Warszawa, 1928. Związek Strzelecki.

Wycieczki szkolne i ich cel wychowawczy, znaczenie i organizacja. H. Poniatowska. Warszawa, M. Arct, 1918.

Z naszych wycieczek. Haberkantówna. Warszawa, 1925. Wyd. II. M. Arct.

Mały podręcznik obozowania. Inż. Z. Trylski. Warszawa. Gł. Księg. Wojsk. Biblioteczka sportowa, tom 8.

Wykapka. Maria Chmielowska. Podręcznik harcerskiego wycieczkowania. Warszawa, 1935. Harcerskie Biuro Wydawnicze, str. 132.

Turystyka górska i nizinna — opracowały Dr. Jadwiga Pągowska, Zofia Wołowska, Halina Żółtowska. Warszawa, 1935. Główna Księgarnia Wojskowa (z cyklu Wychowanie Fizyczne Kobiet).

ULGI DLA WYCIECZEK PRZY PRZEJAZDACH KOLEJAMI PAŃSTWOWYMI

Informacje ogólne

Ulgi dla wycieczek szkolnych (2 i 3 kl. poc. osob.)

1. Dyrekcje i kierownictwa szkół, które uprawnione są do wystawiania legitymacyj **żółtych (pomarańczowych) rocznych** (odnawianych półrocznie), mogą wystawiać **zgłoszenia** wycieczek swych uczniów, uznawane przez stacje bezpośrednio. Formularze zgłoszeń można nabyć na stacjach kolejowych w cenie 5 groszy. **W wycieczce musi wziąć udział najmniej 10 uczniów danej szkoły,** jedenasty uczeń jedzie bezpłatnie. Poza tym na 10 płacących uczniów może jechać w charakterze przewodnika za opłatą ulgową także 1 nauczyciel, lub inna osoba o charakterze nadzorczym. Zniżka wynosi 66%. Wiek uczniów nie może przekraczać 30 lat.

2. Z takiej samej zniżki mogą korzystać **na podstawie każdorazowego osobnego zezwolenia** Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych, właściwej dla stacji pierwszego wyjazdu, **uczniowie wszystkich innych szkół** nawet prywatnych oraz osoby, kształcące się w instytucjach oświaty pozaszkolnej. Wnioski o przyznanie ulgi, kierowane do Dyrekcji O. K. P., muszą być poparte przez Kuratoria Okręgów Szkolnych lub właściwy Inspektorat szkolny. Wiek uczniów nie może przekraczać 30 lat.

3. Wychowankowie **ochronek i burs,** w wieku do lat 18, młodzież wysyłana na **kolonie,** w wieku do lat 18 i **harcerze** w wieku do lat 21 mogą korzystać z ulgi 66%, przy przejazdach grupowych na podstawie każdorazowego **zezwolenia** Dyrekcji O. K. P. Ulgę stosuje się przy udziale najmniej 10 osób uprawnionych, przy czym na 10 wychowanków, dzieci lub harcerzy przewozi się **bezpłatnie** 1 wychowanka, dziecko lub harcerza a ponadto **za opłatą** ulgową 1 osobę w charakterze nadzorczym.

Ulgę na kolonie przyznaje się pod warunkiem przedłożenia zaświadczenia zarządu gminnego miejsca kolonii, że poczynione są przygotowania do przyjęcia kolonii, a w drodze powrotnej stosuje się ulgę, jeżeli potwierdzony został przez zarząd gminy pobyt na kolonii co najmniej przez 14 dni.

4. Nauczyciele i nauczycielki szkół powszechnych mogą korzystać z ulgi 66% w grupach, złożonych z conajmniej 5 osób, na podstawie każdorazowego **zezwolenia** Dyrekcji O. K. P. Wnioski przedstawione Dyrekcji O. K. P. powinny być poparte przez Kuratorium właściwego O. S. lub właściwy Inspektorat szkolny.

Wyciąg z Instrukcji P. K. P. nr. H — 1 a., zawierającej Zbiór ulg pozataryfowych na przewóz osób i bagażu na liniach P. K. P. obowiązującej od dnia 1. II. 1936 (Dz. Urz. Min. Komunikacji z r. 1936 nr. 7, poz. 30).

Informacje szczegółowe

Poz. 29. Wycieczki szkolne i przejazdy na kolonie.
(Ulga ważna do odwołania).

1. Do przewozu grupowego młodzieży szkolnej i innych osób wymienionych w § 62 pkt. 1. To II stosuje się, przy zachowaniu zasad, wskazanych w tymże paragrafie, opłaty według **„Tabeli opłat ulgowych ze zniżką 66%" (tab. 8)**, jednakże tylko przy użyciu pociągów osobowych.

2. Przejazd **w pociągu pośpiesznym** jest dozwolony na podstawie każdorazowego zezwolenia DOKP, za uiszczeniem — oprócz opłat przypadających za przejazd pociągiem osobowym — ceny biletów dodatkowych na pociąg pośpieszny według **„Tabeli opłat ulgowych ze zniżką 33%" (tab. 6).**

Wyciąg z Taryfy osobowej, bagażowej i ekspresowej Polskich Kolei Państwowych na obszarach Rzeczypospolitej Polskiej i Wolnego Miasta Gdańska (linie normalnotorowe), Cz. II. (obowiązuje od dnia 1 stycznia 1936. — Dz. Taryf i Zarządzeń Kolejowych z r. 1936. Nr. 47, poz. 605).

§ 62. **Wycieczki szkolne i przejazdy na kolonie.**

1. Uprawnieni:

(1) **Młodzież szkolna wymieniona w § 61.** w pkt. 1 pod 1), a), **b)** i c), w wieku do lat 30.

(2) Młodzież, uczęszczająca do szkół **niemających praw zakładów naukowych państwowych,** w wieku do lat 30.

(3) Młodzież w wieku do lat 30, kształcąca się w instytucjach **oświaty pozaszkolnej,** posiadających prawa publiczności (§ 61 pkt. 1, pod (2).

(4) Młodzież **z ochronek i burs** i t. p. instytucyj o charakterze zakładów wychowawczych, w wieku do lat 18.

(5) Młodzież w wieku do lat 18, wysyłana na **kolonie** przez szkoły, związki, stowarzyszenia lub instytucje społeczne i komitety.

(6) Czynni członkowie **Związków Harcerskich,** ogłoszonych w Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych, w wieku do lat 21, przy wycieczkach w celach wychowawczych lub sportowych.

(7) **Nauczyciele** i nauczycielki szkół powszechnych.

(8) Personel nauczycielski lub inne osoby o charakterze **nadzorczym,** towarzyszące przy przejazdach zbiorowych na wycieczki lub kolonie osób, o których mowa pod (1) do (6).

2. Obszar i zakres ważności:

(1) Ulgę stosuje się w **klasie** 2 i 3-ej **pociągów** osobowych w dowolnych relacjach, wskazanych w dowodach na przewóz ulgowy, pod warunkiem przewozu **grupowego** w ilości conajmniej 10 uprawnionych uczestników.

(2) Osoby personelu nauczycielskiego lub nadzorującego, o których mowa w pkt. 1 pod (8), korzystają z ulgi pod warunkiem, iż ilość ich nie przekracza jednej osoby na każdych 10 wychowańców, dzieci lub harcerzy, korzystających z ulgowego lub bezpłatnego przewozu na zasadzie niniejszych przepisów.

(3) Nauczyciele i nauczycielki szkół powszechnych o których mowa w pkt. 1 pod (7), korzystają z ulgi w grupach złożonych z conajmniej 5 osób.

3. Warunki stosowania:

Zgłoszenia przez szkołę.

(1) Ulgę dla osób wymienionych w § 61 w pkt. 1 pod (1) a) stosuje się na podstawie pisemnego zgłoszenia wycieczki według załączonego wzoru, który nabywać można w kasie biletowej, po cenie wskazanej w wykazie Opłat Dodatkowych, w pkt. 11.

Zgłoszenie to odpowiednio wypełnione, wnosi kierownictwo (zarząd) danej szkoły do stacji wyjazdu (patrz także § 38).

Zezwolenie DOKP.

(2) Ulgę dla osób, wymienionych w § 61, w pkt. 1 pod (1) b) i c), oraz dla osób, o których mowa w pkt. 1 niniejszego paragrafu pod (2) do (7) stosuje się na podstawie zezwolenia DOKP. w której obrębie leży stacja wyjazdu.

(3) Celem uzyskania ulgi należy zwrócić się z odpowiednim **wnioskiem** do ODKP. z dołączeniem statutu związku stowarzyszenia, instytucji itp. urządzającej wycieczkę. Wnioski, dotyczące wycieczek młodzieży szkolnej, wymienionej w § 61, w pkt. 1 pod (1) b) i c), oraz młodzieży instytucyj oświaty pozaszkolnej, tudzież wnioski, dotyczące nauczycieli i nauczycielek szkół powszechnych, powinny być poparte przez przełożoną władzę państwową szkolną (Kuratorium właściwego okręgu szkolnego lub właściwy Inspektorat szkolny).

(4) Przy podaniach o ulgę dla młodzieży, wysyłanej na kolonie, kolej może żądać także przedłożenia **zaświadczenia zarządu** miejskiego lub wiejskiego miejscowości, do której młodzież ma być wysyłana, iż w miejscowości tej poczynione są przygotowania dla umieszczenia kolonii. Ulgę w drodze powrotnej stosuje się tylko wtedy, gdy zarząd miejski lub wiejski potwierdzi na wydanym przez kolej zaświadczeniu, iż młodzież przebywała w danej miejscowości na kolonii conajmniej przez 14 dni.

(5) O udzieleniu ulgi DOKP. zawiadamia petenta na druku, stanowiącym jednocześnie zaświadczenie na otrzymanie biletów ulgowych.

Wzór do § 62.

ZGŁOSZENIE PRZEJAZDU GRUPOWEGO WYCIECZKI SZKOLNEJ

P. ....

Imię i nazw. kierown. wyciecz.

....

dokładny adres

prowadzi z ramienia szkoły:

....

grupę uczestników wycieczki szkolnej w liczbie .... osób

z czego za opłatą ulgową.....%

..........nauczycieli jeden na 10 uczniów

..........uczniów w wieku powyżej 10 lat

za opłatą ulgową .... %

..........uczniów w wieku poniżej 10 lat

bezpłatnie .... uczniów (niezamożnych 1 na 10-ciu)

od stacji.	do stacji.
1.	....
2.	....
3.	....
4.	....
5.	....
6.	....

Ważne w ciągu miesiąca od daty wystawienia, na przejazd ulgowy w klasie 2 i 3-ej pociągów osobowych

.... dnia ....

....

podpis wystawcy

pieczęć szkoły

....

podpis kierownika wycieczki

1. Wydano bilet zbiorowy Nr...... klasy.....na poc...... do stacji .... i bilety kontrolne od Nr......do Nr...... Datownik podpis kasjera	4. Wydano bilet zbiorowy Nr...... klasy.....na poc...... do stacji .... i bilety kontrolne od Nr..... do Nr..... Datownik podpis kasjera
2. Wydano bilet zbiorowy Nr...... klasy.....na poc...... do stacji .... i bilety kontrolne od Nr..... do Nr..... Datownik podpis kasjera	5. Wydano bilet zbiorowy Nr...... klasy.....na poc...... do stacji .... i bilety kontrolne od Nr..... do Nr..... Datownik podpis kasjera
3. Wydano bilet zbiorowy Nr...... klasy.....na poc...... do stacji .... i bilety kontrolne od Nr..... do Nr..... Datownik podpis kasjera	6. Wydano bilet zbiorowy Nr...... klasy.....na poc...... do stacji .... i bilety kontrolne od Nr..... do Nr..... Datownik podpis kasjera

....

poświadczenie inspektoratu dla szkół powszechnych.

210 mm Format A — 5 (210 × 148 mm)

PRZEJAZDY WYCIECZEK SZKOLNYCH W POCIĄGACH POPULARNYCH *)

1. UPRAWNIENI:

(1) Jako szczególne rodzaje pociągów popularnych mogą być uruchamiane „pociągi popularne szkolne". Organizacja tych pociągów, podobnie jak ogółu pociągów popularnych nastąpi za pośrednictwem Ligi Popierania Turystyki.

(2) Z inicjatywą co do uruchomienia tych pociągów występować mogą: Kuratorzy, Inspektorzy Szkolni oraz Dyrekcje szkół.

(3) Z przejazdów w pociągach popularnych szkolnych korzystać może wyłącznie młodzież uczęszczająca do następujących szkół państwowych i do szkół prywatnych, mających prawo szkół państwowych lub postawionych na równi ze szkołami państwowymi:

a) szkół wyższych (uniwersytetów, politechnik, akademii i t. p.),
b) szkół artystycznych (malarstwa, rysunków, konserwatoriów i instytutów muzycznych),
c) szkół średnich ogólnokształcących (gimnazjów i liceów),
d) szkół zawodowych typu zasadniczego i przysposobienia zawodowego (przemysłowych, rzemieślniczych, gospodarczych, handlowych, rolniczych, technicznych),
e) szkół powszechnych,
f) szkół dokształcających zawodowych (TO II, § 61, pkt 1 (1) a), ustępy pierwszy, trzeci, czwarty, piąty i ósmy, oraz pkt. 1 (1) b).

(4) Pociąg może być organizowany z kilku szkół.

2. OBSZAR WAŻNOŚCI

(1) Minimalna łączna odległość (tam i z powrotem lub okrężna), na którą uruchamia się pociągi według niniejszych odchyleń, wynieść musi 100 km. lub za taką conajmniej odległość uiszczone być muszą opłaty.

---

*) Ulga ważna do odwołania obowiązuje tylko przy zachowaniu ogółu przepisów, podanych w poz. 18 Instrukcji Ministerstwa Komunikacji nr. H — 1 a.

(2) Czas trwania wycieczki nie może przekraczać jednego tygodnia, licząc od chwili wyjazdu do powrotu.

(3) Punktów zatrzymania się wycieczki nie może być więcej niż trzy, przy czym mogą one wypaść na dowolnym odcinku całej drogi.

3. WARUNKI STOSOWANIA:

(1) Pozwolenia na uruchomienie pociągów udziela Ministerstwo Komunikacji według trybu przewidzianego dla ogółu pociągów popularnych. Propagandę na rzecz zebrania wymaganego minimum uczestników (dalszego zaludnienia pociągu) przeprowadzają wewnętrznie zakłady naukowe pośród uczącej się młodzieży. Kolej i Liga Popierania Turystyki nie prowadzą zewnętrznej propagandy pociągów popularnych szkolnych, kierując ją wyłącznie pod adresem szkół.

(2) Pociąg może być uruchomiony tylko w razie wykupienia od razu w całości conajmniej 600 kart kontrolnych.

(3) Rozkład jazdy powinien uwzględnić w sposób najdogodniejszy zwiedzenie kraju przez młodzież, przewidując odpowiednio długie postoje, w dogodnych miejscach, na stacjach miejscowości, w których wycieczka zatrzymuje się.

(4) Skład pociągów popularnych szkolnych powinien być zestawiany w miarę możności wyłącznie z wagonów 3 klasy, korytarzowych z przedziałami, aby zabezpieczyć młodzież od wypadków oraz celem dania jej możliwości odpoczynku nocnego. Na wagon 4-osiowy przypaść musi conajmniej 50 uczestników, na 3-osiowy conajmniej 40, a na 2-osiowy conajmniej 30.

(5) Pociągów niniejszych nie łączy się w żadnym przypadku z pociągami ruchu ogólnego.

(6) Ze względów propagandowych należy niektóre wagony pociągu oznaczyć dużymi tablicami, widocznymi na zewnątrz z hasłem pociągu.

4. OPŁATY:

(1) Wszystkie karty kontrolne wydawane są tylko za opłatą.

(2) Cena, uwidoczniona na karcie kontrolnej, obejmuje łącznie opłatę za przejazd, należność za organizację na rzecz Ligi Popierania Turystyki, opłatę za kupony na świadczenia dodatkowe ogólnie wiążące (noclegi, wyżywienie, zwiedzanie itp.) oraz w przypadkach przewożenia wycieczki w wagonach turystycznych z miejscami do leżenia — związane z tym opłaty.

Wszystkie te opłaty muszą być wskazane na karcie kontrolnej **w jednej łącznej kwocie.**

(3) Opłatę za przewóz oblicza się osobno za rzeczywistą odległość taryfową drogi przewozu od stacji wyjazdu do najodleglejszej (w linii prostej) stacji zatrzymania pociągu i osobno za rzeczywistą łączną odległość przejechaną w drodze z powrotem. Droga okrężna może być w odchyleniu od przepisu § 4 TO.II — dłuższa o więcej niż o 50% od drogi najkrótszej, jednakże nie dłuższa niż dwukrotność drogi najkrótszej.

(4) Opłatę za przewóz oblicza się według poniższej tabeli, w której podano opłaty od 1 uczestnika (jednej karty kontrolnej) w jedną stronę:

1 — 50	km.	0,60	zł.	701 — 750	„	5,70	zł.
51 — 75	„	0,80	„	751 — 800	„	5,90	„
76 — 100	„	1,10	„	801 — 850	„	6,20	„
101 — 125	„	1,40	„	851 — 900	„	6,40	„
126 — 150	„	1,60	„	901 — 950	„	6,60	„
151 — 175	„	1,90	„	951 — 1000	„	6,90	„
176 — 200	„	2,10	„	1001 — 1050	„	7,10	„
201 — 250	„	2,50	„	1051 — 1100	„	7,40	„
251 — 300	„	2,90	„	1101 — 1150	„	7,60	„
301 — 350	„	3,30	„	1151 — 1200	„	7,80	„
351 — 400	„	3,70	„	1201 — 1250	„	8,10	„
401 — 450	„	4,00	„	1251 — 1300	„	8,30	„
451 — 500	„	4,30	„	1301 — 1350	„	8,60	„
501 — 550	„	4,60	„	1351 — 1400	„	8,80	„
551 — 600	„	5,00	„	1401 — 1450	„	9,00	„
601 — 650	„	5,20	„	1451 — 1500	„	9,30	„
651 — 700	„	5,40	„				

(5) Za zużycie wagonu w miejscu do leżenia pobiera się dodatkowo za każdą noc po 0,50 zł. od osoby.

(6) Za noclegi w pociągach pobiera się opłaty, przewidziane w poz. 18 Instrukcji niniejszej.

5. ODPRAWA:

(1) Karta kontrolna musi odpowiadać wzorowi karty kontrolnej z poz. 18 Instrukcji niniejszej, z tym że w przypadkach:

a) włączenia do ceny karty kontrolnej opłaty za kupony na świadczenia dodatkowe ogólnie wiążące, należy na karcie kontrolnej, po słowach: „wraz z należnością za organizację" pomieścić słowa: „i świadczenia dodatkowe",

b) przewożenia wycieczki drogą okrężną nie należy umieszczać na kartach kontrolnych znaków „T" i „P", natomiast należy podać ilość kilometrów za całą drogę przewozu zapomocą ułamka, wykazując w liczniku odległość od stacji wyjazdu do najodleglejszej (w linii prostej) stacji zatrzymania pociągu, w mianowniku zaś odległość przejechaną w drodze z powrotem.

(2) Karty kontrolne w ilości conajmniej 600 sztuk, nabywa od razu organizator lub współorganizatorzy wycieczki w wyznaczonej w tym celu kasie biletowej. Kart nie wydaje się w kilku kasach, ani też indywidualnie poszczególnym uczestnikom.

(3) Bez wykupienia od razu 600 sztuk kart kontrolnych najpóźniej na 2 dni przed terminem odjazdu pociągu popularnego na zasadach niniejszych nie uruchamia się. Natomiast po wykupieniu 600 sztuk mogą być dokupywane przez organizatora (współorganizatorów) dalsze partie kart kontrolnych.

(4) Zbiorowy bilet blankietowy wystawia kasa biletowa według zasad i w porze podanej w poz. 18 instrukcji niniejszej.

(5) Organizatorzy wycieczki sporządzają dla grupy, złożonej z conajmniej 25 uczestników, imienne wykazy uczestników z podaniem imienia, nazwiska, adresu i przynależności szkolnej uczestnika. Wykazy te muszą być zatwierdzone przez Zarządy Szkolne. W wykazie podany i podpisany być musi cząst-

kowy przewodnik danej grupy 25 osób, który też wypełnia imienne karty kontrolne i bądź wydaje je uczestnikom, bądź też zachowuje je przy sobie dla legitymowania uczestników, którymi się opiekuje. Zatwierdzenie dokonane przez zarządy szkolne itp. stwierdza, iż wymienieni w liście uczęszczają do szkoły uprawnionej, przy czym podaje się także numer legitymacji szkolnej.

(6) Zmiana uprawnionych na wykazie powinna być uwierzytelniona przez zaświadczających lub też przez kierownika wycieczki pociągiem popularnym. Za karty kontrolne niezużyte — nie zwraca się należności.

(7) Przed odjazdem pociągu popularnego należy wykazy imienne uczestników oddać do ostemplowania datownikiem w kasie biletowej stacji odjazdu, okazując wypełnione karty kontrolne.

Ostemplowane wykazy okazywać należy wraz z kartami kontrolnymi w drodze organom służby kontrolnej.

6. DOJAZDY:

(1) Na podstawie kart kontrolnych można korzystać z dojazdu do pociągu popularnego według reguł pozycji 18 instrukcji niniejszej z zastosowaniem w każdą stronę opłat **ulgowych ze zniżką specjalną (tabela 9).**

(2) Dla ułatwienia odprawy dojeżdżających wystawiać można dla większych grup bilety blankietowe zbiorowe z wydaniem biletów kontrolnych. Przy czym odnotowywanie numerów kart kontrolnych na odwrocie biletu blankietowego nie jest potrzebne, natomiast karty kontrolne na odwrocie powinny być ostemplowane.

7. PRZEWODNICY:

(1) Przewodnikami mogą być osoby personelu nauczycielskiego oraz osoby należące do opieki szkolnej. Ilości przewodników nie wlicza się do minimalnej ilości właściwych uczestników wycieczki. Ilość przewodników nie może przekraczać jedną osobę na 25 uczestników. Ponad to jednak może być na każdy pociąg wyznaczony osobno kierownik wycieczki i dwóch jego zastępców.

(2) Kierownik wycieczki, zastępcy (2) oraz przewodnicy w liczbie najwyżej po 1 na 25 uczestników — korzystają z bezpłatnego przejazdu na podstawie biletów bezpłatnej jazdy, wystawionych na przebiegu pociągu popularnego przez Dyrekcję Okręgową Kolei Państwowych.

POSTANOWIENIA SZCZEGÓLNE.

W wycieczkach pociągami popularnymi dopuszczalny jest udział dzieci pracowników kolejowych za posiadanymi w ramach przydzielonego im kontygentu rocznego biletami bezpłatnymi w ilości nie przewyższającej 10% ilości płatnych kart kontrolnych. Nie zwalnia to jednak od obowiązku wykupienia conajmniej 600 płatnych kart kontrolnych, jako minimum wymaganego dla uruchomienia pociągu.

ULGI DLA WYCIECZEK PRZY PRZEJAZDACH NA PAROSTATKACH POLSKIEJ ŻEGLUGI RZECZNEJ NA WIŚLE.

Wycieczki szkolne, złożone co najmniej z 10 osób, otrzymują 40% zniżki od ceny normalnej biletu jednostronnego a przy powrotnych biletach są stosowane ulgi większe, przy czym na każdych 10 osób jedna osoba korzysta z przejazdu bezpłatnego.

Ze względów porządkowych wycieczkę, t. j. ilość uczestników, datę i miejsce wsiadania na parostatkach oraz stację docelową należy zgłaszać na 10 dni przed zamierzonym wyjazdem albo do Centrali P. Ż. Rz. — *Vistula — Warszawa — ul. Mazowiecka 12,* albo na przystani w jednym z następujących miast: *Sandomierz, Puławy, Dęblin, Wyszogród, Płock, Dobrzyń nad Wisłą, Włocławek, Toruń, Bydgoszcz, Grudziądz, Tczew, Gdańsk i Gdynia.*

Ulga jest ważna na wszystkie statki i linie we wszystkich klasach.

Poza postojami w większych miastach przybrzeżnych, przewidzianymi rozkładem jazdy, każda wycieczka może 3 razy przerwać podróż w dowolnie obranych miejscowościach pod warunkiem, że przerwy te przy wykupieniu biletów będą zastrzeżone.

Ceny za przejazdy wycieczek szkolnych w grupach poniżej 10 osób wynoszą w III klasie:

			w jedną stronę	w obie strony
z Warszawy	do	Płocka	zł 1.80	zł 2.30
„	„	Torunia	„ 3.20	„ 4.—
„	„	Grudziądza	„ 4.10	„ 5.20
„	„	Gdańska	„ 5.40	„ 6.80
„	„	Gdyni	„ 5.60	„ 7.—
„	„	Puław	„ 1.80	„ 2.30
„	„	Kazimierza	„ 2.20	„ 2.80
„	„	Sandomierza	„ 3.80	„ 4.80
z Sandomierza	do	Gdyni	„ 7.50	„ 9.40

ROZWÓJ I WYKORZYSTANIE SCHRONISK

(Rok 1927 był pierwszym rokiem organizacji schronisk)

Rozwój organizacji szkolnych schronisk wycieczkowych charakteryzują następujące dane:

ROK	Liczba schronisk	Liczba łóżek	Liczba wycieczek	Osób korzystających	Udzielono noclegów
1927	41	800	58	2.172	2 449
1928	50	1.000	695	16.090	24.447
1929	45	1.000	620	14.963	21.560
1930	92	2.175	1.677	29.805	42.000
1931	113	3.223	2.806	44.195	64.205
1932	146	3.488	4.916	66.286	106.260
1933	152	3.814	5.355	76.496	123.322
1934	162	4.024	6.351	87.754	137.990
1935	178	4.300	7.951	84.179	164.587
1936	190	4.640	9.896	105.627	182.154
1937	202	5.700[1]	6.748[2]	120.239	196.608

Na ogólną liczbę osób, korzystających ze schronisk w r. 1937, było:

Chłopców i mężczyzn — 71.805 — 59,72%
Dziewcząt i kobiet — 48.434 — 40,28%

Na ogólną liczbę osób, korzystających ze schronisk w 1937 było [2]):

53.101 — 69,82% młodzieży szkolnej,
1.760 — 2,32% młodzieży szkół akademickich,
21.185 — 27,86% nauczycieli i uczestników wycieczek pozaszkolnych.

1) Łączna liczba łóżek i miejsc (sienników), które w ubiegłych latach nie były podawane.
2) Tylko na podstawie sprawozdań 138 schronisk (brak danych z 42 schronisk K. O. S. Krakowskiego).

Z pośród młodzieży szkolnej było:

21.402 — 40,32% młodzieży szkół powszechnych,
24.571 — 46,26% młodzieży szkół średnich ogólnokształcących,
5.334 — 10,05% młodzieży szkół zawodowych,
1.794 — 3,37% młodzieży zakładów kształcenia nauczycieli.

Liczba wycieczek:

Na ogólną liczbę 6.748 wycieczek zorganizowano:
4.364 wycieczek od 1 do 5 osób,
374 wycieczek od 5 do 10 osób,
2.010 wycieczek powyż. 10 osób.

Ruch w poszczególnych schroniskach:

124 schroniska wydały od 1 do 500 noclegów.
21 schronisk wydało od 500 do 1.000 noclegów.
35 schronisk wydało powyżej 1.000 noclegów.
w 13 schroniskach nie było frekwencji [1]).
9 schronisk brak sprawozdań [2]).

1) Bereżne, Dzisna, Kręciłów, Michaliszki, Orłowo Morskie, Ostrołęka, Piekoszów, Podhorce, Skałat, Słonim, Stołpce, Wisła (Czarny), Zbaraż.

2) Aleksandria, Bielsko, Bieruń Nowy, Jaworze, Koniaków, Lisków, Wapienica, Zakopane (7-kl. publ. szkoła powsz.) i Zodziszki.

WYKAZ SCHRONISK, W KTÓRYCH WYDANO POWYŻEJ 1.000 NOCLEGÓW

Nr	SCHRONISKO	Wydano noclegów
1.	Wilno — Dom. W. K. O. S.	38.460
2.	Kraków M. D. W.	20.298
3.	Warszawa — Gimn. Batorego	13.200
4.	Serwy — K. O. S. W.	11.540
5.	Narocz — K. O. S. W.	9.163
6.	Gdynia — Szk. Pow. nr. 1.	7.636
7.	Warszawa — Szk. Pow. nr. 188.	5.192
8.	Poznań — Szk. Pow. nr. 15.	5.038
9.	Katowice — Śl. Zakł. Nauk.	4.871
10.	Sandomierz	3.089
11.	Lwów	3.031
12.	Gdynia — żeń. Szk. Zaw.	2.959
13.	Warszawa — M. Szk. Rękodz.	2.776
14.	Kazimierz D. — Szk. Pow. nr. 2.	2.741
15.	Augustów	2.643
16.	Słupia Nowa	2.638
17.	Grodno	2.336
18.	Kielce	2.014
19.	Lublin — Szk. Pow. nr. 3.	1.911
20.	Jeziory	1.749
21.	Łódź	1.616
22.	Nowogródek	1.593
23.	Pińsk — przyst. wiośl.	1.529
24.	Płock — 7. Kl. Szk. Pow.	1.521
25.	Poznań — Gimn.	1.495
26.	Kartuzy	1.447
27.	Częstochowa	1.424
28.	Krzemieniec	1.326
29.	Równe	1.296
30.	Wisła — Szk. Pow. nr. 1.	1.237
31.	Ojców	1.203
32.	Krościenko	1.160
33.	Puławy	1.107
34.	Sosnowiec	1.060
35.	Toruń	1.007

SPIS RZECZY.

str.

II. Informacje ogólne